

Årsredovisning 2017

Dnr: 2.2.1-2018-00154

Rapport R1:2018

ISBN: 978-91-540-6100-6

Grafisk design: Gullers Grupp

Tryck: februari 2018, ÅTTA.45 Tryckeri

Formas –
ett forskningsråd för
hållbar utveckling

Årsredovisning 2017

Året som gått

Ett hektiskt men inspirerande år är till ända. Våra goda leveranser är resultatet av allas engagerade och kunniga arbete på myndigheten, likväl som hos våra samarbetspartners. Stort tack!

I Formas årliga öppna utlysning, där forskarna fritt kan söka inom Formas alla områden, fick 213 projekt finansiering med en miljon kronor om året under tre år. Ansökningarna bedömdes i nya beredningsgrupper med en indelning som inspirerats av de globala hållbarhetsmålen. De sökande får numera också ange vilka av målen som deras projekt knyter an till. I topp låg mål 12: Hållbar konsumtion och produktion, följt av mål 13: Bekämpa klimatförändringarna och mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald. Ansökningarna visade också att målen är integrerade och odelbara samt speglar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Under året påbörjades uppbyggnaden av de tioåriga nationella forskningsprogrammen. Formas är värd för program inom klimat, hållbart samhällsbyggande och livsmedel. Syftet är både att finna lösningar på de stora samhällsutmaningarna och att öka svensk konkurrenskraft. Programmen ska bygga på samverkan mellan flera forskningsfinansiärer och utgå från nationella forskningsagendor. Utlysningar, bland annat kring synteser, har gjorts i alla tre programmen och arbetet med forskningsagendorna pågår.

Formas deltar i och stöttar regeringens samverkansprogram, där ett särskilt fokus har legat på cirkulär och biobaserad ekonomi. Projekt med relevans för samverkansprogrammen har finansierats såväl i den årliga öppna utlysningen som i riktade satsningar och inom ramen för de strategiska innovationsprogrammen. Formas har, tack vare den särskilda statsstödsförordningen som beslutades i mars 2017, nu också möjlighet att finansiera projekt hos företag.

I juni fick Formas i uppdrag dels att påbörja arbetet med evidensbaserade miljöanalyser, dels att vara värdmyndighet åt det Klimatpolitiska rådet som är en nämndmyndighet. Båda verksamheterna startade den 1 januari 2018 varför hösten har ägnats åt att definiera uppdragen, rekryteringar och praktiska förberedelser.

Formas är mycket aktivt internationellt och deltar i flera av EU:s partnerskapsprogram. Under året har det globala engagemanget ökat dels inom ramen för Belmont Forum, som består av finansiärer från alla världsdelar som finansierar forskning för hållbar utveckling, dels inom ramen för Global Research Council, GRC. Under hösten var Formas tillsammans med Vetenskapsrådet värd för GRC:s regionala möte för Europa, där deltagarna gav arrangemanget mycket goda vitsord.

I Almedalen bjöd vi tillsammans med flera samarbetspartners in till samtal om klimatfrågor under rubriken #klimatprat och många ville diskutera klimat med oss. Inför utlysningar och inom ramen för de nationella programmen har vi testat nya former och arenor för dialog med våra intressenter. Vi har också arrangerat flera frukostmöten där forskare, politiker och praktiskt verksamma inom myndigheter, organisationer eller företag belyst aktuella frågeställningar ur olika perspektiv.

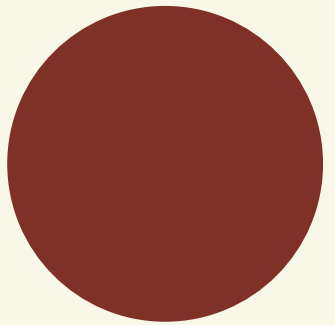
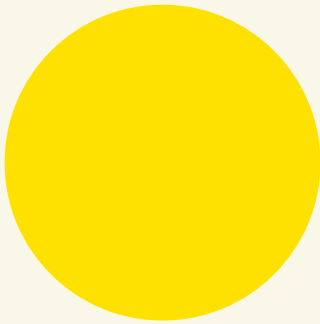
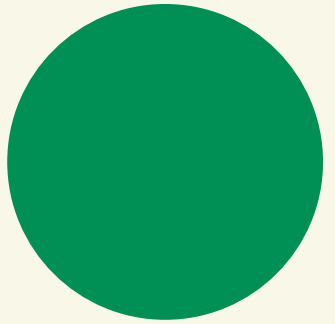
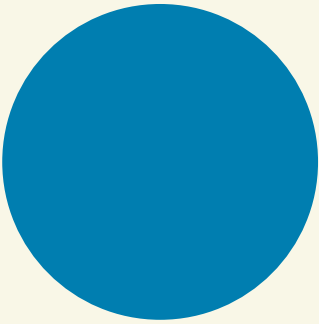
Formas har under året ömsat skinn. Vi har tagit fram en ny logotyp och en ny grafisk profil. Vi har flyttat från de gamla lokalerna på Kungsbron till nya aktivitetsbaserade lokaler högst upp på Drottninggatan. Det är roligt att se att vårt kontor redan nu är den mötesplats för aktörer inom kunskapsbyggande för hållbar utveckling som vi hoppats på. Varmt välkomna som våra gäster under 2018!

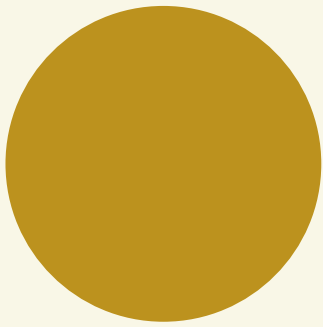
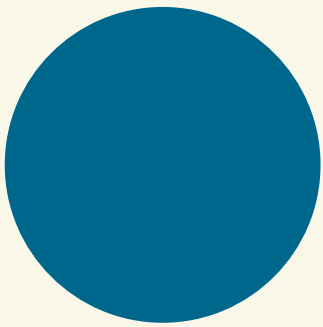
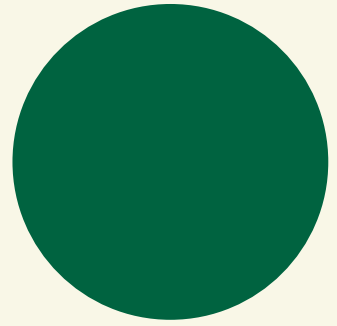
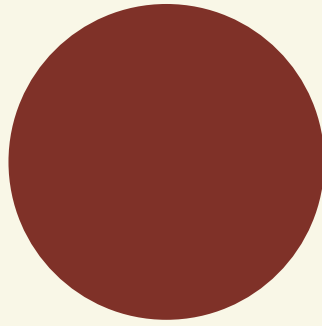
Ingrid Petersson, Generaldirektör

Innehåll

Året som gått	4	5. Nationellt och internationellt samarbete	62
Resultatredovisning	9	Nationellt samarbete	63
1. Verksamhetsöversikt	10	Internationellt samarbete	65
Kort om Formas	11	6. Utvärdering och analys	74
Viktiga händelser under 2017	12	Utvärderingar	75
Innehåll och disposition	14	Uppföljningar och analyser	76
Underlag för redovisad statistik	15	7. Kommunikation	78
2. Förutsättningar för Formas verksamhet	16	Prioriterade områden	79
Formas fördelning av medel	17	Dialogtillfällen och möten	79
Forskningsetik	19	Digitala kanaler	81
Jämställdhet	20	Press och mediebevakning	82
Digitalisering	22	Samarbeten	83
3. Forskningsfinansiering	24	8. Organisation, kompetensförsörjning och prestationer	84
Formas finansieringsportfölj	25	Ny organisation	85
Formas årliga öppna utlysning	35	Digitalisering	85
Formas riktade utlysningar 2017	40	Kompetensförsörjning	87
Direkt fördelning enligt regeringsuppdrag	49	Prestationer	89
Formas övriga utlysningar 2017	54	Detaljerad statistik över utbetalda medel	90
Projekt initierad av Formas 2017	55	Finansiell redovisning	97
4. Särskilda programsatsningar	56	Sammanställning över väsentliga uppgifter	98
Nationella forskningsprogram	57	Resultaträkning	99
Strategiska innovationsområden	59	Balansräkning	100
Strategiska samverkansprogram	60	Anslagsredovisning	102
Övriga program	60	Tilläggsupplysningar och noter	107

Resultatredovisning

1. Verksamhetsöversikt

Formas är ett statligt forskningsråd under Miljö- och energidepartementet. Verksamheten kan delas in i tre delar, forskningsstöd, strategi och analys samt forskningskommunikation. Stöd till forskning finansierades 2017 av ett anslag från Miljö- och energidepartementet och ett från Näringsdepartementet, sammanlagt cirka 1,3 miljarder kronor. Formas förvaltning finansierades av anslag från Miljö- och energidepartementet med 61 miljoner kronor.

Kort om Formas

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, är en enrådighetsmyndighet och leds av en generaldirektör. Ett forskarråd beslutar om fördelningen av myndighetens forskningsmedel, fattar strategiska beslut om inriktningen för Formas utlysningar och beslutar om riktlinjer för hur forskningsbidrag ska fördelas. Av forskarrådets 13 ledamöter är 6 ledamöter utsedda av regeringen och 7 ledamöter av forskarsamhället. Ett nytt uppdrag, att arbeta med evidensbaserade miljöanalyser startar 2018. Arbetet ska styras av ett råd som utses av regeringen, vilket bland annat ska fastställa vilka analyser som genomförs. Formas är även värmyndighet åt det Klimatpolitiska rådet, en nämndmyndighet, som startade sin verksamhet i januari 2018.

Formas roll i finansieringssystemet

Formas uppdrag från regeringen, uttryckt i Formas instruktion, Förordning (2009:1024) och regleringsbrev, är att främja och stödja forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Det innebär att Formas finansierar kunskapsuppbyggnad för hållbarhet såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Formas verksamhet spänner över hela skalan från grundläggande forskning till innovation och nyttiggörande. Forskningen som finansieras ska vara av högsta vetenskapliga kvalitet och av relevans för Formas ansvarsområden.

Formas roll och breda uppdrag, samt den tematiska och därmed ofta tvärvetenskapliga, snarare än disciplinära, verksamhetsinriktningen ställer stora krav på beredningen av ansökningar. För att stödja behovs- och utmaningsdriven forskning samt forskarnitierad forskning behövs många olika kompetenser i varje tematisk beredningsgrupp. Det breda synfältet ger fördelar, som varierande verksamhetsskärningar, disciplinkopplingar och möjlighet till såväl över-

blick som fördjupning och specialisering. Men detta innebär också utmaningar. Bland annat kan det vara svårt att hitta bedömare med rätt kompetens för att åstadkomma ett högkvalitativt beredningsarbete.

Sedan mars 2017 kan Formas enligt Förordning (2017:195) om stöd till forskning, utveckling samt innovation inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande, ge statligt stöd till företag och andra organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet.

Formas stöd till företag medger ett brett tillämpningsområde men omfattas av särskilda bestämmelser kring bland annat tröskelvärden, transparens, stödnivåer, stödberättigade kostnader och kumulering. Efterlevnaden av dessa bestämmelser övervakas av EU-kommissionen. Att finansiera företag ger nya möjligheter för Formas att utveckla nya instrument för forsknings- och utvecklingsfinansiering. Målet är att därmed skapa större samhällsnytta och synergier mellan forskning, utveckling, innovation och nyttiggörande.

Formas arbetar med att följa upp, utvärdera och analysera myndighetens verksamhet. Myndigheten tar också fram strategier och beslutsunderlag både för den egna verksamheten och som underlag till regeringen. Arbetet sker ofta i samarbete med andra nationella och internationella forskningsfinansiärer.

I Formas uppdrag ingår även att kommunicera om forskning och bidra till att popularisera den forskning som Formas finansierar. Det görs bland annat genom webbtidningen Extrakt, finansiering av kommunikationsprojekt och finansiering av konferenser och workshops samt genom seminarier, exempelvis frukostseminarier, med aktuella forskningsteman. Nyttiggörande av forskningsresultat är en viktig del av Formas uppdrag och verksamhet. Det sker såväl genom kommunikation som i Formas arbete inom finansiering, strategi, utvärdering och analys.

Viktiga händelser under 2017

2017 har varit ett händelserikt år för Formas. Myndigheten har arbetat intensivt för att förbereda och implementera uppdragen som kom i forskningspropositionen 2016: *Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50)*. Formas uppdrag har under 2017 ytterligare utökats då regeringen i juni fattade beslut om tre nya uppdrag, att Formas ska arbeta med att ta fram evidensbaserade miljöanalyser, ett forskningsprogram om livsmedel samt att Formas ska bli värmyndighet för Klimatpolitiska rådet. Det har inneburit ett omfattande arbete med att förbereda för de nya funktionerna. Arbetet med att integrera FN:s globala hållbarhetsmål i verksamheten har trappats upp, bland annat har beredningsgrupperna i Formas årliga öppna utlysning gjorts om med utgångspunkt i målen. Under våren har myndigheten även flyttat till nya lokaler för att skapa en modern, resurseffektiv och attraktiv arbetsplats.

Året har inte bara varit händelserikt utan även ett år med fortsatt hög arbetsbelastning. Något högre anslag för forskningsfinansiering, utökade och nya uppdrag i kombination med flytt till nya lokaler har ställt stora krav på myndighetens personal. Myndighetens förvaltningsanslag höjdes under hösten med 3 miljoner kronor i syfte att underlätta förberedelser-

na för Formas nya uppdrag. Förvaltningsanslaget som därefter uppgår till knappt 61 miljoner kronor, förbrukades i sin helhet. Kostnaderna för myndighetens flytt till nya lokaler stannade inom budgeterade ramar och myndigheten har nu effektiva och attraktiva lokaler som möjliggör expansion under 2018.

Forskningspropositionens implementering

I forskningspropositionen från 2016 aviserades att sex nationella forskningsprogram skulle inrättas. I juni 2017 beslutade regeringen att inrätta ytterligare ett nationellt forskningsprogram för livsmedel. Formas är värmyndighet för tre av de sju programmen, Hållbart samhällsbyggande, Klimat och Livsmedel. Formas har även ett särskilt uppdrag att utlysa medel inom social bostadspolitik. Under 2017 har Formas arbetat med att etablera organisationen för forskningsprogrammen, i form av övergripande organisation, kommunikation och utvärdering. Formas tillsättning av programkommittéer påbörjades under året och den första, för Livsmedelsprogrammet, tillsattes i november. Under 2017 har även de första utlysningarna genomförts i Formas samtliga program samtidigt som analysarbete bedrivits inför framtagandet av respektive strategiska forskningsagenda.

Formas har också fått i uppdrag att arbeta inom ramen för regeringens samverkansprogram för Cirkulär och biobaserad ekonomi samt fördela medel för det ändamålet bland annat inom de strategiska innovationsprogrammen. Formas har under året ingått i samverkansgruppen för Cirkulär och biobaserad ekonomi samt varit representerat i myndighetsgruppen för Smarta städer och deltagit i deras möten.

Nya uppdrag

Den 1 juni 2017 fick Formas i uppdrag av regeringen att förbereda arbetet med evidensbaserade miljöanalyser inför inrättandet av ett särskilt beslutsorgan för miljöanalys inom Formas från och med den 1 januari 2018.

Beslutsorganet ska ansvara för att sammanställa och sammanfatta befintlig forskning och göra den tillgänglig för olika typer av beslutsfattare. Vidare ska beslutsorganet utifrån myndigheters och förvaltning-

TABELL 1 | Verksamhetens intäkter, kostnader och lämnade forskningsbidrag (tkr)

	2017	2016	2015
Intäkter av anslag	84 039	77 828	75 482
Intäkter avgifter	945	664	505
Inäkter av bidrag och övriga intäkter	2 041	912	1 128
Verksamhetens intäkter	87 025	79 404	77 115
Verksamhetens kostnader	-87 025	-79 404	-77 115
Verksamhetsutfall	0	0	0
Lämnade forskningsbidrag	-1 351 967	-1 320 213	-1 199 371

I beloppet för lämnade forskningsbidrag 2016 ingår periodiseringsposter med 2 139 tkr. Utbetalda forskningsmedel 2016 uppgick till 1 318 174 tkr. I intäkter av anslag ingår förutom nyttjade medel på förvaltningsanslaget, 60 550 tkr 2017, 54 634 tkr 2016 och 56 839 tkr 2015, även medel från andra anslag som nyttjas för förvaltningsändamål.

ars behov granska nuvarande praktiker inom miljöarbetet och utvärdera om de har stöd i vetenskapliga studier.

I enlighet med regeringsuppdraget har Formas fokuserat på att skapa goda förutsättningar för arbetet genom att i dialog med Stockholm Environment Institute, SEI, undersöka hur myndigheten bäst tar till vara upparbetad kunskap och erfarenhet från Mistras råd för evidensbaserad miljövard, Mistra EviEM, som har bedrivits i projektform hos SEI. Inriktningen har varit att integrera analysarbetet inom Formas organisation och skapa synergier kring metoder. Beslutsorgan, Rådet för evidensbaserad miljöanalys, ska vara oberoende vad gäller beslut kring prioriteringar, slutsatser och rapportering.

Den 1 juni 2017 fick Formas även i uppdrag av regeringen att förbereda uppgiften att sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Klimatpolitiska rådet, som startade sin verksamhet den 1 januari 2018.

Formas har under hösten 2017 arbetat med att förbereda lokaler, administrativ service och kansliresurser, samt att förbereda den överenskommelse som följer av 18 § Myndighetsförordningen (2007:515) och som ska reglera upplåtelsen av lokaler och fördelningen av uppgifter mellan myndigheterna. Formas ska tillhandahålla det stöd som Klimatpolitiska rådet behöver för sin verksamhet avseende IT, juridik, kommunikation, administration och övriga stabsresurser.

För att klara de nya uppdragen och den ökade komplexiteten har Formas utökat personalen inom bland annat HR och juridik. Delrapporter, om arbetet fram till oktober månad 2017, har lämnats till regeringen.

De globala hållbarhetsmålen

Formas möjliggör forskning för hållbar utveckling, där de globala hållbarhetsmålen, tillsammans med de nationella miljökvalitetsmålen är viktiga som sorterings- och prioriteringsgrund.

Forskning, utbildning och innovation kommer att spela en avgörande roll i arbetet med att nå de globala hållbarhetsmålen. Genom Addis Ababa Action Agenda har länderna åtagit sig att eftersträva en ökad samstämmighet mellan såväl internationella som nationella forskningsstrategier och målen i Agenda 2030.

Under året har arbetet med utgångspunkt i flera olika mål intensifierats. Alla sökande ska nu ange i ansökan vilka mål som forskningen avser att adressera. Detta ger en bild av hur den forskning som föreslås respektive beviljas relaterar till målen. Ansökningarna ger också en bild av hur forskarna ser frågeställningar som kopplar mellan olika mål.

I Formas internationella strategi anges att den forskning som Formas finansierar i internationella samarbeten ska bidra till att uppfylla de globala hållbarhetsmålen. Formas har också fört fram att de globala hållbarhetsmålen är en viktig utgångspunkt när EU:s nya ramprogram för forskning, FP9, nu håller på att utarbetas och förhandlas.

Formas är ansvarig myndighet för tre nationella forskningsprogram, för klimat, för livsmedel och för hållbart samhällsbyggande. Programmen berör flera av hållbarhetsmålen som därmed är en viktig utgångspunkt för arbetet.

Under året har Formas initierat en systematisk inventering av kunskaps- och forskningsbehoven för Agenda 2030 i den svenska kontexten. Inventeringen kommer att genomföras av Stockholm Environment Institute och levereras under 2018. Avsikten är att studien ska kunna stödja såväl regeringens som myndigheters genomförande av Agenda 2030.

Nya lokaler

Formas inledde under 2015 ett arbete med att flytta till mer ändamålsenliga lokaler och därmed skapa en modern, resurseffektiv och attraktiv arbetsplats som behåller och attraherar medarbetare med rätt kompetens. Lokalerna ska även möjliggöra att Formas blir en plattform och mötesplats för människor som arbetar med kunskapsuppbyggnad för hållbar utveckling. Flytten genomfördes i maj 2017 med gott resultat. Den fysiska flytten påverkade organisationen minimalt och det dagliga arbetet fortskred i näst intill oförändrat tempo från första dagen i nya lokalen. Det nya kontoret är aktivitetsbaserat vilket ger god anpassning till arbetet och utnyttjande av lokalytan. Personalen aklimatiserade sig snabbt till de nya förutsättningarna. Externa resurser har anlitats i vissa delar av projektet där det krävts specialistkunskap, i övrigt planerades och genomfördes flytten av en

intern grupp som har gjort ett omfattande arbete för att nå det goda resultatet.

Avbruten utbetalning

Det gångna året har frågor kring oredlighet i forskning varit mer aktuella än tidigare. Formas har under 2017 beslutat att avbryta finansieringen av ett forskningsprojekt efter att en anmälan kommit in till myndigheten om att projektansökan innehöll felaktig och missvisande information gällande de etiska tillstånden för den planerade forskningen. Utifrån medelsförvaltarens agerande i ärendet har Formas avbrutit utbetalningarna. Medelsförvaltaren har återbetalat hela det tidigare utbetalade beloppet.

Fördelning av medel till produktionsrelaterade projekt

Enligt uppdrag i regleringsbrev ska Formas redovisa andelen av medel anvisade till myndigheten 2012–2016 under utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, som finansierat forskning som primärt rör produktionsrelaterade projekt. Av medlen har 75 procent gått till produktionsrelaterade projekt. Resterande andel har gått till miljörelaterad och annan forskning som är till nytta för näringen. Myndigheten har lämnat en rapport om den produktionsrelaterade forskningen till regeringen i oktober 2017.

Innehåll och disposition

I detta avsnitt redovisas hur årsredovisningen är uppbyggd, hur data tagits fram och hur uppgifter beräknats.

De inledande delarna av detta kapitel – Verksamhetsöversikt – syftar till att ge läsaren en beskrivning av huvuddragen i Formas uppdrag och viktiga händelser under året.

I kapitel 2, Förutsättningar för Formas verksamhet, ges en beskrivning av förutsättningarna för finansieringen som kopplar till Formas uppdrag. I kapitlet redovisas också frågor om jämställdhet, genusperspektiv och myndighetens uppdrag om jämställdhetsintegrering. Även frågor om digitalisering i samband med forskningsfinansieringen redovisas i kapitlet. Digitalisering kopplat till myndighetens interna arbete

redovisas i kapitel 8, Organisation, kompetensförsörjning och prestationer.

Kapitel 3, Forskningsfinansiering, behandlar Formas huvudsakliga kärnverksamhet och inleds med en samlad bild av myndighetens forskningsfinansiering under 2017. Därefter följer mer detaljerade redogörelser av Formas huvudsakliga instrument för fördelning av forskningsbidrag. Utöver redovisning av statistik ges här även kortare kvalitativa beskrivningar och analyser av genomförda utlysningar och andra ärenden på myndigheten med utbetalningar av forskningsmedel under 2017. Uppgifter om pågående och planerade utlysningar utan utbetalning under 2017 redovisas under kapitel 4, Särskilda programsatsningar, och kapitel 5, Nationellt och internationellt samarbete.

Verksamheten inom ramen för de särskilda programsatsningar som Formas uppdragits att ansvara för av regeringen beskrivs mer ingående under kapitel 4, Särskilda programsatsningar. Detaljerad statistik redovisas i kapitel 3, Forskningsfinansiering.

Formas arbete med nationella och internationella samarbeten, exempelvis samverkan med andra forskningsfinansierare och deltagande i de europeiska partnerskapsprogrammen, beskrivs i kapitel 5. Även här hänvisas till kapitel 3, Forskningsfinansiering, för detaljerad statistik om genomförda utlysningar och andra ärenden med utbetalning av forskningsmedel under 2017.

I kapitel 6, Utvärdering och analys, beskrivs de utvärderingar och analyser som Formas gjort på egen hand eller tillsammans med andra under året. Här finns även redovisningen av klimatforskning enligt särskilt uppdrag i regleringsbrev.

I kommunikationskapitlet redogörs för Formas arbete med forskningskommunikation och den egna webbtidningen Extrakt.

Resultatredovisningen avslutas med ett kapitel som beskriver Formas organisation, arbete med kompetensförsörjning och en redovisning av myndighetens väsentliga prestationer. I kapitlet ingår även en beskrivning av Formas interna arbete med digitalisering.

Resultatredovisningen beskriver myndighetens verksamhet. Redovisningen svarar mot återrapporteringskraven i Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, FÅB, myndighetens reglerings-

brev och instruktion. I den finansiella redovisningen återfinns resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, redovisning av bemyndiganden, noter och en redovisning av hur villkoren i regleringsbrev uppfylls. I resultatredovisningen redovisas jämförande siffror för de fem senaste åren där så är relevant eller där det framgår som ett åiterrapporteringskrav i regleringsbrev. I övriga fall redovisas siffror i resultatredovisningen för de tre senaste räkenskapsåren i enlighet med FÅB.

Sist i resultatredovisningen redovisas tabeller med mer detaljerad information inom vissa områden än vad som redovisats i den löpande texten. Årsredovisningen är upprättad i tusentals kronor (tkr) om inte annat anges.

Formas redovisar ansökningsbehandling som myndighetens väsentliga prestation. Redovisningen sker i kapitel 8, Organisation, kompetensförsörjning och prestationer. Formas avser att se över redovisningen av prestationer under 2018. Myndighetens plan var att göra denna översyn under 2017 men på grund av de nya uppdragen och hög arbetsbelastning har översynen inte kunnat genomföras under året.

Under 2017 har Formas enligt regleringsbrevet från Miljö- och energidepartementet lämnat en rapport till regeringen:

- Redovisning av hur stor del av medel som anvisas under UO23 som finansierat miljörelaterad forskning respektive forskning som primärt rör produktionsrelaterade projekt.

Formas har under 2017 enligt särskilda uppdrag lämnat följande rapporter till regeringen:

- Delrapport om uppdraget att förbereda uppgiften att sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Klimatpolitiska rådet.
- Delrapport om uppdraget att förbereda en analysfunktion inför inrättandet av ett särskilt beslutsorgan för miljöanalys inom Formas.

Som bilagor till denna årsredovisning finns enligt villkoren för anslaget 1:25 i regleringsbrevet från Näringsdepartementet:

- En redovisning från Sveriges lantbruksuniversitet hur de använt tilldelade medel för den vetenskapliga tidskriften Rangifer.

- En redovisning från Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien om hur de använt tilldelad medel för utveckling av forskningsbibliotek.

Underlag för redovisad statistik

Den statistik som redovisas i resultatredovisningen bygger på data som har hämtats från Formas ärendehanteringssystem, Fraps (före 2016) och Prisma (sedan 2016) respektive från ekonomisystemet Agresso. Uppgifter om ansökningar och beviljade medel som redovisas avser myndighetens egna utlysningar, det vill säga utlysningar som har administrerats av Formas. Statistiken redovisas i stor utsträckning i form av tidsserier för de senaste fem åren i enlighet med åiterrapporteringskrav i Formas regleringsbrev.

För vissa utlysningar som är del av europeiska partnerskapsprogrammen, där Formas inte handlagt hela utlysningen, saknas uppgifter om det totala antalet ansökningar i ärendehanteringssystemet. Dessa fall blir kommenterade i anslutning till diagram och tabeller. Redovisningen av riktade utlysningar för de två senaste åren skiljer sig från redovisningen 2015, då riktade utlysningar endast redovisades i de fall samtliga handlagda ansökningar fanns att tillgå i ärendehanteringssystemet.

När begreppet Sökande används så avses projektledaren som står bakom en ansökan. Bidragsmottagare avser den organisation som förvaltar de beviljade medlen, Formas beviljar inte forskningsmedel till enskilda individer. Handlagda ansökningar avser ansökningar som går igenom hela beredningsprocessen fram till att Formas forskarråd avslår eller beviljar finansiering. Statistiken redogör inte för de byten av projektledare och medelsförvaltande organisation som ibland kan förekomma för beviljade projekt. Det som redovisas är den ursprungliga sökanden och den ursprungliga bidragsmottagande organisationen.

2. Förutsättningar för Formas verksamhet

Enligt Formas instruktion Förordning (2009:1024) har myndigheten till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsmotiverad forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Den forskning som stöds ska vara av högsta vetenskapliga kvalitet och av relevans för rådets ansvarsområden. Formas får också finansiera utvecklingsverksamhet i begränsad omfattning.

Formas fördelning av medel

I huvudsak fördelar Formas medel på tre olika sätt: genom egna utlysningar, genom utlysningar i samarbete med andra nationella och internationella forskningsfinansiärer och genom direktutbetalningar till vissa i regleringsbrev eller till följd av regeringsuppdrag angivna bidragsmottagare. Formas fördelar i regel forskningsmedel i konkurrens, det sker genom utlysningar där ansökningar bedöms och rankas mot varandra.

Formas utlysningar initieras antingen av myndigheten själv eller av regeringen. Formas genomför varje år en öppen utlysning som välkomnar projektidéer inom myndighetens samtliga ansvarsområden. Dessutom genomförs årligen riktade utlysningar inom tematiskt avgränsade områden med syfte att möta särskilt angelägna, utmaningsdrivna och sektorsinriktade forsknings- och kunskapsbehov. En betydande del av de riktade utlysningarna sker inom ramen för europeiska partnerskapsprogram eller andra internationella samarbeten. Myndigheten lyser även ut medel till kommunikationsprojekt och till anordnande av konferenser samt till så kallade akutprojekt.

Beredning av ansökningar

När Formas genomför utlysningar bedömer myndigheten vanligen inkomna ansökningar utifrån fem kriterier. Så sker till exempel med ansökningarna i den årliga öppna utlysningen. I riktade utlysningar förekommer ibland även ytterligare bedömningskriterier, till exempel kring samverkan med omgivande samhälle. Tre av de fem kriterier som vanligen används fokuserar på projektets vetenskapliga kvalitet, två handlar om projektets relevans för samhället. Bedömningen görs av beredningsgrupper med mellan 15 och 25 ledamöter i den årliga öppna utlysningen medan antalet ledamöter kan vara färre i riktade utlysningar.

Grupperna består av sakkunniga med hög vetenskaplig kompetens och av företrädare för samhälle och näringsliv, de senare med både sakkunskap och egen forskningserfarenhet. Majoriteten av ledamöterna är forskare som oftast är aktiva utomlands.

I beredningsgruppernas bedömning av den vetenskapliga kvaliteten ingår bedömning av frågeställningen, forskningsmetoden och genomförandet samt den sökandes vetenskapliga kompetens. Den breda kompetens som finns inom Formas beredningsgrupper är central för Formas beredningsprocess och bidrar till att ämnesövergripande och transdisciplinära forskningsansökningar får kvalificerade bedömningar. I bedömningen av projektens samhällsrelevans ingår en bedömning av hur forskningsresultat kan nyttiggöras på kortare eller längre sikt och hur projektens resultat ska kommuniceras och användas. Beredningsgrupperna bedömer och lämnar förslag på de projekt som bör beviljas medel. Förslaget presenteras för Formas forskarråd som fattar beslut om medelstilleddning.

Stöd till ämnesövergripande forskning

Formas har i uppdrag att ta initiativ till och stödja ämnesövergripande forskning. Både i den årliga öppna utlysningen och i de riktade utlysningarna bereds därför ansökningarna i beredningsgrupper som är tematiskt indelade och mångvetenskapliga. I beredningsgrupperna finns kompetens att bedöma både tvärvetenskaplig forskning (över disciplinräns) och transdisciplinär forskning (gränsöverskridande mellan forskning och samhället).

I synnerhet Formas riktade utlysningar innebär goda förutsättningar att anpassa projektstorlek och projektlängd till de mer omfattande behov som typiskt finns för ämnesövergripande forskning. I andra fall kan kortare projekt väljas, exempelvis syntesutlysningar. Genom samfinansiering och inspirationseminarier för de riktade utlysningarna bidrar Formas även till att

sammanföra forskare från olika discipliner med möjliga användare från näringsliv, myndigheter och civilsamhället. På så sätt kan representanter för dessa grupper ta del av varandras behov samt etablera kontakter för forsknings-samverkan. De kan också hitta samarbeten för att kommunicera forskningen och dess resultat.

Strategi för eftersatta områden

För att identifiera relevanta områden för planerade nya riktade utlysningar, vilket inkluderar eftersatta men för samhället viktiga områden, kartlägger och analyserar Formas generellt tre huvudaspekter av forskning inom sina ansvarsområden:

1. Tillgänglig forskningsfinansiering.
2. Forskningsresultatens vetenskapliga publicering och genomslag.
3. Behov, kommunikation och nyttiggörande av forskningen i samhället.

Kartläggnings- och analysarbete genomförs och utformas även som grund för Formas utveckling av forskningsstrategier. Utöver detta har Formas en aktiv dialog med bland annat näringsliv, branschföreträdare, andra finansiärer, universitet och högskolor. Medarbetare från Formas deltar ofta i olika sammanhang där denna typ av aktörer möts. Dessutom deltar Formas i ett antal styrelser och referensgrupper och kan även i dessa sammanhang fånga upp forsknings- och kunskapsbehov.

I 2016 års forskningspolitiska proposition lyftes samverkan fram som en grundförutsättning för forskning, utbildning och innovation. Som myndighet har Formas en viktig roll att spela när det gäller samverkan och vidareutveckling av samverkansformer inom myndighetens ansvarsområden. Under 2017 etablerade Formas tre nationella forskningsprogram, ett om klimat, ett för hållbart samhällsbyggande och ett för livsmedel. I arbetet med forskningsprogrammen har Formas lagt fokus på dialog och samarbete för att finna nya arbetsformer som svarar mot de behov av samverkan som finns inom programmen. Bland annat har alla tre programmen tagit fram förslag till inriktning och upplägg för olika utlysningar i aktivt samarbete med andra finansiärer och intressenter. Formas har kommunicerat utlysningar och genomfört dialogmöten inom programmen på för Formas nya mötesplatser som Historiska museet och Orientteatern.

Forskningens långsiktighet

Formas finansierar projekt med olika storlek och längd. I den årliga öppna utlysningen har merparten av de beviljade projekten en längd på tre år och den genomsnittliga projektbudgeten är 1 miljon kronor per år. I Formas riktade utlysningar med krav på samfinansiering från näringsliv och andra relevanta aktörer kan den genomsnittliga projektbudgeten vara större och projekten pågår under längre tid. Under 2017 ser projektportföljen något annorlunda ut. De tre nationella forskningsprogrammen har under året präglats av ett pågående arbete med att formulera och etablera strategiska forskningsagendor som grund för framtida större satsningar. Därför har vissa utlysningar i programmen varit mindre omfattande i såväl tid som resurser och i flera fall fokuserat på kunskapsinhämtning, så kallade synteser. På så sätt har forskningsmedel bundits upp i mindre omfattning för de kommande åren.

Formas arbetar systematiskt med sitt utbud av utlysningar så att det innehåller en balans mellan breda utlysningar och utlysningar som svarar mot mer specifika behov i samhället. Formas vill skapa förutsättningar för långsiktighet inom forskningen genom att stödja forskare som befinner sig tidigt i sina karriärer. I den årliga öppna utlysningen fyller delutlysningarna Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare och Mobilitetsstöd detta behov.

Bidrag till företag

Formas bidragsmottagare utgörs till största delen av universitet och högskolor men även av stiftelser och andra organisationer som kan ansöka om bidrag. Enligt Formas instruktion får myndigheten finansiera utvecklingsverksamhet i begränsad omfattning. Från den 1 januari 2018 är skrivningen om utvecklingsverksamhet ersatt med innovationsverksamhet. För att möjliggöra stöd till privata företag beslutade regeringen i mars 2017 om en särskild stödordning. Förordning (2017:195) om stöd till forskning och utveckling samt innovation inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande, som möjliggör undantag för reglerna om statsstöd till företag.

Stödordningen vilar på två EU-förordningar; Stöd till forskning, utveckling och innovation (EU) 651/2014 samt Stöd av mindre betydelse (EU) 1407/2013. Där framgår principer som ska säkerställa att stödet tillgodoser gemensamma intressen, har en tydlig stimulans effekt, är ändamålsenligt, proportionerligt och transparent samt utvärderas så att stödet inte medför otillbörlig konkurrensnedvridning. Formas hantering av statligt stöd kopplar i första hand till det strategiska innovationsprogram som myndigheten har administrativt ansvar för men kan också bli aktuellt vid andra typer av finansieringsåtgärder.

Forskningsetik

God etik är avgörande för såväl forskningsfinansieringens som forskningens legitimitet och trovärdighet. Inom flera av Formas ansvarsområden förekommer studier som rör människor, djur och växter. Frågorna som rör olika metoders tillämpning kan gälla människors integritet och djurs välbefinnande, det kan också handla om hur enskilda arter eller ekosystem hotas. Forskare som söker bidrag hos Formas ska alltid redovisa vilka etiska frågor som berörs och hur dessa frågor kommer att hanteras i forskningen.

Formas har under 2017 beslutat att avbryta finansieringen av ett forskningsprojekt efter att en anmälan kommit in till myndigheten om att projektansökan innehöll felaktig och missvisande information gällande de etiska tillstånden för den planerade forskningen. Under utredningen av anmälan visade det sig, förutom felaktigheterna i ansökan, att medelsförvaltaren inte rapporterat sådana nya omständigheter i projektet som enligt villkoren skulle ha rapporterats till Formas. Formas begärde att få en uppdaterad projektplan för att verifiera att projektet skulle kunna genomföras i enlighet med bidragsbeslutet. Trots att Formas skickade påminnelser till medelsförvaltaren med information om att Formas kunde komma att avbryta finansieringen om ingen projektplan lämnades återkom inte medelsförvaltaren med en projektplan. Forskarrådet beslutade därför att avbryta finansieringen av projektet. Medelsförvaltaren har därefter återbetalat hela det utbetalade bidraget.

Etiska frågor i samband med beredning av projektansökningar omfattar också jävsförhållanden. I riktlinjerna för beredningsprocessen regleras hur jävsfrågor ska hanteras med hänsyn till beredningsgruppernas ledamöter, ledamöter i Formas forskarråd och anställda på Formas. I dessa riktlinjer anges bland annat att man inte kan vara ledamot i en beredningsgrupp där man har en egen ansökan. För att minimera antalet uppkomna jävssituationer anlitar Formas till stor del vetenskapligt sakkunniga som primärt är aktiva i andra länder än Sverige.

Jämställdhet

Alla inkomna ansökningar om projektbidrag ska behandlas och bedömas utifrån samma kriterier och grunder oavsett den sökandes kön. En jämn könsfördelning bland beredningsgruppernas ledamöter förväntas bidra till att uppnå detta mål. Jämställdhetsfrågor ingår som en obligatorisk del i Formas återkommande utbildning av beredningsgruppsledamöter.

Enligt riktlinjerna för beredningsgruppernas arbete får ingen diskriminering ske på grund av kön. Ansökningarnas kvalitet ska avgöra vilka sökanden som beviljas medel men om två eller fler ansökningar bedöms ha lika kvalitet ska den sökande som tillhör underrepresenterat kön ges företräde.

Formas för statistik över antal projekt som söks där projektledaren är kvinna respektive man och hur det relaterar till beviljningsgraderna för respektive kön. Detta följs upp på både utlysningsnivå och i förekommande fall i enskilda beredningsgrupper. Sedan 2017 för Formas också könsuppdelad statistik för medsökande.

Genusperspektiv

Formas har enligt myndighetens instruktion i uppdrag att verka för att genusperspektiv får genomslag i forskningen. De sökande uppmanas därför att i tillämpliga fall inkludera genusaspekter i det beskrivna forskningsprojektet. Av Formas bedömningskriterier för ansökningar framgår att även socioekonomisk och etnisk tillhörighet samt andra sociala aspekter ska inkluderas i frågeställningen när det är relevant. Formas har som mål i sin plan för jämställdhetsintegrering att den forskning myndigheten finansierar i högre utsträckning ska präglas av ett jämställdhets- eller genus- och intersektionellt perspektiv. Formas har under 2017 i utlysningen om social bostadspolitik utvecklat sätt för att främja ett genusperspektiv i forskningen genom särskilda skrivningar i utlysningstexten, reviderade kriterier och instruktioner. Detta är en pilotutlysning som kommer att utvärderas under 2018.

Jämställdhetsintegrering

För att uppnå de av riksdagen uppställda jämställdhetspolitiska målen är Formas sedan år 2016 en av 60 myndigheter som har ett särskilt uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering i den externa verksamheten. Nedan beskrivs aktiviteter och resultat som Formas har uppnått inom detta uppdrag under året.

Under 2016 tog Formas fram en plan för att integrera jämställdhetsaspekter inom samtliga delar av myndighetens ordinarie verksamhet. Utifrån myndighetens kärnverksamhet bedömer Formas att myndighetens jämställdhetsintegrering främst har möjlighet att påverka de två första delmålen för jämställdhetspolitiken; en jämn fördelning av makt och inflytande i samhället samt ekonomisk jämställdhet. Därför har Formas tagit fram tre effektmål för arbetet under åren 2017–2018. För att nå varje effektmål finns ett antal aktiviteter planerade och beskrivna i en särskild plan.

Formas följer löpande upp hur arbetet fortskrider. Vissa aktiviteter har påbörjats 2017 men avslutas först 2018. Aktiviteter och resultat redovisas här under de tre effektmålen. Huvudfokus under 2017 har varit aktiviteter under effektmål 1, eftersom arbetet med jämställdhetsintegrering inom forskningsfinansieringsprocessen har prioriterats. Formas har under 2017 inte analyserat effekter av de gjorda insatserna då merparten är pågående insatser och det är för tidigt att dra meningsfulla slutsatser om effekterna. Utgångspunkten har varit att hitta rutiner och strategier för att integrera jämställdhetsaspekter i det dagliga arbetet med forskningsfinansieringen.

Mål 1. Forskare ska oavsett kön, ha samma villkor och möjligheter att ta del av Formas forskningsmedel.

Aktiviteter som genomförts under året:

- I samarbete med Forte och Vinnova planerade och genomförde Formas en utbildningssatsning om jämställdhet i beredningsprocessen för myndigheternas medarbetare. Utbildningen fördelades på tre tillfällen. Totalt deltog 21 medarbetare från Formas.

- Ledamöter och ordföranden i beredningsgrupperna för årliga öppna utlysningen har fått utbildning i jämställdhetsintegrering. Syftet har varit att öka kvaliteten och rättssäkerheten i finansieringsprocessen genom att tillgodose att bedömare har relevanta kunskaper och insikter om hur jämställdhet och genus kan inverka på bedömningsprocessen.
- Under året sjuöppades nya beredningsgrupper i Formas årliga öppna utlysning. Jämställdhet har särskilt beaktats i konsekvensanalysen inför förändringen. En utvärdering av dessa förändringar och hur det påverkat jämställdheten påbörjades under 2017 och avslutas under 2018.
- Jämställdhetsfrågor har integrerats i Formas internationella strategi. Under året har arbetet intensifierats för att tillse att detta också implementeras i olika internationella sammanhang, det vill säga att jämställdhet bevakas och påtalas bland annat inom olika partnerskapsprogram som Formas deltar i.
- Arbeta har inletts med att utveckla rutiner för utlysningstexter som främjar jämställdhet inom årliga öppna utlysningen, liksom inom internationella och riktade utlysningar.

Mål 2. Den forskning Formas finansierar ska i högre utsträckning präglas av ett jämställdhets- och/eller genus- och intersektionellt perspektiv och därmed kunna vara lika relevant för alla kvinnor och män.

Aktiviteter som genomförts under året:

- Utlysningen social bostadspolitik genomfördes som en pilotaktivitet för att Formas ska kunna främja forskning där genus- och andra kritiska perspektiv integreras. Pilotutlysningen kommer att utvärderas under 2018.
- Formas har under året inletts ett arbete med att nå ut till en bredare grupp forskare och lärosäten att söka medel hos Formas. Insatserna har framförallt skett inom ramen för den årliga öppna utlysningen.

Mål 3. Formas ska bidra till en jämställd akademi genom samverkan med andra forskningsfinansierare och lärosäten kring jämställdhetsintegrering.

Aktiviteter som har genomförts under året:

- Formas medarbetare och ledning har deltagit i nätverk, seminarier och andra erfarenhetsutbyten kring frågor om jämställdhet inom akademien och genus i forskning. Arbetet har skett i samarbete med andra forskningsfinansierare såväl nationellt som internationellt under året.
- Formas har under året aktivt arbetat för att jämställdhetsfrågor ska vara en integrerad del av Formas arbete inom olika nationella EU-samarbeten för forskningsfinansiering.

Digitalisering

Formas ska enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2017 redovisa hur myndigheten arbetar med digitalisering. Formas menar att digitalisering kan bidra till att skapa nya lösningar i arbetet med en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling. Möjligheterna att bearbeta stora mängder data och snabbare komma fram till innovativa svar kan bidra till lösa stora samhällsutmaningar.

Digitaliseringsfrågorna rör dels Formas interna arbete och utveckling av verksamheten, dels finansiering av forskning och den analysverksamhet som Formas genomför.

Formas arbete med att digitalisera myndighetens arbetssätt och förvaltning har bland annat inneburit att ärendehanteringssystemet och ansökningsportalen Prisma har införts. Det har bidragit till en fortsatt digitalisering av Formas kärnverksamhet. Såväl ansökningsförfarande, bedömningsarbete och beslutshantering sker direkt i Prisma och innebär effektiviseringar för såväl Formas sökande som de sökandes organisationer. Även i hanteringen av pågående projekt sker ärendeförfrågningar direkt i Prisma.

Prisma är ett gemensamt system för Formas och flera andra statliga forskningsfinansiärer. Det ägs och drivs av Formas tillsammans med Vetenskapsrådet och Forte. Det innebär en utökad samverkan kring digitaliseringsfrågor som är kopplade till forskningsfinansiering mellan dessa myndigheter, och mellan andra myndigheter som också har anslutit sig till systemet. Prisma togs i drift av Formas 2016.

För att ge finansiärerna bättre möjlighet att följa upp att medlen används ändamålsenligt har utvecklingen av Prisma under 2017 omfattat bland annat funktioner för en enhetlig ekonomisk återrapportering för Formas, Forte och Vetenskapsrådet. Utvecklingsarbetet har också inneburit att mer ändamålsenliga ekonomiska rapporter har skapats. Under 2017 har även arbetet med att konvertera data från Formas tidigare ärendehanteringssystem Fraps till Prisma påbörjats. Den slutgiltiga konverteringen mellan systemen kommer att ske under 2018.

Frågor som gäller digitalisering förekommer också i den forskning som Formas finansierar. Digitalise-

ringsfrågorna är centrala för många av de 17 strategiska innovationsprogram som påbörjats. I det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment är digitaliseringsfrågor med koppling till planering och byggande en stor del av programmet. I Formas utlysning om synteser inom livsmedelsområdet prioriterades en ansökan som syftar till att sammanställa en kunskapsöversikt inom området digitala interventioner för mer hållbara beteenden kring livsmedelskonsumtion och för en hållbar livsmedelssektor.

Formas arbetar för att bidra till öppen tillgång till forskningsresultat både vad det gäller vetenskapliga publikationer och forskningsdata. Digitalisering är centralt i arbetet för att öka och utveckla nyttiggörandet av forskningsresultat.

Formas deltar aktivt i det myndighetsnätverk som driver utveckling och samordning kring öppen tillgång till vetenskapliga publikationer i Sverige samt i Kungl. bibliotekets projekt Samordning av öppen tillgång till vetenskapliga publikationer. Formas deltar också aktivt i Science Europes arbete med tillgängliggörande av forskningsdata för att påverka och följa policyutvecklingen på EU-nivå. Syftet med arbetet är att göra det möjligt för fler att använda sig av forskningsresultat och bidra till ökad samhällsnytta och demokratisering av kunskap. Det finns även fler syften med att forskare ska publicera sina data öppet, som transparens och kvalitetsgranskning, möjlighet att skapa tidsserier eller skala upp analyser geografiskt.

Formas har tagit kontakt med Hack for Sweden för att upprätta ett partnerskap. Hack for Sweden är ett samarbete mellan ett antal myndigheter och organisationer som tillsammans arrangerar hackathons för att möjliggöra utveckling av nya tjänster och produkter med hjälp av myndigheters öppna data. Syftet är att attrahera nya aktörer med digitaliseringskompetens till Formas satsningar, utveckla arbetet med nyttiggörande och öka myndighetens kunskap om digitalisering.

Uppgifter till SweCRIS

Enligt Formas regleringsbrev ska myndigheten föra över uppgifter om beviljade forskningsansökningar till databasen SweCRIS som förvaltas av Vetenskapsrådet. Formas har fört över uppgifter till SweCRIS enligt anvisningar från Vetenskapsrådet.

3. Forskningsfinansiering

Formas arbetar för att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Formas fördelning av forskningsmedel är ett viktigt verktyg för att nå målet.

Formas finansieringsportfölj

Formas forskningsanslag har successivt ökat sedan Formas bildades. En del av forskningsanslagen kan Formas självständigt besluta om medan andra delar är avsedda för särskilda satsningar initierade av regeringen. Med de förutsättningarna har Formas haft möjlighet att skapa en finansieringsportfölj med öppna och riktade utlysningar där projekt med olika längd och tematisk bredd har rymts. I den årliga öppna utlysningen kan projekt finansieras med upp till en miljon kronor per år, under tre år. Syftet är att kunna finansiera många, men förhållandevis små projekt. I riktade satsningar har projekt ofta varit större och pågått under längre tid.

Under 2017 har balansen i projektstorlek och längd mellan den årliga öppna utlysningen och de riktade satsningarna varit annorlunda. Det är en följd av att regeringen i forskningspropositionen från november 2016 uppdrog åt Formas att i samverkan med andra forskningsfinansiärer etablera två långsiktiga nationella forskningsprogram, ett inom klimat och ett inom hållbart samhällsbyggande. Därutöver gav regeringen i juni 2017 Formas ytterligare ett uppdrag, att etablera ett långsiktigt forskningsprogram inom livsmedel. De tre programmen ska bygga på strategiska forskningsagendor som ska formuleras i samverkan med andra. Arbetet med forskningsagendorna påbörjades under 2017 och kommer bli klart under 2018. I väntan på att de strategiska forskningsagendorna ska bli klara har Formas därför valt att under 2017 göra riktade satsningar med fokus på att kartlägga kunskapsnivåer och kunskapsluckor samtidigt som de inte binder upp medel över många år. Det har inneburit finansiering av riktade utlysningar där också ettåriga projekt har finansierats. Projekten inom EU:s partnerskapsprogram sträcker sig vanligen över tre år.

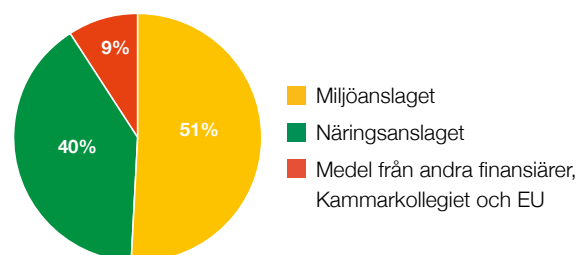
Utbetalade forskningsmedel

Under 2017 har Formas betalat ut knappt 1,4 miljarder kronor i forskningsstöd. Av dessa medel kom

688 miljoner från Miljö- och energidepartementet och 545 miljoner kronor från Näringsdepartementet och 118 miljoner har överförts från andra forskningsfinansiärer, Kammarkollegiet och EU. Medel från andra finansiärer har betalats ut till projekt som beviljats i vissa riktade utlysningar och EU-medel har betalats ut till projekt i vissa utlysningar inom Formas samarbeten i de europeiska partnerskapsprogrammen. Medel från Kammarkollegiet har betalats ut till projekt som beviljats i den första utlysningen inom det nationella programmet för livsmedel och till förstärkta insatser för nordisk växtförädling genom stöd till ett offentligt privat partnerskap inom ramen för Nordiska ministerrådet.

De utbetalade medlens procentuella fördelning mellan olika finansieringskällor redovisas i **Diagram 1**. En fullständig och detaljerad redovisning av de utbetalade medlen, som även inkluderar intäkterna från andra finansiärer; Kammarkollegiet och EU, ges i tabell 26, sist i resultatredovisningen.

DIAGRAM 1 | **Utbetalade forskningsmedel 2017** procentuellt fördelade på Formas anslag och medel från andra finansiärer, Kammarkollegiet och EU

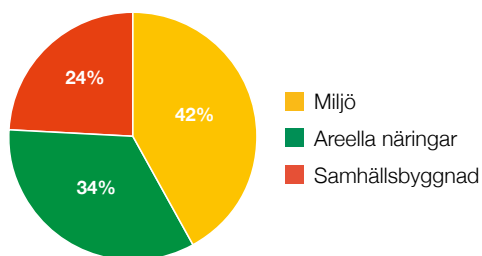

* Fördelning 2016: Miljöanslaget - 51%, Näringsanslaget - 42%, Medel från andra finansiärer och EU - 7%. Fördelning 2015: Miljöanslaget - 51%, Näringsanslaget - 42%, Medel från andra finansiärer och EU - 7%

Ett av återrapporteringskraven i regleringsbrevet från Miljö- och energidepartementet är att Formas ska redovisa hur utbetalade medel fördelar sig på myndighetens tre ansvarsområden, Miljö, Areella näringar och Samhällsbyggande. I ansökningar till Formas anger sökandena själva vilket av Formas

ansvarsområden deras forskning tillhör. **Diagram 2** nedan redovisar en procentuell fördelning av utbetalade medel 2017 mellan de tre ansvarsområdena. Det kan vara svårt för de sökande att göra skarpa gränsdragningar mellan ansvarsområdena eftersom projekt som Formas finansierar ofta är relevanta för fler än ett ansvarsområde. Av den anledningen bör inte alltför långtgående slutsatser dras av statistiken.

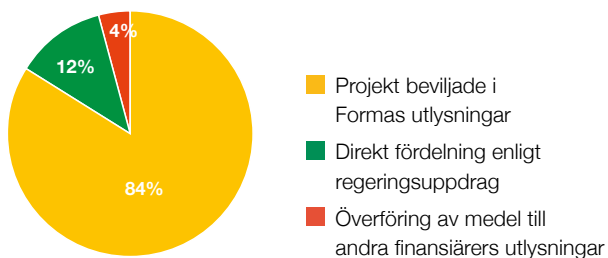
DIAGRAM 2 | **Utbetalade forskningsmedel 2017** procentuellt fördelade på Formas ansvarsområden*

* Fördelning 2016: Miljö - 41%, Areella näringar - 33%, Samhällsbyggnad - 26%. Fördelning 2015: Miljö - 42% Areella näringar - 34% Samhällsbyggnad - 23%.

Formas har tre huvudsakliga sätt att fördela medel: genom myndighetens egna utlysningar, genom utlysningar som administreras av andra forskningsfinansierare och genom direktutbetalning till en mottagare, vanligen på uppdrag av regeringen. I **Diagram 3** redovisas procentuell fördelning av utbetalade medel 2017 på dessa olika fördelningssätt. Utbetalningar till projekt som blivit beviljade i de årliga öppna utlysningarna avser i huvudsak projekt som beviljades för upp till tre år sedan och utbetalningar till projekt som beviljades i de riktade utlysningarna avser i huvudsak projekt som blev beviljade för upp till fem år sedan.

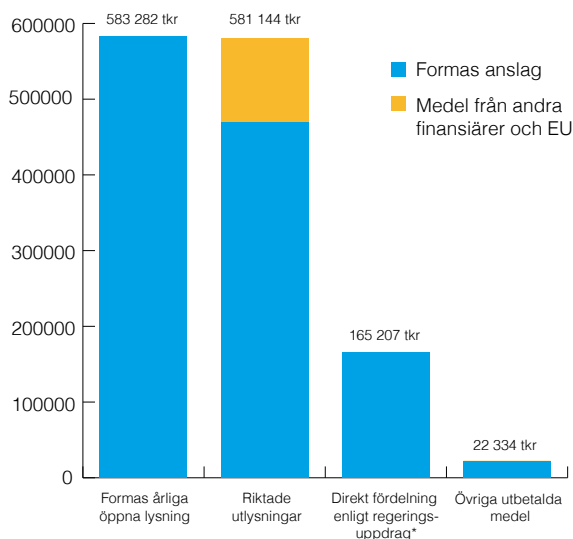
DIAGRAM 3 | **Utbetalade forskningsmedel 2017** procentuellt fördelade på projekt beviljade i Formas utlysningar, fördelade enligt regeringsuppdrag och överföringar till andra finansierares utlysningar

Under 2017 betalade Formas ut totalt 1,35 miljarder kronor i forskningsstöd jämfört med 1,32 miljarder kronor 2016 och 1,2 miljarder kronor 2015.

Formas betalar ut medel till olika kategorier av bidragsmottagare, där majoriteten är universitet och högskolor. **Tabell 2** redovisar procentuell fördelning av medel utbetalade 2013–2017 på de olika kategorierna. Den kategori som har ökat sin andel av mottagna medel mest under den redovisade perioden är Övriga mottagare som till stor del utgörs av privata företag. Den successiva ökningen av utbetalade medel till företag de senaste åren beror framför allt på att Formas, tillsammans med Vinnova och Energimyndigheten, finansierat de strategiska innovationsprogrammen som initierades i forskningspropositionen 2012. Dessa program drivs i samverkan mellan näringslivet, lärosäten och forskningsfinansierarna. En mer detaljerad redovisning av de medel som utbetalats under 2017, där samtliga bidragsmottagande organisationers namn framgår, ges i **tabell 26**, sist i resultatredovisningen.

DIAGRAM 4 | **Utbetalade forskningsmedel 2017 (tkr)** fördelade på projekt beviljade i Formas årliga öppna utlysningar, projekt beviljade i riktade utlysningar, medel fördelade direkt enligt regeringsuppdrag och övriga utbetalade forskningsmedel.

* En intäkt om 5,7 miljoner kronor från Kammarkollegiet avsedd för forskning om växtförädling inom ramen för Nordiska ministerrådet är inte redovisad i stapeln "Direkt fördelning enligt regeringsuppdrag".

TABELL 2 | **Andel utbetalade forskningsmedel 2013–2017** fördelade på olika kategorier av mottagare

ÅR	UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	FORSKNINGS-INSTITUT	ÖVRIGA STATLIGA MYNDIGHETER	VETENSKAPS-AKADEMIER	INTERNATIONELLA ORGANISATIONER	ÖVRIGA MOTTAGARE
2017	75%	16%	5%	0,6%	1,5%	2,1%
2016	79%	13%	5%	0,8%	0,8%	1,5%
2015	80%	14%	4%	1,0%	0,9%	0,9%
2014	82%	14%	3%	0,4%	1,0%	0,4%
2013	80%	15%	4%	0,5%	0,8%	0,3%
2013–2017	79%	14%	4%	0,7%	1,0%	1,1%

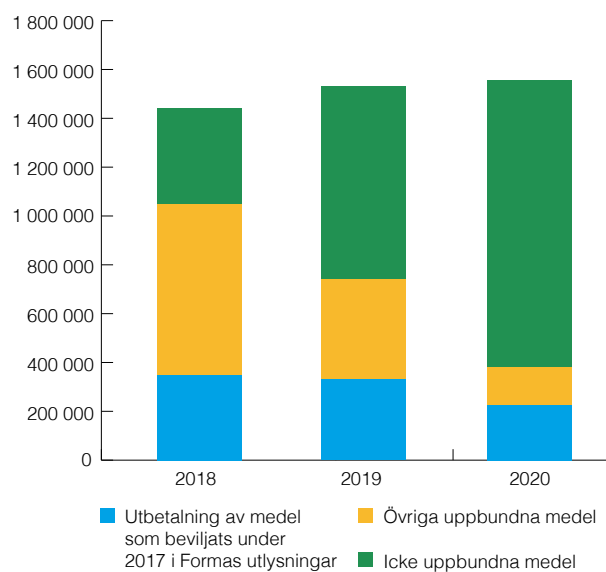
Uppbundna forskningsmedel

Med uppbundna forskningsmedel avses medel som har beviljats men ännu inte betalats ut och medel som myndigheten på andra sätt, vanligen genom avtal eller överenskommelser, har förbundit sig att betala ut under en bestämd tidsperiod. Huvuddelen av Formas forskningsmedel binds upp inom Formas egna utlysningar. De flesta projekt som beviljas i den årliga öppna utlysningen binder upp medel tre år framåt. Delutlysningen mobilitetsstöd tillåter projekt som är fyraåriga, men det är totalt sett en liten andel av de beviljade projekten i den årliga öppna utlysningen som är fyraåriga. Projekt som beviljas i Formas riktade utlysningar kan binda upp medel på både kortare och längre sikt. Formas har valt att finansiera fler kortare projekt än vanligt under 2017 framför allt eftersom de strategiska agendorna inom de nationella forskningsprogrammen inte varit klara. Agendorna, som blir klara under våren 2018, kommer staka ut inriktningen på forskningen för de kommande tio åren. En annan anledning till att Formas valde att utlysa medel till korta projekt var att det under året fördes diskussioner med regeringskansliet om hur länge bindningar avseende satsningar från forskningspropositionen 2012 skulle kvarstå i regleringsbrev. Skrivningarna har förtydligats i 2018 års regleringsbrev.

Genom de projekt som beviljats i Formas egna utlysningar under 2017 har Formas bundit upp drygt 1 miljard kronor för kommande utbetalningar 2017–2021. **Diagram 5** redovisar hur beslut av

Formas forskarråd har bundit upp forskningsmedel i relation till anslagstilldelning 2018 enligt regleringsbrev och för 2019–2020 enligt senaste budgetpropositionen. Övriga uppbundna medel som redovisas i diagrammet utgörs i huvudsak av medel som beviljats i utlysningar som Formas genomfört före 2017 och medel som ska fördelas direkt till en mottagare enligt Formas regleringsbrev.

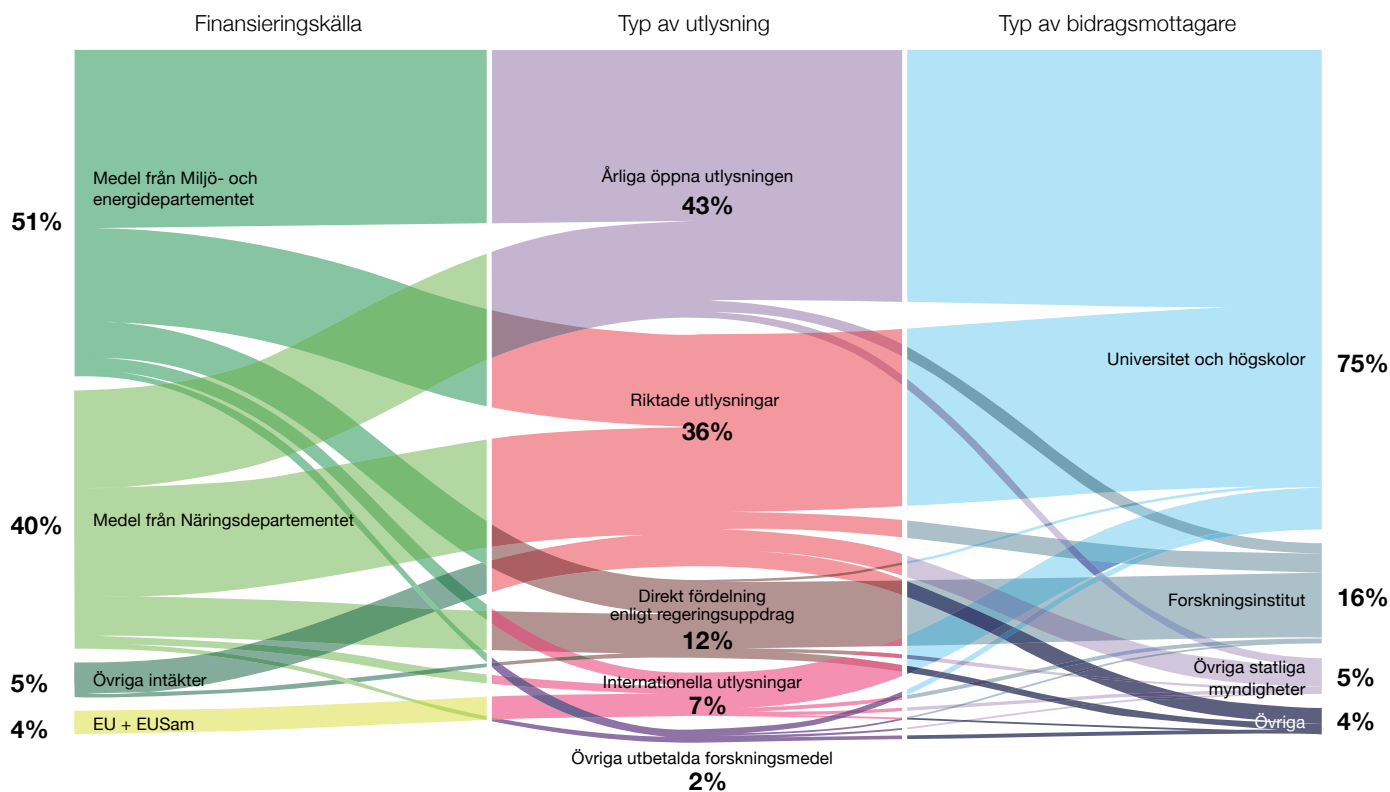
DIAGRAM 5 | **Formas uppbundna forskningsmedel (tkr)*** i relation till anslagstilldelning enligt regleringsbrev för 2018 och förväntad anslagstilldelning 2019–2020 enligt budgetpropositionen

* Innefattar även medel från andra forskningsfinansiärer som betalas ut inom ramen för vissa av Formas riktade utlysningar.

Formas finansiella flöden

De forskningsmedel, cirka 1,3 miljarder kronor 2017, som Formas fördelar kommer från olika källor och finansierar olika typer av utlysningar till olika bidragsmottagare. Bilden visar hur dessa medel fördelar sig från finansieringskällan till vänster, i huvudsak miljö- och energidepartementet och näringsdepartementet, till Formas olika utlysningar i mitten, främst den årliga öppna utlysningen och riktade satsningar. Längst till höger i tabellen syns att universitet och högskolor är de som i huvudsak är mottagare av den forskningsfinansiering som kommer från Formas.

Ansökningar och beviljade forskningsmedel

Under 2017 mottog Formas 1 817 projektansökningar, fördelade på 26 olika utlysningar. En liten andel av de inkomna ansökningarna avvisas i ett tidigt skede av beredningsprocessen. Anledningar kan vara att den sökande inte uppfyller de formella krav som Formas har ställt på sökande, att ansökan ligger utanför en riktad utlysningens ramar eller, i den årliga öppna utlysningen, utanför de ansvarsområden som anges i Formas instruktion. Av de 1817 ansökningar som inkom under 2017 avvisades totalt 125 stycken. Av de inkomna ansökningarna blev 1 623 handlagda och fick beslut under året, medan 66 kommer beredas av myndigheten först under 2018.

Utöver ovan nämnda ansökningar har Formas under året behandlat 50 ansökningar till fem utlysningar, vilka inkom till myndigheten under 2016. Tre av

ansökningarna tillhörde förra årets öppna utlysning. Dessa beviljades finansiering då sökande för tre andra beviljade projekt avböjt erbjudande om finansiering från Formas. Av de ansökningar som inkom under 2016 och behandlades under 2017 blev fyra stycken avvisade. Dessa beslut är inte inkluderade i statistiken nedan. Ansökningar som Formas har behandlat under 2017 med fördelning på typ av utlysning, handlagda och beviljade ansökningar samt vilket år ansökningarna inkom till myndigheten redovisas i **Tabell 3**. De handlagda ansökningarna som redovisas inkluderar inte de ansökningar som avvisats av Formas och de tre ansökningar som återtogts av de sökande. Formas saknar fullständiga data om inskickade och beviljade ansökningar för nio av de totalt elva riktade utlysningar som genomfördes inom ramen för europeiska partnerskapsprogram. Att data saknas beror framför allt på andra sekretessregler i flera europeiska länder.

2017 beviljades totalt 1 056 miljoner kronor i Formas utlysningar av vilka drygt 60 procent fördelades genom den årliga öppna utlysningen, knappt 40 procent genom riktade utlysningar varav cirka 1 procent gick till bidrag för kommunikationsprojekt, anordnande av konferenser och så kallade akutbidrag. En redovisning av de beviljade medlen fördelade på typ av utlysning, när medlen kommer att betalas ut och den genomsnittliga projektstorleken återfinns i **Tabell 4**.

Den procentuella fördelningen av beviljade medel mellan årliga öppna utlysningen och Formas riktade

utlysningar har varierat de senaste fem åren, **Tabell 5**, på nästa sida. Formas strävar efter att hålla en balans mellan den öppna och olika riktade satsningar, där målet varit att ungefär halva forskningsbudgeten ska fördelas i den årliga öppna utlysningen. Fördelningen varierar mellan åren, bland annat beroende på när medel för riktade satsningar till följd av de forskningspolitiska propositionerna blir tillgängliga. Andelen riktade satsningar var 2016 stor till följd av forskningspropositionen 2012. Fördelningen påverkas också av var i cykeln EU:s ramprogram befinner sig.

TABELL 3 | **Ansökningar inkomna 2016 och 2017** som blivit handlagda under 2017 med fördelning på typ av utlysning

	Behandlade ansökningar 2017		Handlagda ansökningar 2017	Beviljade ansökningar 2017
	INKOMNA 2016	INKOMNA 2017		
Formas årliga öppna utlysning	3	1 316	1 247	216
Formas riktade utlysningar	0	244	225	61
Formas riktade utlysningar – europeiska partnerskapsprogram	8	93	84	66
Bidrag för kommunikationsprojekt	0	133	77	16
Bidrag för anordnande av konferenser	37	0	33	11
Akutbidrag	2	31	3	3
Totalt	50	1 817	1 669	373

TABELL 4 | **Beviljade medel totalt 2017 (tkr)** med fördelning på typ av utlysning och år för planerad utbetalning samt genomsnittlig projektstorlek

	BEVILJAD PROJEKTSTORLEK I GENOMSNIITT	UTBETALNING 2017-2021	UTBETALNING 2017	UTBETALNING 2018	UTBETALNING 2019	UTBETALNING 2020	UTBETALNING 2021
Formas årliga öppna utlysning*	2 999	647 722	2 997	212 897	211 894	206 749	13 185
Formas riktade utlysningar	3 328	203 020	81 400	66 388	55 232	0	0
Formas riktade utlysningar – europeiska partnerskapsprogram	2 922	195 101	42 760	68 922	64 367	19 052	0
Bidrag för kommunikationsprojekt	441	7 060	7 060	0	0	0	0
Bidrag för anordnande av konferenser	121	1 331	1 331	0	0	0	0
Akutbidrag	577	1 732	1 732	0	0	0	0
Totalt	2 825	1 055 966	137 280	348 207	331 493	225 801	13 185

* Inkluderar tre ansökningar till förra årets öppna utlysning som omprövades under 2017 och beviljades medel.

Under 2017 var Formas deltagande i antalet riktade utlysningar inom europeiska partnerskapsprogram högt. Det beror på att de finansieringssamarbeten som startat inom ramen för Horisont 2020 hunnit bli fullt utbyggda samtidigt som de långsiktiga instrument som startade under EU:s sjunde ramprogram, FP7, fortfarande pågår.

Det är av stor vikt att det även framöver finns tillräckligt med fria medel till projektbidrag inom Formas årliga öppna utlysning, detta för att den nyfikenhetsdrivna forskningen ska kunna ges tydligt stöd och för att Formas ska kunna bibehålla en tillräckligt hög beviljningsgrad i den delen av myndighetens uppdrag.

Formas riktade utlysningar genomförs inom Formas olika ansvarsområden, där fokus för satsningarna kan variera mellan åren, se **Tabell 6**. Av tabellen nedan framgår att fördelningen mellan ansvarsområden har varierat mest i de riktade utlysningarna, vilket förklaras av att utlysningarna är tematiskt avgränsade och att innehållet skiljer sig från år till år.

Könsfördelning bland sökande och medverkande forskare

Formas arbetar aktivt med jämställdhetsintegrering och vill att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att söka och bli tilldelade medel från Formas. Jämfört med föregående år har myndigheten utvecklat redovisningen av könsuppdelad statistik. Utöver uppgifter för sökande redovisas nu även i **Tabell 7** motsvarande uppgifter för de medverkande forskare som var angivna i ansökningarna. Nytt för i år är

TABELL 5 | **Beviljade medel 2013–2017** i Formas utlysningar fördelade på årliga öppna utlysningen och riktade utlysningar

ÅR	ÅRLIGA ÖPPNA UTLYSNINGEN	RIKTADE UTLYSNINGAR	RIKTADE UTLYSNINGAR – EUROPEISKA PARTNERSKAPS-PROGRAM
2017	62%	19%	19%
2016	45%	48%	6%
2015	72%	22%	6%
2014	61%	25%	14%
2013	49%	44%	7%
2013–2017	56%	34%	10%

också att de medel som blivit beviljade inom utlysningarna redovisas könsuppdelade. Könsuppdelad statistik på sökande i de riktade utlysningarna genomförda i europeiska partnerskapsprogram finns inte tillgänglig på grund av nationella sekretessregler. Vad gäller dessa utlysningar redovisas endast könsuppdelad statistik för beviljade projekt.

Handlagda såväl som beviljade ansökningar till Formas utlysningar under 2017 redovisar samma fördelning mellan män och kvinnor bland de sökande, 42 procent kvinnor och 58 procent män. Kvinnor tilldelades en något högre andel medel, 44 procent. Andelen män var något högre bland medverkande forskare än bland sökande, 40 procent kvinnor och 60 procent män. För beviljade ansökningar är dock könsfördelningen densamma bland medverkande forskare som bland sökande, 42 procent kvinnor och

TABELL 6 | **Beviljade medel 2013–2017 fördelade på myndighetens ansvarsområden**

TOTALT	MILJÖ	ARELLA NÄRINGAR	SAMHÄLLS-BYGGANDE
Formas samtliga utlysningar			
2017	46%	31%	23%
2016	43%	28%	29%
2015	46%	28%	26%
2014	44%	40%	16%
2013	43%	32%	25%
2013-2017	44%	31%	25%
Formas årliga öppna utlysning			
2017	51%	30%	19%
2016	53%	31%	16%
2015	53%	26%	21%
2014	51%	30%	19%
2013	43%	35%	23%
2013-2017	50%	30%	20%
Formas riktade utlysningar			
2017	38%	32%	30%
2016	35%	26%	39%
2015	28%	32%	40%
2014	34%	57%	10%
2013	43%	29%	28%
2013-2017	36%	33%	31%

58 procent män. Den redovisade statistiken visar att det inte finns anledning att tro att män eller kvinnor som grupp blivit systematiskt gynnade eller missgynnade i Formas utlysningar under 2017.

Könsfördelningen bland sökande till Formas årliga öppna utlysning har varit relativt konstant under de senaste sex åren: 59 procent män och 41 procent kvinnor. Motsvarande fördelning bland de som beviljats medel i utlysningen är i princip identisk, 58 procent män respektive 42 procent kvinnor. Variationen är något större om enskilda år betraktas.

Tabell 8 redovisar könsfördelning under perioden 2013–2017 bland sökande och bland de som beviljats medel i den årliga öppna utlysningen samt i myndighetens riktade utlysningar.

Sett till samtliga handlagda ansökningar var män något överrepresenterade bland de som beviljats medel under 2014 och 2016 medan kvinnor på motsvarande vis varit överrepresenterade övriga redovisade år.

Det kan även konstateras att förhållandet mellan män och kvinnor som beviljats medel i Formas riktade utlysningar liknar motsvarande förhållande för den öppna utlysningen. Jämfört med den årliga öppna utlysningen är dock variationerna mellan enskilda år större, vilket sannolikt beror på att dessa utlysningar innehållsmässigt skiljer sig åt från år till år och därför attraherar olika grupper av forskare olika år.

TABELL 7 | **Könsfördelning** bland sökande och medverkande forskare i ansökningar till Formas utlysningar under 2017

SÖKANDE	Handlagda ansökningar				Beviljade ansökningar				Beviljade medel			
	KVINNOR		MÄN		KVINNOR		MÄN		KVINNOR		MÄN	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Formas årliga öppna utlysning*	510	41%	737	59%	95	44%	121	56%	285 872	44%	361 851	56%
Formas riktade utlysningar	97	43%	128	57%	27	44%	34	56%	112 366	55%	90 654	45%
Formas riktade utlysningar – europeiska partnerskapsprogram					23	35%	43	65%	64 566	33%	130 534	67%
Bidrag för kommunikationsprojekt	41	53%	36	47%	8	50%	8	50%	3 447	49%	3 613	51%
Bidrag för anordnande av konferenser	9	27%	24	73%	2	18%	9	82%	89	7%	1 242	93%
Akutbidrag	2	67%	1	33%	2	67%	1	33%	1 402	81%	330	19%
Totalt	659	42%	926	58%	157	42%	216	58%	467 742	44%	588 224	56%
MEDVERKANDE FORSKARE	KVINNOR		MÄN		KVINNOR		MÄN					
Formas årliga öppna utlysning*	796	39%	1262	61%	170	40%	258	60%				
Formas riktade utlysningar	214	45%	266	55%	59	47%	67	53%				
Formas riktade utlysningar – europeiska partnerskapsprogram					24	44%	31	56%				
Bidrag för kommunikationsprojekt	67	48%	73	52%	10	42%	14	58%				
Bidrag för anordnande av konferenser	18	45%	22	55%	6	50%	6	50%				
Akutbidrag	2	50%	2	50%	2	50%	2	50%				
Totalt	1097	40%	1625	60%	271	42%	378	58%				

* Inkluderar tre ansökningar till förra årets öppna utlysning som omprövades under 2017 och beviljades medel.

TABELL 8 | **Könsfördelning** bland sökande i ansökningar till Formas årliga öppna och riktade utlysningar 2013–2017

ÅR	Handlagda ansökningar i Formas årliga öppna utlysning		Beviljade ansökningar i Formas årliga öppna utlysning		Beviljade ansökningar i Formas riktade utlysningar	
	ANDEL MÄN	ANDEL KVINNOR	ANDEL MÄN	ANDEL KVINNOR	ANDEL MÄN	ANDEL KVINNOR
2017	59%	41%	56%	44%	61%	39%
2016	60%	40%	63%	37%	51%	49%
2015	57%	43%	53%	47%	63%	38%
2014	61%	39%	64%	36%	59%	41%
2013	58%	42%	57%	43%	56%	44%
2013–2017	59%	41%	58%	42%	57%	43%

Åldersfördelning bland sökande och medverkande forskare

I linje med redovisningen av den könsuppdelade statistiken har Formas valt att även inkludera medverkande forskare i den åldersuppdelade statistiken. **Tabell 9** till höger, ger en samlad bild av sökandes och medverkande forskares medelålder i ansökningar till Formas samtliga utlysningar under 2017. Tabellen visar att medelåldern generellt sett var något högre för dem som blev beviljade medel jämfört med samtliga sökande. Vidare kan även konstateras att medelåldern för medverkande forskare generellt sett var något högre än medelåldern för sökande.

Delutlysningarna Mobilitetsstöd och Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare i den årliga öppna utlysningen riktar sig till forskare tidigt i karriären. Dessa utlysningar förväntas ha en lägre medelålder än Formas övriga utlysningar och särredovisas därför i **Tabell 10**. Medelålder för sökande varierar inte nämnvärt över tid. Medelåldern för dem som blivit beviljade medel inom delutlysningen Forsknings- och utvecklingsprojekt är generellt något högre jämfört med samtliga sökande till delutlysningen. Mobilitetsstöden uppvisar ett omvänt förhållande, medan ingen större skillnad syns mellan dem som söker och blir beviljade medel inom delutlysningen Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare. Om den redovisade perioden som helhet betraktas har medelåldern varit något lägre för dem som blivit beviljade medel i Formas riktade utlysningar jämfört med delutlysningen Forsknings- och utvecklingsprojekt i den öppna utlysningen.

Variationen mellan enskilda år för de riktade utlysningarna är något större, vilket sannolikt beror på att innehållet i utlysningarna skiljer sig åt mellan olika år och därför attraherar olika grupper av forskare olika år.

Att medverkande forskare har en genomsnittligt högre medelålder än projektledarna beror sannolikt på att seniora forskare i större utsträckning har finansiering ifrån flera källor och därför inte lika ofta är projektledare utan istället har expertroller i många projekt. Att Formas sedan tre år har en regel som endast tillåter samma forskare att vara projektledare i ett löpande projekt i taget kan också ha lett till att seniora forskare är medverkande forskare istället för projektledare.

TABELL 9 | **Antal ansökningar (tkr)** fördelat på sökande och medverkande forskare och deras ålder 2017

SÖKANDE	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar	
	ANTAL	MEDELÅLDER	ANTAL	MEDELÅLDER
Formas årliga öppna utlysning - FoU	805	49,8	137	50,5
Formas årliga öppna utlysning - FoU Framtidens forskningsledare	308	37,5	54	37,1
Formas årliga öppna utlysning - Mobilitetsstöd	133	34,8	25	34,7
Formas riktade utlysningar	225	46,9	61	47,1
Formas riktade utlysningar - europeiska partnerskapsprogram	-	-	66	50,8
Bidrag för kommunikationsprojekt	77	48,1	16	49,1
Bidrag för anordnande av konferenser	33	49,3	11	45,8
Akutbidrag	3	46,3	3	46,3
Totalt	1584	45,8	373	46,8
MEDVERKANDE FORSKARE				
Formas årliga öppna utlysning - FoU	1592	48,3	323	48,7
Formas årliga öppna utlysning - FoU Framtidens forskningsledare	463	47,9	104	48,3
Formas årliga öppna utlysning - Mobilitetsstöd	0	-	0	-
Formas riktade utlysningar	478	45,8	126	46,0
Formas riktade utlysningar - europeiska partnerskapsprogram	-	-	54	47,0
Bidrag för kommunikationsprojekt	140	47,6	24	50,3
Bidrag för anordnande av konferenser	40	46,4	12	45,1
Akutbidrag	4	58,0	4	58,0
Totalt	2717	47,7	647	48,0

* Inkluderar tre ansökningar till förra årets öppna utlysning som omprövades under 2017 och beviljades medel. För en sökande och sex medverkande forskare saknas uppgift om ålder i Formas ärendehanteringssystem, dessa har bortsetts ifrån.

TABELL 10 | **Medelålder för sökande** i ansökningar till Formas årliga öppna 2013–2017

ÅR	Medelålder, handlagda ansökningar			Medelålder, beviljade ansökningar			Medelålder i snitt, beviljade ansökningar
	FOU	FOU - FRAMTIDENS FORSKNINGS- LEDARE	MOBILITETS- STÖD	FOU	FOU - FRAMTIDENS FORSKNINGS- LEDARE	MOBILITETS- STÖD	MEDELÅLDER
2017	49,8	37,6	34,8	50,4	37,2	34,9	50,4
2016	49,3	37,9	34,4	48,6	37,7	33,7	48,6
2015	49,7	38,3	35,7	50	38,1	34,4	50
2014	49,8	38,1	35,3	50,2	38,3	34,3	50,2
2013	49,1	38,2	35	50,3	38,5	36,5	50,3
2013- 2017	49,5	38,0	35,1	49,8	37,9	34,6	49,8

TABELL 11 | **Beviljade medel (tkr)** 2017 i Formas utlysningar, mottagare och typ av utlysning

TYP AV UTLYSNING	UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR	FORSKNINGS- INSTITUT	ÖVRIGA STATLIGA MYNDIGHETER	PRIVATA FÖRETAG	VETENSKAPS- AKADEMIER	INTRESSE - ORGANISATIONER
Formas årliga öppna utlysning*	611 936	20 819	11 997	0	2 970	0
Formas riktade utlysningar	131 484	26 512	20 607	0	0	0
Formas riktade utlysningar– europeiska partnerskapsprogram	155 175	27 686	12 240	0	0	0
Formas riktade utlysningar– Strategiska innovationsområden	5 296	2 181	0	15 940	0	1 000
Bidrag för kommunikationsprojekt	4 473	2 115	0	472	0	0
Bidrag för anordnande av konferenser	1 331	0	0	0	0	0
Akutbidrag	670	0	1 062	0	0	0
Totalt	910 365	79 313	45 906	16 412	2 970	1 000

* Inkluderar tre ansökningar till förra årets öppna utlysning som omprövades under 2017 och beviljades medel.

TABELL 12 | **Beviljade medel (tkr)** 2013–2017 i Formas årliga öppna och riktade utlysningar fördelade på bidragsmottagare

BIDRAGSMOTTAGARE	BEVILJAT 2013-2017		BEVILJAT 2017		BEVILJAT 2016	
	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE
Sveriges lantbruksuniversitet	832 996	671 367	178 282	100 392	192 130	219 560
Lunds universitet	327 327	260 457	70 764	31 751	71 470	109 439
Chalmers tekniska högskola	269 308	193 245	65 383	16 575	48 519	33 675
Kungl. tekniska högskolan	191 279	228 334	44 716	33 999	26 092	56 160
Göteborgs universitet	248 300	114 414	58 382	21 394	41 849	29 637
Stockholms universitet	248 698	81 852	59 506	25 178	46 439	24 364
Uppsala universitet	250 420	61 378	53 586	15 433	70 940	30 718
Umeå universitet	138 767	106 444	21 222	16 155	30 353	33 918
Luleå tekniska universitet	66 017	128 324	8 984	3 150	14 892	76 521
Linköpings universitet	64 113	71 760	5 646	19 721	20 284	25 621
Karolinska Institutet	59 884	68 668	5 777	0	14 719	35 877
Övriga	277 522	350 587	67 486	114 373	76 087	116 909
Totalt	2 974 631	2 336 830	639 734	398 121	653 774	792 399

BIDRAGSMOTTAGARE	BEVILJAT 2015		BEVILJAT 2014		BEVILJAT 2013	
	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE	ÅRLIGA ÖPPNA	RIKTADE
Sveriges lantbruksuniversitet	182 043	71 811	152 940	132 813	127 600	146 790
Lunds universitet	65 963	16 459	52 177	36 807	66 953	66 001
Chalmers tekniska högskola	40 487	31 629	61 531	16 076	53 388	95 291
Kungl. tekniska högskolan	35 358	16 520	33 173	43 384	51 941	78 271
Göteborgs universitet	56 759	8 493	42 836	3 998	48 474	50 893
Stockholms universitet	79 005	6 550	25 065	8 582	38 683	17 178
Uppsala universitet	20 454	669	46 412	14 197	59 028	360
Umeå universitet	35 185	29 590	30 613	1 999	21 393	24 782
Luleå tekniska universitet	17 991	18 487	10 050	12 511	14 101	17 655
Linköpings universitet	18 182	8 300	7 380	6 431	12 622	11 688
Karolinska Institutet	9 595	2 874	9 234	0	20 559	29 917
Övriga	61 894	32 047	37 594	44 976	34 460	42 282
Totalt	622 916	243 429	509 005	321 774	549 202	581 108

Bidragsmottagare

Universitet och högskolor dominerade både inom den öppna utlysningen och Formas riktade utlysningar, i vilka de mottog 94 respektive 74 procent av medlen. Forskningsinstitut var den näst största kategorin och mottog 7 procent av samtliga beviljade medel, till större delen genom Formas riktade utlysningar.

Tabell 11 visar fördelningen av beviljade medel på olika kategorier av mottagare och typ av utlysning. En mer detaljerad version av denna tabell, med namn på samtliga mottagande organisationer, finns i **Tabell 26**, sist i resultatredovisningen.

Formas elva största bidragsmottagare i Formas årliga öppna och riktade utlysningar 2013–2017 visas i **Tabell 12**. De elva största mottagarna, som samtliga är universitet och högskolor, mottog 82 procent av de beviljade medlen under 2017 vilket är en minskning med fyra procentenheter jämfört med föregående år. Ökningen inom gruppen övriga beror framför allt på beviljade projekt inom de riktade utlysningarna. Detta beror till viss del på att privata företag numera kan söka bidrag hos Formas i enlighet med den nya statsstödsförordningen. Att nya typer av bidragsmottagare i ökande omfattning beviljas medel tolkar Formas som att myndighetens utlysningar mobiliserar en bredd av forskningsutförare och att många av dem är närmare användare av forskningen, något som ger ökade möjligheter för ett bättre nyttiggörande av forskningens resultat. Den enskilt största bidragsmottagaren var Sveriges lantbruksuniversitet som mottog 27 procent av de beviljade medlen under 2017 (2016 var siffran 28 procent, 2015 var den 29 procent).

Formas årliga öppna utlysning 2017

Ansökningar och beviljade medel

Till 2017 års utlysning inkom totalt 1 316 ansökningar, vilket var 122 fler än 2016. Av de inkomna ansökningarna avvisades 70 stycken på grund av formaliafel eller för att de bedömdes ligga utanför Formas ansvarsområden, två ansökningar återtog av sökanden. Dessa har inte inkluderats i statistiken. I årets öppna utlysning handlades 1 244 ansökningar, vilket är ungefär jämförbart med utlysningarna 2013–2015, medan antalet ansökningar var lägre 2016. Andelen ansökningar som inte har gått vidare till beredning har varit markant högre de senaste två åren. Detta beror på att Formas för tre år sedan (2015) minskade projektstorleken genom att begränsa budgetramarna för projekten. Begränsningarna var orsaken till 48 av de 80 avvisningar som gjordes 2016 och 32 av de 70 avvisningar som gjorts i årets utlysning.

I den årliga öppna utlysningen 2017 blev totalt 648 miljoner kronor fördelade på nya projekt för utbetalning 2018–2021 vilket är ungefär samma nivå som föregående år. **Tabell 13** redovisar handlagda och beviljade ansökningar, beviljandegrader, sökta och beviljade medel samt genomsnittlig sökt respektive beviljad projektstorlek för de årliga öppna utlysningarna 2012–2017. Två sökande som blev beviljade medel i årets utlysning avböjde erbjudandet om finansiering. Därför omprövade och beviljade Formas en av de avslagna ansökningarna i slutet av året. Ytterligare en ansökan kommer att omprövas 2018. Nämnade två ansökningar där sökanden avböjt finansiering redovisas som beviljade i **Tabell 13**.

TABELL 13 | **Formas årliga öppna utlysningar 2013–2017-** ansökningar, sökta och beviljade medel (tkr), beviljandegrad samt genomsnittlig projektstorlek

ÅR	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDE-GRAD-ANSÖKNINGAR	SÖKTA MEDEL (TKR)	BEVILJADE MEDEL (TKR)	BEVILJANDE-GRAD-MEDEL	SÖKT PROJEKT-STORLEK I GENOMSNIITT (TKR)	BEVILJAD PROJEKT-STORLEK I GENOMSNIITT (TKR)
2017	1 244	213	17,1%	3 584 367	639 733*	17,8%	2 881	3 003
2016	1 110	220	19,8%	3 146 441	653 773	20,8%	2 835	2 972
2015	1 378	207	15,0%	4 733 551	622 916	13,2%	3 435	3 009
2014	1 290	116	9,0%	5 608 012	509 005	9,1%	4 347	4 388
2013	1 349	126	9,3%	6 242 214	549 202	8,8%	4 627	4 359
2013-2017	6 371	882	13,8%	23 314 585	2 974 629	12,8%	3 659	3 373

* Exkluderar tre ansökningar till 2016 års öppna utlysning som omprövades under 2017 och beviljades medel.

Delutlysningar

Den öppna utlysningen är indelad i tre delutlysningar. Dessa är: Forsknings- och utvecklingsprojekt, Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare samt Mobilitetsstöd. De två sistnämnda avser att ge forskare tidigt i karriären goda förutsättningar att få forskningsbidrag. Mobilitetsstöden syftar särskilt till att uppmuntra forskare som nyligen avlagt doktorsexamen att vistas och arbeta i nya forskningsmiljöer för att stärka sin kompetens och bygga nätverk. Delutlysningen Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare kallades tidigare Forsknings- och utvecklingsprojekt för unga forskare, benämningen ändrades då den är åldersindikerande. I redovisningen av statistiken i **Tabell 14**, bortses från detta namnbyte.

För att få söka medel inom Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare ska den sökande ha avlagt doktorsexamen minst två och högst åtta år före ansökningsåret. I övrigt gäller samma kriterier och anvisningar som för bidrag till Forsknings- och utvecklingsprojekt. För att få söka mobilitetsstöd ska den sökande ha avlagt doktorsexamen tidigast tre kalenderår före ansökningsåret. Mobilitetsstödet omfattar bidrag för lönekostnader samt rese- och övriga tilläggskostnader.

Bidrag till Forsknings och utvecklingsprojekt samt till Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare får maximalt omfatta en miljon kronor per år i genomsnitt över projektåren. För

mobilitetsstöden finns inte motsvarande begränsning, där baseras projektstorleken på rimliga mobilitetskostnader. Även den genomsnittliga projektstorleken för mobilitetsstöden är dock runt en miljon kronor per år.

Utlysningens totala budget på de tre delutlysningarna fördelas i enlighet med söktryck. **Tabell 18** redovisar ansökningar, beviljandegrader och beviljade medel för var och en av delutlysningarna under perioden 2013–2017. År 2017 gick 62 procent av de beviljade medlen till Forsknings- och utvecklingsprojekt, 25 procent till Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare och 13 procent till Mobilitetsstöd. Andelen som har gått till Forsknings- och utvecklingsprojekt har varierat mellan 59 och 66 procent under perioden. Motsvarande uppgifter för Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare och mobilitetsstöden är 24–28 procent respektive 8–13 procent. Ansökningar om mobilitetsstöd uppvisar en ökning under perioden, från fem procent av det totala antalet handlagda ansökningar år 2013 till 11 procent år 2017.

Att antalet mobilitetsansökningar har ökat de senaste fem åren kan bero på att Formas har anpassat bidraget så att det blivit mer attraktivt. Projektformen tillåter stor flexibilitet kring antal vistelser och längden på dem i hem- respektive värdland för de sökande. Projektformen tillåter även ökade tilläggskostnader för medföljande familj. Ett annat antagande är att antalet doktorander som har disputerat successivt har ökat de senaste fem åren.

TABELL 14 | **Delutlysningar i den årliga öppna utlysningen 2013–2017**, ansökningar, beviljandegrad och beviljade medel (tkr).

	Forsknings- och utvecklingsprojekt				Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare				Mobilitetsstöd			
	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDEGRAD-ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDEGRAD-ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDEGRAD-ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL
2017	804	136	16,9%	400 785	308	53	17,2%	154 620	132	24	18,2%	84 329
2016	705	139	19,7%	408 108	299	60	20,1%	174 601	106	21	19,8%	71 065
2015	865	130	15,0%	383 700	388	54	13,9%	160 429	125	23	18,4%	78 787
2014	798	63	7,9%	298 585	382	34	8,9%	142 971	110	19	17,3%	67 449
2013	848	82	9,7%	361 000	412	30	7,3%	140 529	89	14	15,7%	47 673
2013-2017	4 020	550	13,7%	1 852 178	1 789	231	12,9%	773 150	562	101	18,0%	349 303

De globala hållbarhetsmålen i Formas årliga öppna utlysning

Alla sökande i 2017 års årliga öppna utlysning uppmanades att ange ett till tre av de globala målen som deras forskning närmast relaterade till. Sammanställningen visar att den forskning som Formas stöder är relevant för samtliga globala mål i Agenda 2030.

Beredningsgrupper

I den öppna utlysningen användes en ny struktur för de beredningsgrupper som granskar och bedömer ansökningarna. Den nya beredningsgruppsstrukturen är avsedd att koppla an till Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. Tio breda tvärdisciplinära beredningsgrupper har ersatt de tidigare åtta. Avsikten var också att motverka en allt för skev fördelning av ansökningarna på grupperna. Strukturen är under utvärdering och resultatet kommer att presenteras under 2018. Ansökningarna 2017 fördelades på följande beredningsgrupper:

1. Klimatförändringar
2. Vatten - från källa till hav
3. Ekosystem och biologisk mångfald på land
4. Miljöföroreningar
5. Livsmedelsförsörjning
6. Djurs hälsa och välbefinnande
7. Konsumtion, produktion och material
8. Byggt miljö
9. Städer och landsbygder
10. Övergripande styrning, genomförande och uppföljning

Totalt ingick 196 ledamöter i beredningsgrupperna, med antalet ledamöter i en grupp beroende av antalet inkomna ansökningar. De flesta grupper hade mellan 18 och 22 ledamöter med undantag för grupp 7, 25 ledamöter, och grupp 10, 12 ledamöter. Majoriteten, 73 procent, av ledamöterna var aktiva forskare medan övriga var användare av forskningsresultat. En majoritet, 71 procent, var i huvudsak aktiva utanför Sverige. Grupperna har blivit sammansatta för att dels kunna bedöma ansökningar inom gruppens hela tematiska område, dels kunna bedöma både vetenskaplig kvalitet och förväntad samhällsnytta.

Totalt var fördelningen mellan kvinnor och män jämn, 51 procent kvinnor och 49 procent män, men varierade mellan grupperna. Sex grupper bestod av 40–45 procent kvinnor och 55–60 procent män. Fyra grupper hade 56–83 procent kvinnor och 17–44 procent män. Under 2016 var den totala andelen män 55 procent och andelen kvinnor 45 procent. Motsvarande uppgift för 2015 var 50 procent män och 50 procent kvinnor.

Under senare år har det varit allt svårare att rekrytera beredningsgruppsmedlemmar till den årliga öppna utlysningen, något som även var tydligt 2017. En orsak

till detta kan vara en ökad efterfrågan på kvalificerade bedömare nationellt och internationellt. Svårigheten att rekrytera ledamöter gäller såväl forskare som användare av forskningsresultat.

Ansökningar fördelas mellan beredningsgrupperna i första hand efter sökandes egna önskemål. **Tabell 15**

redovisar handlagda och beviljade ansökningar samt beviljade medel fördelade på beredningsgrupper och delutlysningar. Det kan konstateras att åtta av grupperna tilldelats mellan cirka 100 och 150 ansökningar, medan grupp 7, Konsumtion, produktion och material, hade markant fler ansökningar och att grupp 10, Övergripande styrning, genomförande och

TABELL 15 | **Ansökningar och beviljade medel (tkr)** i den årliga öppna utlysningen 2017 med fördelning på granskande beredningsgrupp och delutlysning.

	Samtliga delutlysningar			Forsknings- och utvecklingsprojekt			FoU - Framtidens forskningsledare			Mobilitetsstöd		
	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)
1. Klimatförändringar	121	21	61 516	71	12	35 892	32	6	17 561	18	3	8 064
2. Vatten - från källa till hav	153	26	79 084	96	16	46 669	40	7	20 648	17	3	11 767
3. Ekosystem och biologisk mångfald på land	155	27	82 125	84	14	41 192	51	9	26 393	20	4	14 540
4. Miljöföreningar	147	25	72 258	93	16	46 557	43	7	19 951	11	2	5 751
5. Livsmedelsförsörjning	112	19	58 161	77	13	37 742	20	3	8 900	15	3	11 519
6. Djurs hälsa och välbefinnande	105	18	53 568	70	12	35 559	27	5	14 961	8	1	3 047
7. Konsumtion, produktion och material	179	31	96 363	118	20	59 745	45	8	23 878	16	3	12 740
8. Byggd miljö	124	21	62 331	94	16	47 474	24	4	11 964	6	1	2 893
9. Städer och landsbygder	96	16	46 230	65	11	32 384	18	3	7 364	13	2	6 482
10. Övergripande styrning, genomförande och uppföljning	52	9	28 097	36	6	17 571	8	1	3 000	8	2	7 526
Samtliga beredningsgrupper	1244	213	639 733	804	136	400 785	308	53	154 620	132	24	84 329

TABELL 16 | **Ansökningar och beviljade medel (tkr)** i de årliga öppna utlysningarna 2013–2016 fördelade på granskande beredningsgrupp.

	2016			2015			2014			2013		
	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (TKR)
1. Klimatförändring	141	28	83 685	168	25	75 408	110	13	48 812	135	12	56 798
2. Naturmiljön	175	34	104 285	206	31	97 062	247	24	102 912	232	20	84 297
3. Nyttjande av naturresurser	177	35	106 701	222	32	97 448	202	15	75 172	203	16	74 277
4. Resurseffektiva produkter och processer	144	30	86 828	201	30	88 740	150	13	62 204	135	14	50 657
5. Miljöföreningar	160	31	88 820	165	26	77 402	179	15	68 038	183	18	74 213
6. Livsmedel och djurs välfärd	126	26	78 316	152	22	63 707	141	12	58 249	162	15	73 226
7. Stads- och landsbygdsutveckling	75	15	43 619	124	19	57 910	124	11	45 508	140	14	65 098
8. Den byggda miljön	112	21	61 520	140	22	65 239	137	13	48 110	159	17	70 636
Samtliga beredningsgrupper	1 110	220	653 774	1 378	207	622 916	1 290	116	509 005	1 349	126	549 202

uppföljning, hade markant färre ansökningar. Inom delutlysningarna Forsknings- och utvecklingsprojekt för framtidens forskningsledare och Mobilitetsstöd hade dock grupp 3, Ekosystem och biologisk mångfald på land blivit tilldelad flest ansökningar.

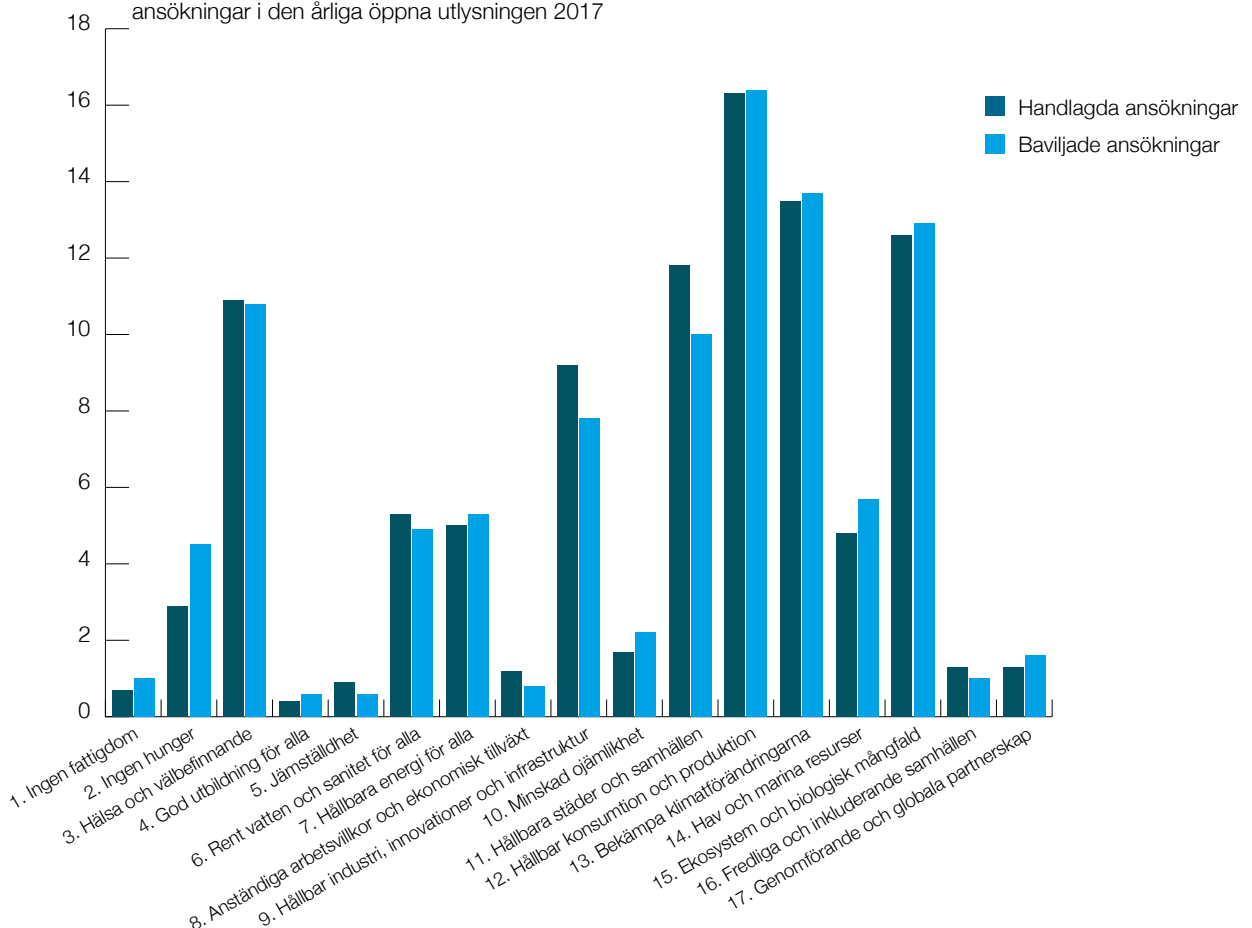
Tabell 16 redovisar uppgifter för åren 2013–2016 med de beredningsgrupper som då var i bruk.

De globala målen för hållbar utveckling

I ansökningar till den årliga öppna utlysningen 2017 angav sökanden vilket eller vilka av FN:s 17 globala hållbarhetsmål som ansökan bäst relaterade till. Upp till tre mål var möjliga att ange utan inbördes rangordning. **Diagram 6** visar procentuell fördelning av samtliga angivna mål på handlagda respektive beviljade ansökningar, varvid det kan konstateras att för-

delningen mellan handlagda och beviljade är mycket likartad. Sex mål dominerar, nästan hälften har angett Hållbar konsumtion och produktion, följt av Bekämpa klimatförändringarna, Ekosystem och biologisk mångfald, Hållbara städer och samhällen, Hälsa och välbefinnande samt Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Diagrammet visar bredden av Formas verksamhet och att myndigheten stödjer forskning av relevans för samtliga hållbarhetsmål. Även om tyngden i myndighetens portfölj ligger på de mål som tydligast relaterar till miljö, areella näringar och samhällsbyggande är den forskning som finansieras av Formas också avgörande för att ta fram kunskap som bidrar till exempelvis jämställdhet, tillväxt, fred och hälsa.

DIAGRAM 6 | **Procentuell fördelning av angivna hållbarhetsmål** på samtliga handlagda respektive beviljade ansökningar i den årliga öppna utlysningen 2017

Formas riktade utlysningar 2017

Formas riktade utlysningar är tematiska utlysningar inom avgränsade områden med angelägna forsknings- och kunskapsbehov. Utlysningarna initieras av Formas, ibland i samverkan med andra myndigheter och intressenter, eller av regeringen. En betydande del är utlysningar som är en del av de europeiska partnerskapsprogrammen eller annat internationellt samarbete. Under 2017 beviljades totalt 398 miljoner kronor till 127 projekt i Formas riktade utlysningar. Dessa kommer att betalas ut 2017–2020. Vissa av utlysningarna genomförs i samverkan med andra finansörer både inom Sverige och internationellt. Under 2017 förde Formas även över 57 miljoner kronor till andra forskningsfinansörer för vidarebefordran till projekt som beviljats i dessa finansörers utlysningar, se **Tabell 19**.

Utlysningar inom områden utpekade av regeringen

Totalt beviljades 202 miljoner kronor till 60 projekt under 2017 i utlysningar som genomförts under 2017 och som tillkommit på initiativ av regeringen.

Kunskap om och för samhällets klimatarbete

Inom ramen för det Nationella forskningsprogrammet om klimat utlyste Formas inledningsvis 46,5 miljoner kronor under tre år (2017–2019) inom två delutlysningar: Synteser som redogör för kunskapsläge och kunskapsbehov om såväl klimatförändringar som klimatarbete i samhället, samt Forskningsprojekt som adresserar kunskap om och för samhällets klimatarbete. Utlysningens inriktning och storlek togs fram i samverkan med Energimyndigheten, Forte, Naturvårdsverket, Polarforskningssekretariatet, Rymdstyrelsen och Vetenskapsrådet.

Utlysningens ena syfte var att få en bild av aktuella kunskapslägen och kunskapsbehov inom det breda

TABELL 17 | **Ansökningar och beviljade medel (tkr)** 2017 inom Formas utlysningar inom områden utpekade av regeringen

	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	Beviljade medel			
			UTBETALAS 2017-2019	UTBETALAS 2017	UTBETALAS 2018	UTBETALAS 2019
Nationellt forskningsprogram om klimat. Kunskap om och för samhällets klimatarbete	108	19	97 123	28 692	35 902	32 529
Skogsråvaror och biomassa. Hållbara förutsättningar för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi	50	14	71 081	24 048	24 330	22 703
Nationellt forskningsprogram om livsmedel. Synteser om livsmedelsforskning.	22	7	9 421	9 422	0	0
Strategiska innovationsområden. Smart built. Digitalt samhällsbyggande med innovationskraft	22	5	7 604	4 602	3 002	0
Strategiska innovationsområden. Smart built. Livscykelperspektiv, organisation och juridik	12	10	6 328	6 327	0	0
Strategiska innovationsområden. Smart built. Strategiska projekt (höst)	2	2	4 100	4 100	0	0
Strategiska innovationsområden. Smart built. Strategiska projekt (vår).	3	2	3 886	1 982	1 904	0
Strategiska innovationsområden. Smart built. Strategiska projekt (sommar)	1	1	2 500	1 250	1 250	0
Totalt	220	60	202 043	80 423	66 388	55 232

klimateforskningsområdet, som är särskilt relevanta för klimatarbetet, vilket behöver kunskap om klimatförändringar, deras effekter och möjliga lösningar. Det vetenskapliga kunskapsläget och klimatarbetet handlar om många och ofta komplexa frågeställningar som är i ständig utveckling.

Utlysningens andra syfte var att identifiera hur kunskapen kan få genomslag i samhället, och hur olika praktiska handlingar och initiativ kan omsättas i hållbara lösningar. Det berör i synnerhet samhälleliga, sociala och kulturella frågeställningar om hur människor och aktörer inom offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle förstår, kommunicerar och omsätter kunskap om klimatförändringar och klimatarbete.

Ett dialogmöte hölls i maj på Historiska museet för att presentera utlysningen och diskutera med intresserade sökande. Tanken var att ge utlysningen en ny inramning och locka nya sökande. Den samverkan som Formas haft med andra relevanta forskningsfinansierare i planerandet av utlysningen bidrog sannolikt till att locka nya sökande genom spridning av utlysningen i nya kanaler bland annat genom andra finansierares webbplatser. Utlysningen fick in ett relativt stort antal ansökningar om forskningsprojekt i relation till utlysningens ursprungliga storlek. Formas forskarråd fattade därför beslut om utökad budgetram med ett totalt tillskott på cirka 50 miljoner kronor.

Av de 70 inkomna projektansökningarna hade 40 en kvinna som huvudsökande och 30 en man. Av de 38 inkomna syntesansökningarna hade 12 en kvinna som huvudsökande och 26 en man. Av de 11 beviljade forskningsprojekten hade 7 en kvinna som huvudsökande och 4 en man. Av de 8 beviljade synteserna hade 2 en kvinna som huvudsökande och 6 en man.

Hållbara förutsättningar för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi

Formas har till följd av forsknings- och innovationspropositionen 2012 i uppdrag att stödja forskning om skogsråvara och biomassa med syfte att främja utveckling av en biobaserad samhällsekonomi. Medlen till området ska enligt regleringsbrevet från Näringsdepartementet för 2017 uppgå till minst 100 miljoner kronor. Formas genomförde under 2017 den femte utlysningen i en serie av riktade utlysningar inom ramen för dessa medel.

Syftet med den aktuella utlysningen var att öka kunskapen om marknadsmässiga, politiska och konsumtionsrelaterade förutsättningar och verktyg för att främja och påskynda utvecklingen av en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi. Inför forskningspropositionen 2012 fick Formas i uppdrag att kartlägga forskningsfinansiering och forskningsbehov kring utvecklingen av nya biobaserade material och produkter. Formas utredning visade att en ökad satsning på de samhällsvetenskapliga och humanistiska aspekter som adresseras i den aktuella utlysningen skulle behövas för att komplettera de satsningar som genomförts.

Den riktade utlysningen innehöll två delutlysningar: treåriga forsknings- och utvecklingsprojekt med fokus på forskare tidigt i karriären och tvååriga forsknings- och utvecklingsprojekt i internationell samverkan. Inga krav ställdes på samfinansiering från näringsliv eller motsvarande aktörer, men tvärvetenskapliga och/eller tvärspektoriella angreppssätt uppmuntrades där sådana sågs som lämpliga.

Totalt inkom 58 ansökningar, av vilka 50 låg inom utlysningens område ämnesmässigt och togs vidare till beredning. De beredda ansökningarna motsvarade ett totalt sökt belopp på 247 miljoner kronor och hade 36 procent kvinnor bland de huvudsökande och 64 procent män. Av dessa beviljades 14 projekt, 13 forsknings- och utvecklingsprojekt med fokus på unga forskare och ett projekt i internationell samverkan, motsvarande 71 miljoner kronor. Inom de beviljade projekten var 62 procent av huvudsökande kvinnor och 38 procent män. Den avvikande fördelningen jämfört med inkomna ansökningar noterades och diskuterades av beredningsgruppen men utan att någon specifik anledning kunde ses. Man konstaterade att vissa av Formas tidigare riktade utlysningar inom området haft ett omvänt utfall. Beviljandegraden sett till antal ansökningar och utlysningen som helhet var 28 procent, vilket är i linje med Formas tidigare riktade utlysningar inom området.

Synteser om livsmedelsforskning

Inom ramen för det nationella forskningsprogrammet om livsmedel har en utlysning om synteser inom livsmedelsområdet genomförts. Det var den första utlysningen i programmet och syftet var att få en systematisk genomlysning av befintlig kunskap och forskning inom livsmedelsområdet. De färdiga synteserna ska kunna vara en del av underlaget i det fortsatta arbetet med det nationella forskningsprogrammet. Budget för utlysningen var 5 miljoner kronor totalt. Projekten omfattar ett år och maximalt 1,5 miljoner kronor per syntes. Beredningen kombinerade Formas ordinarie kriterier för vetenskap och relevans med särskilda kriterier för syntesmetod och genomförande. Av de 22 inkomna ansökningarna hade 10 en kvinna som huvudsökande och 12 en man. Sju ansökningar beviljades medel vilket gav en beviljandegrad på 32 procent. Två av de finansierade syntesprojekten leds av kvinnor, fem projekt leds av män. Utlysningen fördelades extra medel. Detta motiverades av att projekt inom olika områden höll samma höga kvalitet vilket möjliggjorde en ämnesmässigt bred portfölj. Totalt beviljades de sju projekten knappt 9,5 miljoner kronor. De beviljade synteserna har en bredd som spänner över primärproduktion, växtförädling, resursfördelning och återvinning, hälsosam och hållbar mat, livsmedelsinnovationssystemet, digitala interventioner för hållbara beteenden samt gastronomins betydelse för livsmedelssektorns utveckling. Syntesutlysningen är en ny form av utlysning för Formas och det tycks finnas en viss omognad, både hos forskarna som generellt inte är vana att arbeta med denna typ av projekt, och internt inom myndigheten där ett utvecklingsarbete för att öka kunskapen om synteser och syntesmetoder har initierats.

Under hösten 2017 har arbetet påbörjats med den andra utlysningen inom ramen för det nationella forskningsprogrammet för livsmedel vilken planeras öppna tidig vår 2018.

Utlysningar inom satsningen på strategiska innovationsområden – programmet Smart Built

Formas har sedan 2012 i uppdrag av regeringen att arbeta med strategiska innovationsområden och strategiska innovationsprogram, tillsammans med Energimyndigheten och Vinnova. Det strategiska

innovationsprogrammet Smart Built Environment är knutet till Formas.

I utlysningen Livscykelperspektiv, juridik och organisation inkom 13 ansökningar och 10 projekt beviljades totalt 6,6 miljoner kronor. Den del av utlysningen som fokuserade på livscykelperspektiv syftade till att öka möjligheterna att använda Livscykelkostnader och Livscykelanalyser, som beslutsstöd, visualiseringsstöd och uppföljningsinstrument, tillämpbara inom de närmaste tre till fem åren för minskad klimatpåverkan. Den del av utlysningen som var inriktad på organisation syftade till att belysa och analysera organisatoriska och juridiska frågor i samband med digitalisering av samhällsbyggnadsprocesser. Flera projekt som sökt belopp under en halv miljon kronor beviljades, då utlysningen även uppmuntrade mindre studier och kartläggningar.

Utllysningen Digital samhällsbyggnad med innovationskraft syftade till att stimulera till innovativa digitala lösningar och nya tankebanor inom samhällsbyggnadsområdet och omfattade allt från industriella processer i byggandet till myndighetsprocesser inom den offentliga verksamheten. Totalt inkom 22 ansökningar och 5 projekt beviljades totalt 7,6 miljoner kronor.

Inom programmet kan det finnas behov av att göra avsteg från den traditionella utlysningssprocessen. Insatser där avsteg görs och som administreras som projekt benämns enskilda projekt eller strategiska projekt. Formas, Vinnova och Energimyndigheten har gemensamt tagit fram riktlinjer för vad som ska utmärka denna typ av projekt och vilka krav som ska ställas.

Under året har Formas även vid tre tillfällen lyst ut medel för strategiska projekt. Strategiska projekt kännetecknas av att:

- Resultatet ska gynna det strategiska innovationsområdet genom att adressera en del av programmet strategiska innovationsagenda som inte lämpligen kan hanteras genom en öppen utlysning.
- Resultatet är till nytta för många aktörer inom det strategiska innovationsområdet, projektet kan dock utföras av ett mindre antal aktörer.

- Programkontoret tar aktiv del i uppföljning och säkerställande av resultatets spridning.
- Projektförslaget har tagits fram i en transparent process.

Under 2017 beviljades fem strategiska projekt om sammanlagt 10,5 miljoner kronor inom programmet fokusområden Standardisering, Innovationslabb och Kunskapslyftet.

Formas egeninitierade utlysningar

Formas har genomfört en egeninitierad riktad utlysning under 2017.

Synteser inom hållbar besöksnäring

Under 2017 identifierade Formas ett behov av att systematiskt genomlysa kunskapsläget inom området besöksnäring, och genomförde därför en utlysning där kunskapsöversikter och synteser inom området efterfrågades. Till utlysningen inkom fem ansökningar varav en beviljades med knappt 1 miljon kronor.

Formas utlysningar inom ramen för internationella nätverk

Under 2017 genomfördes alla utlysningar i Formas internationella samarbeten inom ramen för de europeiska partnerskapsprogrammen. Totalt beviljades 195 miljoner kronor till 66 projekt, **Tabell 18**. Efter tabellen finns korta beskrivningar av alla genomförda utlysningar. Det ska noteras att i Formas ärendehanteringssystem finns bara uppgifter om det totala antalet handlagda ansökningar för två av utlysningarna, för övriga finns endast data kring de projekt som har beviljats medel.

TABELL 18 | **Ansökningar och beviljade medel (tkr)** 2017 i Formas utlysningar inom ramen för internationella nätverk

	HANDLAGDA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	Beviljade medel				
			UTBETALAS 2017-2020	UTBETALAS 2017	UTBETALAS 2018	UTBETALAS 2019	UTBETALAS 2020
ERA4CS Cofund2017	-	12	40 175	5 000	13 560	13 450	8 165
Water JPI 2016 Joint Call For Transnational Collaborative Research Projects	-	10	27 466	9 366	10 548	7 552	0
ERA-Net Cofund CORE Organic2016EU	18	7	20 471	0	6 824	6 824	6 824
ERA-Net Sumforest 2016EU	-	5	18 640	5 310	6 794	6 537	0
ERA-net Cofund ERA-GAS 2016EU	-	7	17 638	4 786	6 558	6 293	0
Sustainable Animal Production	-	7	17 535	5 125	6 274	6 136	0
Art 185 BONUS 2016EU	-	6	15 138	5 148	5 453	4 537	0
CO Interrelation of the Intestinal Microbiome, Diet and Health2017EU	12	5	13 876	0	4 362	5 451	4 063
ERA-Net C-IPM 2016EU Coordinated Integrated Pest Management	-	4	9 911	3 281	3 786	2 844	0
JPI-EC-AMR Transmission dynamic	-	2	9 233	3 072	3 091	3 071	0
ERA-Net Cofund Smart Urban Futures16EU	-	1	5 017	1 672	1 672	1 672	0
Totalt	-	66	195 100	42 760	68 922	64 367	19 052

ERA4CS

ERA-Net Cofund Researching and advancing climate services development, ERA4CS, är en gemensam utlysning i samarbete mellan 13 europeiska länder och EU-kommissionen. Utlysningen handlade om klimat-tjänster och fokuserade på tre breda områden, vilka de sökande kunde adressera enskilt eller i kombination. Områdena var forskning kring utveckling och implementering av klimattjänster, användning av klimattjänster i beslutsfattande och utveckling av avancerade klimattjänster.

Utlysningen var öppen under 2016. I februari 2017 beslutade utlysningens finansörer att rekommendera finansiering av 18 projekt. Av dessa projekt har 11 stycken svenska deltagare och tre konsortier koordineras från Sverige. De svenska forskarna tilldelades sammanlagt 39 miljoner kronor, varav drygt 21 miljoner kronor är Formas medel och drygt 17 miljoner kronor är finansiering ifrån EU. Projekten pågår under perioden 2017–2020.

Water JPI 2016 Joint Call

Under 2017 genomfördes utlysningen Water JPI 2016 Joint Call for Transnational Collaborative Research Projects i samverkan mellan Water JPI och JPI FACCE. Utlysningen resulterade i att Formas kunde finansiera tio svenska partners i nio olika projekt. Totalt inkom 45 ansökningar med svenska partner. De svenska forskarna tilldelades sammanlagt drygt 27 miljoner kronor. Formas bidrar med drygt 15 miljoner kronor och EU med knappt 12 miljoner kronor. Projekten pågår under perioden 2017–2020.

ERA-Net Cofund CORE Organic

Det europeiska nätverket ERA-net CORE Organic Cofund öppnade i december 2016 en utlysning i samarbete mellan 25 parter från 19 länder och EU-kommissionen. Syftet med utlysningen var att stödja en hållbar utveckling av den ekologiska sektorn, både i och utanför Europa. Totalt har medlemsländerna för åren 2018–2020 en budget om 13 miljoner euro, och ytterligare medel tillförs från EU. Formas hade en budget på 15 miljoner kronor i utlysningen med ytterligare knappt 2 miljoner kronor från EU:s samfinansiering. När utlysningen stängde i mars 2017

hade totalt 50 ansökningar inkommit, varav 22 med svenska deltagare. Efter en beredningsprocess i två steg beviljades 12 ansökningar varav 7 projekt med svenska deltagare. De flesta svenska forskare som beviljades medel inom den här utlysningen forskar inom områdena animalieproduktion och djurvälstånd.

ERA-Net Sumforest

Syftet med ERA-Net Sumforest var att bygga upp kunskap och landsöverskridande samarbeten som kan stödja ett hållbart och mångfunktionellt skogsbruk och samsyn kring skogens långsiktiga användning och roll. Detta ERA-Net hade en utlysning 2016 som beslutades 2017. Utlysningens centrala krav var att resultaten ska vara relevanta för att utveckla policyer inom området.

Det var totalt sju projekt som finansierades i utlysningen, motsvarade en beviljandegrad på 27 procent. För sökande från Sverige var beviljandegraden 29 procent. Bland de 17 inkomna ansökningarna med deltagare från Sverige hade 29 procent kvinnor och 71 procent män som sökande. Bland de sju beviljade ansökningarna finns svenskt deltagande i fem. Av de svenska sökandena i dessa var 20 procent kvinnor och 80 procent män. Två av de beviljade projekten har svenska koordinatörer, en kvinna och en man. De fem projekten med deltagande svenska forskare beviljades totalt drygt 18 miljoner kronor under perioden 2017–2019.

ERA-Net Cofund ERA-GAS

ERA-GAS ska stärka internationell koordinering av forskningsprogram rörande motverkan av effekter av växthusgaser. Denna utlysning öppnades 2016. Tio internationella forskningsprojekt beviljades medel under 2017, av vilka sju hade deltagande av svenska forskargrupper. Alla huvudsökande är från Sveriges lantbruksuniversitet, tre av dem kvinnor. Formas finansierar de svenska forskargrupperna med totalt drygt 17,5 miljoner kronor under åren 2017–2019.

Sustainable Animal Production

En utlysning genomfördes under 2016 och beslutades 2017. Den bjöd in transnationella forskningsprojekt med målet att utveckla den europeiska djurproduktio-

nen genom ett interdisciplinärt systemtänkande. Det krävdes att projekten adresserade alla aspekter inom hållbar utveckling, det vill säga ekologisk, ekonomisk och social. Utlysningen hade en total budget på 21 miljoner euro. Budget för de svenska forskarna var cirka 18 miljoner kronor, varav Formas bidrog med 15 miljoner kronor, resterande 3 miljoner kronor kom ifrån EU. Sex projekt med svenskt deltagande beviljades medel. I dessa deltar 8 svenska partner, vars medverkan leds av 6 män och 2 kvinnor.

Art 185 BONUS

Artikel 185-programmet BONUS adresserar forskning och innovationer kopplade till Östersjöns unika miljö och dess mångskiftande miljöproblem. BONUS-programmets fjärde och hittills största utlysning, Blue Baltic, omfattade elva tematiska områden och hade en total budget på drygt 30 miljoner euro. Utlysningen var riktad till forskare inom akademi, högskola, forskningsinstitut och till företag. Förutom Formas bidrog Vinnova, Mistra och Havs- och vattenmyndigheten till utlysningens budget. Utlysningar inom BONUS finansieras till hälften av de länder som medverkar i programmet, Sverige, Danmark, Tyskland, Polen, Finland, Estland, Lettland och Litauen och till hälften av EU.

Av de 21 svenska projektledare som beviljades medel var 38 procent kvinnor och 62 procent män. Den svenska finansieringen uppgick till totalt 36 miljoner kronor, vilket kompletteras med lika mycket från EU. Formas bidrag till de svenska projekten var drygt 15 miljoner kronor till sex deltagare i fyra projekt.

Interrelation of the Intestinal Microbiome, Diet and Health

Tillsammans med forskningsfinansierare från nio olika länder har Formas genomfört en utlysning inom JPI; Healthy Diet Healthy Life, HDHL INTIMIC. Utlysningen bjöd in multinationella forskningsprojekt med fokus att studera orsakssambandet mellan kost, tarmflora och människors hälsa. Konsortier med svenska forskare var framgångsrika och fem av elva finansierade projekt har svenskt deltagande. Två av dessa koordineras av svenska forskare. Beviljandegraden för svenska forskare var 26 procent jämfört med den totala beviljandegraden på 17 procent. Samtliga

svenska projekt som beviljades finansiering leds av män, av de totalt 31 finansierade projekten i utlysningen leds elva av kvinnor.

Den totala budgeten för samtliga finansierade projekt är ungefär 91 miljoner kronor varav cirka 14 miljoner kronor utgör de svenska forskargruppernas budget. Närmare 10 miljoner är Formas medel och resterande är medel från EU. Projekten är treåriga och pågår under 2018–2020. Finansierade forskargrupper kommer att delta i en kommande internationell kunskapsplattform för tarmflora som byggs upp inom ramarna för ERA-Net HDHL-INTIMIC.

ERA-Net C-IPM

Programmet ERA-Net C-IPM fokuserar på integrerat växtskydd. Formas deltog i nätverkets sista utlysning, vilken genomfördes under 2016 med beslut i början av 2017. Utlysningen gjordes i två steg där 28 konsortier inbjöds att skicka in fullständiga ansökningar. Svenska sökande ingick i 12 ansökningar, av dessa var 25 procent kvinnor och 75 procent män. Formas gav stöd till svenskt deltagande i fyra av de totalt nio beviljade internationella projekten. Inga av de stödda projekten hade kvinnor som huvudsökande. Projektet pågår under åren 2017–2019, där Formas totala budget är knappt 10 miljoner kronor.

JPI-EC-AMR Transmission dynamic

Den fjärde utlysningen inom JPI Antimicrobial resistance fokuserade på överföring av antibiotikaresistens mellan miljö, djur och människor. Utlysningens främsta syfte var att stimulera gemensamma europeiska forsknings- och utvecklingsprojekt inom det här området.

Både Formas och Vetenskapsrådet medverkade i utlysningen, som totalt omfattade 21 finansierare från 18 länder, inklusive Kanada. Formas budget i utlysningen var 10 miljoner kronor. 19 stycken, 23 procent, av de inskickade ansökningarna kunde finansieras. Av dessa hade sju, totalt elva svenska deltagare, 82 procent män och 18 procent kvinnor. Tre projekt koordineras från Sverige. Av dessa finansierade Formas ett projekt, med två svenska deltagare, vilket pågår under åren 2017–2019.

ERA-Net Cofund Smart Urban Futures

ERA-NET Smart Urban Futures, ENSUF, är JPI Urban Europes fjärde utlysning. Utlysningen omfattar tre ämnesområden: koncept och strategier för smart urban omvandling, tillväxtområden och krympande områden; ny dynamik inom offentlig service samt inkluderade, levande och tillgängliga urbana gemenskaper. Utlysningen avslutades 2016. Av 43 ansökningar hade 17 stycken, 40 procent, svenska deltagare. Totalt 15 projekt beviljades medel, av vilka två hade svenska partners. Ett av dessa beviljades finansiering av Formas. Totalt beviljades 35 procent av projekten finansiering, men endast 12 procent av projekten med svenska deltagare. ENSUF:s totala budget för 2017–2019 är cirka 238 miljoner kronor. Det projekt som Formas finansierar får 5 miljoner kronor.

Överföring av medel till andra finansiärers utlysningar

Utöver de utlysningar som Formas själv administrerar samverkar myndigheten även med andra finansiärer i utlysningar initierade av regeringen via exempelvis forskningspropositioner och regleringsbrev. **Tabell 19**

redovisar Formas bidrag till utlysningar administrerade av andra finansiärer. Flera av utlysningarna är bilaterala, det vill säga att två finansiärer i olika länder samverkar kring finansiering av ett ämnesområde av gemensamt intresse, varvid varje enskilt forskningsprojekt måste ha deltagare från båda länderna. Under 2017 har Formas finansierat bilaterala forskningsprojekt med Frankrike, Sydafrika, Kina och Indien. Vidare förekommer gemensamma utlysningar med nationella finansiärer med syfte att stärka den svenska forskningen eller Sveriges konkurrenskraft inom ett utpekad område. Exempel på sådana gemensamma satsningar är de strategiska innovationsområdena, humanistisk miljöforskning, utlysningen kring barn- och ungdomars psykiska hälsa och satsningen på kollektivtrafik. Den nordiska arenan är också viktig för svenska forskare. Nordforsk administrerar utlysningar av så kallade excellenscenter, långsiktiga projekt med deltagare från flera nordiska länder, bland annat inom nordisk bioekonomi.

TABELL 19 | Överförda medel (tkr) 2017 till andra finansiärers utlysningar

Utlisningar administrerade av andra finansiärer där Formas bidrar med medel	Utbetalat 2017
Initierade av regeringen	
Uppdrag att stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationssamarbetet - Vetenskapsrådet	10 000
Strategiska innovationsområden. Programmet BioInnovation - Vinnova	7 000
Strategiska innovationsområden. Programmet RE:Source - Energimyndigheten	5 000
Bilateralt avtal mellan Sverige och Frankrike för klimat- och miljöforskning - Vetenskapsrådet	3 000
Sydafrika mobilitetsprogram - STINT	368
Summa	25 368
Initierade av Formas	
Trädgårdsforskning - Stiftelsen Lantbruksforskning	10 000
Humanistisk miljöforskning - Mistra	5 000
Nordiska bioekonomiprogrammet - Nordforsk	5 000
Sustainability and resilience. Tackling climate and environmental changes - Vetenskapsrådet	5 000
Kollektivtrafik - Vinnova	3 000
Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning - Riksbankens jubileumsfond	2 125
Barns och ungdomars psykiska hälsa 2015 - Vetenskapsrådet	1 184
Sverige-Indien - Vetenskapsrådet och Vinnova	176
Summa	31 485
Totalt	56 853

Uppdrag att stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationssamarbetet

Formas samarbetar med Energimyndigheten, Forte, Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova för att stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationssamarbetet. År 2010 fick myndigheterna i uppdrag av regeringen att gemensamt utforma och genomföra aktiviteter för att främja kunskapsutveckling och förutsättningar för tillväxt inom områden med stor betydelse för båda länderna. Formas genomförde tillsammans med Vetenskapsrådet och Forte två utlysningar under 2014, varav en i samarbete med den kinesiska forskningsfinansiären National Natural Research Foundation of China, NFC, inom antibiotikaresistens. Denna utlysning administreras av Vetenskapsrådet och medel betalas ut till projekt 2014–2018.

Strategiska innovationsområdet BioInnovation

Under 2017 har Formas bidragit med totalt 7 miljoner kronor till projekt som beviljats i utlysningar inom programmet BioInnovation. Vinnova och Energimyndigheten har bidragit med ytterligare 31 respektive 13 miljoner kronor. Utöver dessa medel har programmets partners själva bidragit med medfinansiering som ska uppgå till minst 50 procent av totalt beviljade medel.

BioInnovation har gjort flera utlysningar av medel under 2017. I början av 2017 beviljades 300 000 kronor till en förstudie om hållbarhetskriterier och standardisering. En utlysning av medel till hypotesprövning resulterade i att nio projekt beviljades sammanlagt 4,3 miljoner kronor. Totalt 68 miljoner kronor har beviljats för 14 treåriga innovationsprojekt inom områdena Kemikalier och energiprodukter, Material samt Konstruktion och design.

Strategiska innovationsområdet RE:Source

En utlysning inom RE:Source, i samarbete med Energimyndigheten stängde i februari 2017 med 119 projektansökningar, varav 43 beviljades medel totalt uppgående till 100 miljoner kronor, av vilka Formas bidrog med 5 miljoner kronor. De beviljade projekten berör till exempel återvinning av kylmöbler, slamhantering och innovativa affärsmodeller inom klädbran-

sch. Programmets tredje utlysning öppnades i slutet av 2017 och kommer att beslutas i juni 2018. Flera tidigare startade projekt inom programmet har under 2017 redovisat resultat. Exempel finns bland annat kring återvinning av plaströr och profiler, interaktiva återvinningshubbar samt produktion av miljöanpassade spånplattor från returträ.

Samarbete med Frankrike för klimat- och miljöforskning

Formas bidrar genom delfinansiering av samarbetsprojekten med tre miljoner kronor per år under sex år (totalt 18 miljoner kronor). Vetenskapsrådet har administrerat de två utlysningar som genomförts, den första under 2012 och den andra under 2014. Totalt har tio projekt med svenska och franska forskare finansierats inom ramen för detta samarbetsavtal. I november 2017 samlades alla projekt som finansierats i de bägge utlysningarna till en slutkonferens. Projektdeltagarna presenterade vetenskapliga resultat från projekten och värdet av samarbetet diskuterades. Det konstaterades att samarbetet mellan svenska och franska forskare inom klimat och miljö i och med detta avtal har stärkts.

Mobilitetsprogram i Sydafrika

Under 2016 kunde forskare verksamma vid svenska medelsförvaltare söka finansiering för omkostnader vid samarbete med forskare i Sydafrika i upp till tre år 2017–2019. Utlysningen var den andra i ett samarbete mellan Formas, STINT, Vetenskapsrådet och Forte på den svenska sidan, samt National Research Foundation, NRF, på den sydafrikanska. Ansvarig för utlysningen i Sverige var STINT som administrerat och berett de svenska forskarnas ansökningar. Av 72 inkomna projekt beviljades tio, varav ett beviljades av Formas forskarråd i februari. Projektet handlar om fåglar i stadsmiljö och är ett samarbete mellan svenska forskare på Lunds universitet och forskare på University of Cape Town.

Trädgårdsforskning

I Formas regeringsuppdrag Växtskyddsforskning för hållbarhet och konkurrenskraft som inlämnades till regeringen i mars 2016 föreslogs bland annat att

Formas borde ta initiativ till en särskild satsning på trädgårdsforskning tillsammans med andra aktörer såsom Stiftelsen Lantbruksforskning, SLF, och branschorganisationer, då omfattningen och internationaliseringen av trädgårdsforskningen i Sverige idag inte är tillräcklig. Det gäller området i stort och bland annat forskning kring växtskyddsåtgärder och helhetslösningar med alternativ till kemisk bekämpning. Formas forskarråd beslutade i april 2017 att avsätta upp till tio miljoner kronor per år under åren 2017–2019 till ett sådant initiativ. Satsningen görs i samarbete med SLF som också administrerar de utlysningar som planeras. Utlysningarna syftar till att ta fram ny kunskap som kan bidra till att den svenska trädgårdsnäringsen ska ha en möjlighet att bli internationellt konkurrenskraftig med en hållbar produktion av hög kvalitet. De kommer att innefatta både forsknings- och utvecklingsprojekt utan krav på medfinansiering från näringen och strategiska projekt med krav på medfinansiering. Den första utlysningen planeras till våren 2018.

Humanistisk miljöforskning

The Seed Box, Formas och Mistras gemensamma program inom tvärvetenskaplig miljöhumaniora, Environmental Humanities, är en fyraårig satsning 2015–2019, där Linköpings universitet står som programvärd. Satsningen omfattar totalt 50 miljoner kronor. Programmet baseras på etablerad miljöhumanistisk forskning och intersektionell genusforskning, liksom nyskapande former av kritisk och kreativ posthumanistisk forskning. Konsortiet består av sex svenska och sju internationella universitet med etablerade satsningar inom miljöinriktad humaniora. Denna samarbetsform, Environmental Humanities Collaboratory, syftar bland annat till att göra svensk miljöhumaniora bättre känd internationellt. Deltagarna i The Seed Box har en omfattande gemensam projektportfölj, ett gästforskarprogram, ett postdoktoralt utbytesprogram och en forskarskola.

Nordiska bioekonomiprogrammet

Under 2017–2021 deltar Formas med totalt 25 miljoner kronor i det Nordiska bioekonomiprogrammet, som administreras av NordForsk. Programmet är en gemensam satsning mellan Sverige, Finland, Norge och Island med syfte att ta fram kunskap som kan

stödja övergången till en biobaserad samhällsekonomi i de nordiska länderna. Forskningen som finansieras inom programmet har fokus på vattenfrågor ur ett brett perspektiv, exempelvis akvakultur, fiske, industriprocesser och markanvändningsfrågor. Under 2017 har tre nordiska Centres of Excellence, som vardera beviljats 30 miljoner norska kronor, kommit igång med sin verksamhet. Formas har deltagit i programkommitténs arbete med att utarbeta riktlinjer för uppföljning och utvärdering.

Sustainability and resilience

En första gemensam utlysning mellan Vetenskapsrådet, Formas och Sida inom temat klimatförändringar, hållbarhet och resiliens i låg- och lägre medelinkomstländer ägde rum 2016. Vetenskapsrådet administrerar utlysningen. Forskningsprojekten skulle innefatta samarbeten mellan svenska forskare och forskare från låg- eller lägre medelinkomstländer. Medverkan av forskare tidigt i karriären var också ett krav. Varje forskningsprojekt kunde tilldelas maximalt två miljoner kronor per år under tre år. Totalt inkom 107 ansökningar, tio projekt beviljades totalt 54 miljoner under 2016–2018, av vilket Formas del är 15 miljoner kronor. Av de beviljade projekten har fyra, 40 procent, en kvinna som projektledare och sex, 60 procent, en man som projektledare.

Kollektivtrafik

K2, Sveriges nationella centrum för forskning och utbildning inom kollektivtrafik, finansieras av Formas, Vinnova och Trafikverket och drivs av Lunds universitet, Malmö högskola och VII i samarbete med Stockholm läns landsting, Västra Götalandsregionen och Region Skåne. Varje finansör bidrar med 3 miljoner kronor, totalt 27 miljoner kronor per år, under perioden 2015–2019. K2:s verksamhet finansieras dessutom med stöd av externa bidrag.

Under 2017, centrumbildningens femte år, har forskning och utveckling fokuserats på fem områden: Resenärers attityder och beteenden, Finansiering och styrning av kollektivtrafik, Kollektivtrafikens bidrag till samhällsutvecklingen, Samverkan för förbättrad kollektivtrafik och Digitaliseringens möjligheter för informerad kollektivtrafik. K2 har under året satsat 26,6 miljoner kronor till forskargrupper som ska

studera bland annat social hållbarhet, marknadsföring och nya digitala tjänster inom smart mobilitet. Utöver detta har K2 satsat 2,6 miljoner till mindre forskningsprojekt inom de fokuserade forsknings- och utvecklingsområdena. Inom K2:s verksamhet bedrivs även utbildning, på såväl grund- som forskarnivå.

Under hösten 2017 påbörjade finansierarna planering av utvärdering. Utvärderingen kommer att påbörjas under 2018 för att finansierarna ska kunna ta ställning till stöd under den sista etappen (2020–2024) och bidra till att precisera inriktningen för eventuellt fortsatt verksamhet avseende såväl innehåll som organisation för K2.

Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning

Bakom satsningen Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning: svensk forskning och högre utbildning i ett internationellt sammanhang står Formas, Forte, Riksbankens jubileumsfond och Vetenskapsrådet. Satsningen startade 2015 och omfattar totalt 80 miljoner kronor. De åtta deltagande projekten löper från två till sex år. Avsikten med det samfinansierade programmet är att tillgodose behovet av forskningsbaserad kunskap om samhällets kunskapsförsörjning. Resultaten förväntas vara av högt inomvetenskapligt värde och samtidigt bidra till ett mer upplyst och underbyggt samtal kring frågor rörande de kommande decenniernas samhälleliga kunskapsförsörjning. Forskningsprogrammet har en tvärvetenskaplig karaktär och behandlar allt från forskningens styrning, hur forskare samverkar med företag, offentlig förvaltning och frivilligorganisationer till den historiska relationen mellan stat och vetenskap.

Barns och ungdomars psykiska hälsa

Sedan 2012 finansierar Formas, Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova forskningsprojekt och forskningsprogram inom det gemensamma programmet Barns och ungdomars psykiska hälsa. Åtta program startade i mitten av 2012. Finansierarna rekommenderade efter en halvtidsuppföljning 2014 samtliga program fortsatt finansiering under de tre sista åren av programtiden, 2015–2017. Under 2017 har en utvärdering påbörjats av de program som haft finansiering 2012–2017. En internationell expertpanel har etablerats och datainsamling från projekten pågår. Utvärderingen ska vara färdig till halvårsskiftet 2018.

rats och datainsamling från projekten pågår. Utvärderingen ska vara färdig till halvårsskiftet 2018.

Sverige – Indien

Tillsammans med Department of Science and Technology, DST, i Indien har tidigare genomförts en utlysning för att stödja svensk-indiska nätverksprojekt inom områdena e-vetenskap inom life-science samt antibiotikaresistens i ett one health-perspektiv under 2015–2016. Syftet var att i förlängningen skapa bilaterala forskningsprojekt. Vetenskapsrådet administrerade utlysningen för de svenska sökandena. Formas beviljade 176 000 kronor för 2016 och 176 000 kronor för 2017 för det projekt, rörande antimikrobiella peptider mot växtsjukdomar, som låg inom Formas ansvarsområden.

Direkt fördelning enligt regeringsuppdrag

Utöver de konkurrensutsatta forskningsmedel som Formas fördelar genom utlysningar så fördelar myndigheten även medel direkt till mottagare, vilket vanligen föranleds av uppdrag från regeringen. Genomförda direktutbetalningar på regeringens initiativ under 2017 redovisas i **Tabell 20**.

Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut

Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut, Skogforsk, ska tillföra tillämpbara kunskaper, tjänster och produkter som bidrar till ett lönsamt och hållbart skogsbruk. Skogforsks verksamhet finansieras till lika delar av skogsnäringen och av staten, genom Formas. Formas utser även två ledamöter med ersättare till Skogforsks styrelse. Enligt ett nytt fyraårigt ramavtal uppgår stödet från respektive part till 43 miljoner kronor per år 2017–2018, vilket ökas till 46 miljoner kronor per år 2019–2020 förutsatt att verksamheten uppfyller de särskilda villkor som Formas ställt i ramavtalet, bland annat kring vetenskaplig publicering och arbete med jämställdhetsfrågor. Tillsammans med intäkter från uppdragsverksamhet och från externa forskningsanslag utöver ramanslaget uppgick institutets totala omsättning under 2017 till 167 miljoner kronor.

Verksamheten indelas i sex strategiska forskningsområden, där tyngdpunkten ligger på skogsträdsförädling, skogsbruksmetoder och effektivare skogsmaskiner och logistik med växande fokus på digitalisering, värdekedjor och skogens olika samhällsnyttor. Under 2017 har Skogforsk anpassat verksamheten och organisationen för att skapa förutsättningar för att arbeta enligt den nya forskningsstrategin. Skogforsk har även tecknat samarbetsavtal med IVL och med LUKE i Finland.

Stockholm Environment Institute

Enligt regleringsbrev ska Formas betala ut 32 miljoner kronor till Stockholm Environment Institute; SEI, för institutets basfinansiering och samfinansierad forskning. Minst nio miljoner kronor ska användas

för samfinansierad forskning eller för nationell finansiering av EU-projekt.

SEI är en självständig stiftelse etablerad 1989 genom riksdagsbeslut. Organisationen hade vid slutet av 2017 cirka 235 anställda vid nio kontor i sex länder. Den preliminära totala omsättningen för 2017 var 230 miljoner kronor, varav 170 miljoner kronor inom stiftelsen, vilket är en betydande ökning jämfört med 2016. Formas basfinansiering bidrar till hela SEI:s verksamhet, dock i huvudsak för stöd till internationella projekt där SEI arbetar på mandat från regeringen och till samfinansiering, organisationens ledningsfunktion och styrelse, SEI:s vetenskapliga råds verksamhet samt till ett mindre grundstöd till SEI:s centra. Den del av basstödet som har använts till projekt med anknytning till Sveriges internationella arbete beskrivs.

TABELL 20 | **Utbetalade medel (tkr)** 2017 fördelade direkt enligt villkor i Formas regleringsbrev eller andra regeringsuppdrag*

	ÄNDAMÅL	MOTTAGARE	UTBETALAT 2017
Miljödepartementet	Basfinansiering av forskningsinstitut och samfinansierad forskning	Stockholm Environment Institute	32 000
	Basfinansiering av forskningsinstitut och samfinansierad forskning	Stiftelsen för vatten- och luftvårdsforskning vid Svenska Miljöinstitutet	30 000
	Drift och hyra av isbrytaren Oden	Polarforskningssekreteriatet	7 000
	Uppbyggnad av sekretariat för projektet "Future Earth"	Kungl. Vetenskapsakademien	3 000
	Stöd till projektet "New Climate Economy"	Direktoratet för utvecklingssamarbeid	1 000
	FN:s program för hållbar produktion och konsumtion	Stockholm Environment Institute	1 000
	Summa anslag utgiftsområde 23		74 000
Näringsdepartementet	Samfinansierad forskning	Stiftelsen skogsbrukets forskningsinstitut	43 000
	Samfinansierad forskning och forskningsprogrammet "Jordbrukets hållbarhet och konkurrenskraft"	Stiftelsen Lantbruksforskning	20 000
	Samfinansierad forskning	Institutet för jordbruks- och miljöteknik	8 500
	Insatser för växtförädling inom ramen för livsmedelsstrategin*	Nordiskt Genresurscenter	5 700
	Hästforskning	Stiftelsen Hästforskning	5 000
	Forskning om växtförädling	Sveriges lantbruksuniversitet	4 000
	Forskning om växtförädling	Nordiskt Genresurscenter	2 000
	Basfinansiering	Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	1 177
	Administrativa kostnader i samband med ett utökat samarbete med Finland	Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	1 000
	Utveckling av forskningsbibliotek	Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	580
	Den vetenskapliga tidskriften Rangifer	Sveriges lantbruksuniversitet	250
	Summa anslag utgiftsområde 20		91 207
Totalt		165 207	

*Utbetalningen till Nordiskt genresurscenter om 5,7 miljoner kronor för forskning om växtförädling motsvaras av en intäkt med samma belopp från Kammarkollegiet som inte är redovisad i tabellen.

SEI har fortsatt att arbeta med China Europe Water Platform, CEWP. 2017 är sista året av projektet i Taihu Basin i Kina, med fokus på vatten, energi och urbanisering. Ett forskningsprojekt, Sustainable Hydropower Use and Integration in China and Europe, har nu blivit finansierat av EU och kommer att implementeras under 2018–2021 under ledning av Havs- och vattenmyndigheten.

Arbete med Arctic Resilience initierades under Sveriges senaste ordförandeskap i Arktiska rådet. Projektet har fortsatt under 2017 med utvecklandet av Arctic Resilience Action Framework, ARAF, genom en arbetsgrupp där Sverige och USA delar på ordförandeskapet och SEI bidrar med den vetenskapliga kompetensen och sitter med i styrgruppen. ARAF antogs av Arktiska rådet under 2017 och arbetet med att följa upp ramverket har nu påbörjats. Under året har ett nytt initiativ lanserats med fokus på våtmarker i Arktis. Målet är att öka förståelsen för våtmarkers betydelse för klimat och hållbar utveckling i Arktis.

Av Formas stöd har nio miljoner kronor använts till samfinansiering, vilket möjliggjort för SEI att samverka inom EU-finansierade forskningsprojekt men även en rad projekt med andra finansiärer som kräver samfinansiering. Under året har 12 nya projekt tilldelats samfinansiering, där huvudfinansiering säkrats genom olika internationella och nationella finansiärer. De flesta projekt är fleråriga.

Stockholm Environment Institute – FN:s program för hållbar produktion och konsumtion

Enligt regleringsbrev ska Formas anvisa ytterligare en miljon kronor till Stockholm Environment Institute för att delfinansiera delad ledning av det globala programmet för hållbara livsstilar och utbildning inom FN:s 10-åriga ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion.

SEI leder programmet på uppdrag av regeringen tillsammans med Japans miljödepartement. Tre viktiga resultat under 2017 är lanseringen av 15 projekt finansierade genom UNEP, till ett sammanlagt värde av 35 miljoner dollar, ett projekt för att utvärdera existerande policyinstrument för att stimulera till hållbara livsstilar och ett samarbete med Berghs School of Communication för arbete inriktat mot livsstilsfrågor och ungdomar.

IVL Svenska Miljöinstitutet, SIVL

Stiftelsen för vatten och luftvårdsforskning, SIVL, erhåller statliga medel från Formas och Naturvårdsverket för forskning och utveckling som ska bidra till IVL, Svenska Miljöinstitutets vision om ett hållbart samhälle och institutets långsiktiga mål för forskning i framkant, som bidrar med lösningar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar tillväxt inom näringsliv och samhälle. Av Formas finansiering avser 10 miljoner kronor SIVL:s basfinansiering och 20 miljoner kronor samfinansierad forskning med näringslivet eller för nationell finansiering av EU-projekt.

IVL bidrar genom sin forsknings-, utvecklings- och uppdragsverksamhet till uppfyllandet av såväl de svenska miljömålen som de 17 globala målen för hållbar utveckling. Verksamheten bedrivs på fyra områden: Naturresurser, klimat och miljö, Resurseffektiva kretslopp och konsumtion, Hållbar produktion och miljöteknik, samt Hållbar stadsutveckling och transporter. Under 2017 bedrevs flera samfinansierade projekt på alla dessa fyra områden, varav Hållbar stadsutveckling och transporter var det största.

Det totala forskningsutfallet för år 2017 summerades till cirka 79 miljoner kronor varav 36 miljoner kronor var med näringslivet samfinansierad forskning och 43 miljoner kronor EU-forskning. Den samfinansierade forskningen ska rapporteras av IVL i en verksamhetsberättelse under första kvartalet 2018.

IVL arbetar aktivt för att främja jämställdhet och lika-behandling i alla processer inom företaget, och projekten bemannas och drivs utifrån ett jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv. Kön fördelningen för 2017 års projektkatalog är 26 kvinnor och 28 män.

Institutet för jordbruks- och miljöteknik

Stiftelsen Institutet för jordbruks- och miljöteknik, JTI, har till uppgift att, inom de jordbruks- och miljötekniska områdena, främja målinriktad forskning, utveckling och information för att få fram ny teknik och nya teknisk-biologiska system. Målgrupperna är jordbruket samt företag och organisationer som arbetar med jordbruk, livsmedel, miljö, energi och biologiskt kretslopp. Syftet är att konkurrenskraften ska stärkas hos jordbruk och industri samt att miljön

och hushållningen med naturresurser ska förbättras. Verksamheten bedrivs i nära samarbete med företag, högskolor, universitet samt andra industriella och vetenskapliga organisationer, såväl inom som utom landet.

För fullgörandet av ovanstående samverkar Stiftelsen JTI med intressentstiftelsen Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk Forskning, SJMF, vars ändamål är att främja forskning och försök på det jordbrukstekniska området. För förverkligande av sitt ändamål mottar stiftelsen bidrag från organisationer och enskilda företag inom jordbruksnäringen, industrin och handeln.

Stiftelsen JTI och SJMF genomförde i november en gemensam strategidag. Frågor som diskuterades var bland annat vilken funktion stiftelserna fyller i och med omstruktureringen av forskningsinstitutet RISE samt planerna på att skapa en arena för livsmedelskedjans aktörer.

Näringsdepartementet meddelade i december att regeringen beslutat att Formas inte ska avtala med SJMF om medel till RISE för 2018. SJMF och Stiftelsen JTI har därför påbörjat en dialog med RISE i syfte att anpassa formerna för hur stiftelserna under kommande år ska kunna vara med och påverka samfinansieringen av den jordbruks- och miljötekniska forskningen.

Polarforskningssekretariatet

Enligt regleringsbrev bidrar Formas med sju miljoner kronor till Polarforskningssekretariatet för hyra och drift av isbrytaren Oden i samband med arktisk forskningsverksamhet. Under 2017 genomfördes ingen forskningsexpedition med Oden och medlen sparas inom Polarforskningssekretariatet för en stor svensk expedition 2018.

Kungl. Vetenskapsakademien

Organisationen Future Earth är en forskningsplattform och ett tioårigt initiativ som bildades 2015 som arbetar med att tillhanda hålla kunskap och stöd som kan hjälpa till att påskynda omställningen till en hållbar värld. Future Earth har fem knutpunkter i världen, i Colorado, Montreal, Paris, Tokyo och Stockholm. Därtill finns det ett antal regioncentra i

bland annat Nordafrika, Asien och Latinamerika samt några nationella kontor.

Formas betalar ut medel om tre miljoner kronor till Stiftelsen Future Earth Sverige för uppbyggandet av ett svenskt sekretariat vid Kungl. Vetenskapsakademien. Under 2017 har kansliet i Stockholm bland annat arrangerat en större internationell konferens om hållbarhet och lett arbetet med att ta fram dokumentet The 10 Science Must Knows on Climate Change. Nämda dokument användes av deltagare vid FN:s klimatkonferens i Bonn, COP23, och har sedan diskuterats inom FN. Med bland annat medlen från Formas har kansliet kunnat ha sex personer anställda på heltid samt ytterligare två på deltid.

Direktoratet for utviklingssamarbeid

Enligt regleringsbrev får Formas bidra med högst en miljon kronor till projektet New Climate Economy. Det är ett samarbete startat av Sveriges regering tillsammans med sex andra länder, Colombia, Etiopien, Indonesien, Korea, Norge och Storbritannien. New Climate Economy har som syfte att framställa bättre och mer omfattande underlag för om och hur klimatpolitiken kan förenas med goda ekonomiska resultat. Projektet ger rekommendationer till världens regeringar, företag och finansledare, men även till den bredare globala allmänheten, om åtgärder och policys som kan ge bättre ekonomisk tillväxt och samtidigt adressera klimatrisker.

Stiftelsen Lantbruksforskning

Enligt regleringsbrev ska Formas finansiera stöd till samfinansierad forskning och utveckling med minst 20 miljoner kronor för ett produktionsinriktat forskningsprogram för jordbrukets hållbarhet och konkurrenskraft. Stöd till programmet ska utbetalas enligt avtal mellan forskningsrådet och Stiftelsen Lantbruksforskning. Under 2017 beviljades 17 projekt på sammanlagt 41 miljoner kronor inom fyra fokusområden: energi och biomassa, företagande, klimat och miljö samt livsmedel. Det sista fokusområdet, livsmedel, är det största av de fyra med nio beviljade projekt. Stiftelsens mål är att främja behovsdriven forskning för svenska förhållanden för att stärka det svenska lantbruket och trädgårdsnäringen.

Nordiskt genresurscenter

Enligt Formas regleringsbrev ska stöd om två miljoner kronor utbetalas till ett offentligt-privat partnerskap för växtförädling som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet. Dessa medel har för 2017 betalats ut till Nordiskt genresurscenter, en institution under Nordiska ministerrådet för bevarande och hållbart nyttjande av växter, husdjur och skog. Utöver detta har Formas under året fått ett separat uppdrag att rekvidera 5,7 miljoner kronor från Kammarkollegiet till förstärkta insatser inom detta område. Dessa medel har också gått till Nordiskt genresurscenter. Formas ska senast den 28 februari årligen lämna in en delrapport om uppdragets genomförande och resultat.

Stiftelsen hästforskning

Enligt regleringsbrev ska Formas finansiera stöd till samfinansierad forskning och utveckling med minst tre miljoner kronor för hästforskning. Stöd till programmet ska utbetalas enligt avtal mellan forskningsrådet och Stiftelsen hästforskning. Under 2017 beviljades medel till tio nya projekt. Av dessa låg fyra inom programområdet samhällsvetenskap och humaniora, vilket inkluderar samspelet mellan häst och miljö, samhälle och människa. De övriga sex projekten låg inom veterinärmedicin, husdjursvetenskap och teknikvetenskap vilket är Stiftelsen hästforsknings andra programområde. Tre av de nya projekten är samarbeten mellan forskare i Norge och Sverige. Utöver medlen från Formas erhåller stiftelsen även medel från Norges forskningsråd för de beviljade projekten. Den kommande treårsperioden utgår fjorton miljoner svenska kronor och åtta miljoner norska kronor. Under 2017 påbörjade Formas en utvärdering av stiftelsen med fokus på nyttogörande och spridandet av resultatet av den forskning Formas finansierar.

Sveriges lantbruksuniversitet- växtförädling

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, erhåller särskilda medel för viss verksamhet inom växtförädlingsområdet. Formas har fortsatt att tillföra denna fyra miljoner kronor per år, medfinansierat av SLU med två miljoner kronor per år. Disponibla medel fördelas på fem projekt i samma proportioner sedan 2009: förädling av äpple, vinbär med mera; förädling av potatis;

resistensförädling i stråsäd; utveckling av genetiska markörer i korn samt studier av potatisbladmögel och resistensförädling. Denna långsiktiga basfinansiering bidrar direkt till framgångsrik växtförädling, samt möjlighet att komplettera med kortsiktiga projekt med samma förädlingsmål.

Sveriges lantbruksuniversitet – tidskriften Rangifer

År 1981 gavs den vetenskapliga tidskriften Rangifer ut för första gången. Rangifer var den första tidskriften i världen med speciellt fokus på ren och vildren, men inkluderar även andra nordliga och arktiska hovdjur. Ämnesområden sträcker sig från biologi och kultur till djurens skötsel. Sedan 2008 är tidskriften fritt tillgänglig på internet. I enlighet med regleringsbrev bidrar Formas med 250 000 kronor som utbetalas till Sveriges lantbruksuniversitet som stöd till utgivningen av tidskriften.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien- Basstöd

Den oberoende organisationen, KSLA, arbetar med frågor kring och utveckling av bland annat jordbruk, fiske, livsmedel, skog och bioenergi. Därtill besvarar KSLA remisser som berör de gröna näringarna. Akademien anordnade 2017 ett 40-tal aktiviteter såsom workshops och seminarier, med ämnen som lyfts av akademins ledamöter. I december 2017 valdes 25 nya ledamöter in, varav elva kvinnor. Det totala antalet ledamöter är 682, av dessa är 163 kvinnor och 519 män. Akademien är medveten om den sneda könsfördelningen och uppmuntrar nominering av kvinnliga kandidater. Formas finansierar KSLA:s basverksamhet med 1,2 miljoner kronor.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien- Gåva till Finland

Med anledning av att Finland under 2017 firade 100 år som självständig stat har Sveriges regering donerat tolv gemensamma forskartjänster till Finland på initiativ av Kulturfonden för Sverige och Finland. Eftersom både Sverige och Finland har stora arealer skog, en betydelsefull skogsindustri och står inför liknande utmaningar och möjligheter kring skogens roll i en framväxande bioekonomi var forskning inom

skogsområdet en naturlig inriktning för gåvan.

Svenska staten finansierar hälften av gåvan, 13 miljoner kronor, resterande del kommer från Wallenbergstiftelserna, Kempestiftelserna, Skogsindustrins forskningsstiftelse och Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. Statens del av gåvan fördelas via Formas, enligt uppdrag i regleringsbrev från Näringsdepartementet.

Gåvan består av två utlysningar, den första under 2017, av totalt tolv postdoktorala tjänster. Projekten förväntas bygga på eller leda till ett aktivt samarbete mellan forskargrupper vid universitet, högskolor eller forskningsinstitut i de båda länderna. Ämnesmässigt omfattar utlysningarna hållbar skogsskötsel för olika mål, nya produkter och processer från skogsråvara samt systemkunskap om hur skogen och skogsråvaran bör användas för att skapa störst klimat- och samhällsnytta.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien – forskningsbibliotek

I enlighet med regleringsbrev utbetalade Formas 0,6 miljoner kronor till Kungl. Skogs- och lantbruksakademien, KSLA, för verksamhet som utvecklar forskningsbiblioteket vid akademien, i syfte att främja forskning för en hållbar utveckling inom de areella näringarna. KSLA:s bibliotek är ett specialbibliotek med inriktning på den gröna sektorns kulturarv samt modern historisk forskningslitteratur om agrara förhållanden i vid mening. Samlingarna rymmer litteratur om jord- och skogsbruk, trädgård och fiske, men även vetenskaplig utveckling på området, landskapsförändringar, sociala förhållanden och miljömässiga aspekter. Under 2017 har ett prioriterat område varit stor- och småskaligt lantbruks betydelse lokalt–nationellt–globalt, liksom samspelet mellan natur och kultur. Som ett led i att öka användningen av biblioteket samt för att underlätta kunskapsutbytet mellan forskare med olika ämnesinriktning arrangerade biblioteket en sektion på det nationella ekonomisk-historiska mötet i Stockholm och en workshop för doktorander i historia.

Formas övriga utlysningar 2017

Akutbidrag

Ansökningar och beviljade medel till nya projekt

Formas tar löpande emot ansökningar om akutbidrag, avsedda att ge stöd vid akut, oförutsägbart, plötsligt eller unikt behov av att säkerställa framtida tillgänglighet av data/forskningsmaterial. Under 2017 inkom 29 ansökningar om akutbidrag, varav en återtog av sökanden och 25 avvisades med hänvisning till felaktiga formalia eller att ansökan låg utanför Formas ansvarsområden. En av ansökningarna beviljades 339 872 kronor. Två av 2017 års ansökningar kommer att handläggas under början av 2018.

Vidare handlade Formas under året även två ansökningar som inkom in till myndigheten under 2016. Båda dessa ansökningar beviljades medel, till ett sammanlagt belopp av 1,4 miljoner kronor.

Bidrag för kommunikationsprojekt

Ansökningar och beviljade medel till nya projekt

Formas utlysningar till stöd för kommunikationsprojekt är en del i myndighetens arbete med att öka nyttigörandet av forskning och forskningsresultat i samhället. Denna utlysning har genomförts minst två gånger per år sedan 2015. Huvudsökande behöver inte ha en doktorsexamen men forskare eller ett vetenskapligt råd ska vara kopplade till projektet. Under 2017 avsatte Formas drygt sju miljoner till två utlysningar inom området, omfattande projekt som handlade om utveckling av populärvetenskapliga publikationer, utställningar, konferenser, seminarier, film- och videoproduktioner, digitala produktioner och andra populärvetenskapliga aktiviteter.

Totalt inkom 77 ansökningar, till en total summa om 32,8 miljoner kronor. Av dessa beviljades 16 projektstöd under ett år, till sammanlagt 7,1 miljoner kronor. Av de beviljade projekten hade 50 procent kvinnor och 50 procent män som huvudsökande, jämfört med 53 procent respektive 47 procent bland samtliga ansökningar.

Ansökningarna rörde ämnen inom alla Formas ansvarsområden, men en majoritet låg inom samhällsbyggnadsområdet.

Bidrag för att anordna konferenser och workshops

Ansökningar och beviljade medel till nya projekt

Formas genomför återkommande utlysningar för bidrag till att ordna konferenser och workshops inom Formas ansvarsområden, främst i Sverige. Riktvärden för bidragets storlek är upp till 200 000 kronor för en större konferens, mer än 200 deltagare, och upp till 30 000 kronor för en mindre workshop, färre än 30 deltagare. Bidraget kan täcka kostnader för resor och logi för ett begränsat antal, främst utländska deltagare. Medlen från Formas kan också utgöra bidrag till organisationskostnader.

Den senaste utlysningen stängde 30 november 2016 och beslut om fördelning togs i februari 2017. De högst rankade elva ansökningarna beviljades finansiering till en totalsumma av 1,3 miljoner kronor. Bland de beredda ansökningarna leddes 9 projekt av kvinnor, 27 procent, och 24 av män, 73 procent, medan motsvarande andel för beviljade ansökningar var 2 kvinnor, 18 procent, och 9 män, 82 procent. Beviljandegraden var 31 procent av sökt belopp och 33 procent av antal projekt.

Projekt initierad av Formas 2017

Bidrag till Formas huvudsekreterare

För att säkerställa att Formas huvudsekreterares höga vetenskapliga kompetens kan upprätthållas under den tid som uppdraget varar, ges möjlighet till forskningsbidrag. Under 2017 har beslut fattats om ett sådant bidrag på 4,5 miljoner kronor till Lunds universitet för 2017 till 2019. En del av dessa medel har tilldelats forskningsprojektet Climate change, LULCC and vegetation dynamics; South America, som fokuserar på hur förändrad markanvändning samspelar med klimatförändringar, och tillsammans påverkar vegetationen, med ytterligare följder för klimatutvecklingen och regionala effekter. Studien bygger på regional jordsystemmodellering och har genomförts under året.

Särskilt initiativ om forskning för Agenda 2030

Formas har tidigare lyft fram att forskning, utbildning och innovation kommer spela en avgörande roll i arbetet att nå hållbarhetsmålen. Agenda 2030 samt den relaterade Addis Ababa Action Agenda innebär ett åtagande att eftersträva ökad samsyn mellan såväl internationella som nationella forskningsstrategier och målen i Agenda 2030.

Formas har därför identifierat ett behov av att initiera en studie som syftar till en systematisk inventering av kunskaps- och forskningsbehoven för Agenda 2030 i det svenska sammanhanget, för att stödja forskningsfinansierande myndigheters arbete i genomförandet av Agenda 2030 samt utgöra underlag för regeringens och andra myndigheters överväganden. Det är viktigt att en sådan studie är vetenskapligt förankrad. Mot bakgrund av detta finansierar Formas ett projekt vid Stockholm Environment Institute, SEI, med 1,2 miljoner kronor under 2017–2018, i syfte att belysa kunskapsbehövet i förhållande till Agenda 2030.

4. Särskilda programsatsningar

Formas har i uppdrag att genomföra och delta i olika typer av nationella programsatsningar, till exempel att starta och driva tioåriga nationella forskningsprogram. Sedan tidigare har Formas ingått i arbetet med de strategiska innovationsprogrammen. Till detta kan läggas programmet för hållbart samhällsbyggande och programmet för skogsråvara och biomassa. Formas utlysningar stödjer också regeringens samverkansprogram till exempel inom Cirkulär och biobaserad ekonomi.

Nationella forskningsprogram

I november 2016 föreslog regeringen genom den forskningspolitiska propositionen inrättande av sex nationella forskningsprogram. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag. I juni 2017 beslutade regeringen att inrätta ytterligare ett nationellt forskningsprogram. Formas ansvarar för tre av de sju programmen – Hållbart samhällsbyggande, Klimat och Livsmedel.

Alla program är breda, tioåriga satsningar som ska bidra till att lösa prioriterade samhällsutmaningar och stärka samverkan mellan forskningsutförare, forskningsfinansiärer och samhällsaktörer. De nationella forskningsprogrammen ska bygga på en gemensam nationell forskningsagenda för respektive område, och forskningen bör innehålla komponenter av samverkan, nyttiggörande och kommunikation av forskningsresultat. Programmen kan omfatta hela kedjan från forskning, innovation och teknikutveckling till demonstration, marknadsintroduktion och spridning.

Formas har tillsammans med Vetenskapsrådet och Forte bildat en övergripande samverkansgrupp för de nationella programmen, samt samverkansgrupper för koordinatörer, kommunikation och utvärdering. Under 2017 påbörjade Formas tillsättningen av programkommittéer och utsåg den första för livsmedelsprogrammet. De första utlysningarna inom Formas tre nationella forskningsprogram genomfördes också, samtidigt med analysarbete inför framtagandet av respektive strategisk forskningsagenda. Inför utlysningarna och strategierna har samverkan skett med andra forskningsfinansiärer samt intressenter.

De nationella forskningsprogrammen kommer att genomgående stärka Formas arbete inom hållbart samhällsbyggande, klimat och livsmedel. För sam-

hällsbyggnadsområdet kan programmet komma att utgöra ett komplement till andra typer av satsningar, till exempel strategiska innovationsprogram. För klimatområdet innebär programmet möjlighet till en tydlig förstärkning av klimatrelaterad forskning, ett område som tidigare framförallt finansierats genom Formas årliga öppna utlysning. För livsmedelsområdet kommer programmet att möjliggöra en kraftsamling där forskarsamhället och näringslivet tillsammans med branschaktörer kan mötas och forma framtidens forskning och innovation.

Nationella forskningsprogrammet om klimat

Det nationella forskningsprogrammet om klimat ska bidra till att uppnå Sveriges mål att vara ett fossilfritt välfärdssamhälle och ambitionen att vara ledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar. För att minska människans påverkan på klimatet krävs omfattande omställning och anpassning i Sverige, inom EU och globalt. För att möta klimatutmaningen behövs därför forskning inom flera olika ämnesområden, liksom tvärvetenskaplig och tvärsektorieell forskning och innovation. Programmet ska baseras på en strategisk forskningsagenda som tas fram i samråd med andra relevanta forskningsfinansiärer.

Under året har ett antal möten genomförts med andra forskningsaktörer för att utveckla samverkan inom programmet. Arbetet har bestått av kartläggning av pågående satsningar och en omvärldsanalys som underlag till den strategiska forskningsagendan. En workshop genomfördes i oktober avsedd att identifiera intressenters behov av kunskap i bred bemärkelse för att adressera klimatutmaningen. Ett 40-tal intressenter deltog från olika delar av samhället –

offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle. Underlaget från workshopen kommer att användas för att utveckla den strategiska forskningsagendan.

Under året har Formas förberett en programorganisation med programkommitté och rådgivande grupp. I programkommittén ska forskningsfinansiärer ingå och den kommer att ledas av en oberoende extern ordförande. Programkommittén har tillsatts i början av 2018.

Under året har en utlysning genomförts om totalt 46,5 miljoner kronor för åren 2017–2019. Arbete har också påbörjats med den andra utlysningen som planeras öppna tidig vår 2018.

Nationella forskningsprogrammet om hållbart samhällsbyggande

Det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande ska utgå från de olika samhällsutmaningar som städerna står inför. Detta gäller omställningen till ett fossilfritt välfärdssamhälle och till ett förändrat klimat, hållbarhetsmålen i Agenda 2030, FN:s nya urbana agenda och relevanta nationella miljömål. Det gäller också nationella mål för kulturmiljöarbetet, mål för arkitektur, formgivning och design samt regeringens mål för bostäder, byggande, transportpolitik, infrastruktur, samhällsplanering och samhällssäkerhet, brottsförebyggande arbete, sociala mål och jämställdhetsmål. Programmet ska även främja universell utformning och ha bred, tvärvetenskaplig prägel, stark koppling till användare av forskningsresultat samt ett internationellt perspektiv. Det bör också relatera till regeringens samverkansprogram. Programmet ska baseras på en strategisk forskningsagenda som tas fram i samråd med andra relevanta forskningsfinansiärer.

Formas har fått i regeringsuppdrag att utlysa medel till forskning för en social bostadspolitik. Satsningen har lagts in i det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande och är den första utlysningen inom programmet. Beslut om finansiering av projekt kommer tas under 2018.

Den andra utlysningen inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande består av två delutlysningar, där den ena delen är inriktad på forskningsprojekt och den andra på

kunskapsöversikter inom området för hållbart samhällsbyggande. Beslut om den andra utlysningen tas också under 2018.

Under året har ett antal möten med andra forskningsaktörer ägt rum för att utveckla samverkan inom programmet. Kartläggning av pågående satsningar och omvärldsanalys har genomförts som underlag för den strategiska forskningsagendan. I oktober hölls en workshop i syfte att belysa samhällsutmaningar och kunskapsbehov inom området för hållbart samhällsbyggande. Närvarande var representanter från myndigheter, branschorganisationer, Sveriges kommuner och landsting och andra forskningsfinansiärer. Underlaget från workshopen kommer att användas för att utveckla den strategiska forskningsagendan.

Dessutom har Formas under året förberett en programorganisation med programkommitté och en eller flera rådgivande grupper. I programkommittén ska forskningsfinansiärer ingå och den kommer att ledas av en oberoende extern ordförande. Programkommittén kommer att tillsättas i början av 2018.

Nationella forskningsprogrammet för livsmedel

I början av 2017 beslutade regeringen om gemensamma mål för en nationell livsmedelsstrategi. Det övergripande målet är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Målet inkluderar en produktionsökning inom både konventionell och ekologisk produktion som svarar mot konsumenternas efterfrågan, en ökad självförsörjningsgrad och minskad sårbarhet i livsmedelskedjan. Livsmedelsstrategin identifierar också tre strategiska områden; regler och villkor, konsument och marknad samt kunskap och innovation, inom vilka regeringen har vidtagit åtgärder i en handlingsplan.

Formas fick i sitt regleringsbrev för 2017 i uppdrag att bilda en nationell kommitté för livsmedelsforskning där berörda forskningsfinansiärer skulle ingå. Under året har Formas utformat direktivet till kommittén samt utsett Livsmedelsverkets före detta generaldirektör, Inger Andersson, till ordförande.

Övriga ledamöter i kommittén är representanter på strategisk nivå från Forte, Vetenskapsrådet, Vinnova, Stiftelsen Lantbruksforskning, Stiftelsen för Strategisk Forskning, Mistra och Formas. Kommitténs ansvarssområde omfattar hela kedjan från primärproduktion till konsumtion med utgångspunkt i de globala hållbarhetsmålen, miljökvalitetsmålen och Sveriges livsmedelsstrategi. Ett första möte har hållits 2017, för att påbörja dialogen om hur man kan stärka och bredda svensk livsmedelsforskning genom samverkan mellan finansierarna.

Kommittén har fått i uppdrag att utifrån befintliga utredningar kartlägga omfattningen och bedöma kvaliteten på existerande livsmedelsrelaterad forskning i Sverige. Samtidigt ska den, utifrån centrala och prioriterade utmaningar, identifiera kunskapsluckor och potentiella forskningsområden i gränsland mellan livsmedel och exempelvis digitalisering, urbanisering, hälsa och välbefinnande. Kommittén ska vidare bidra till att stimulera till ökad och breddad livsmedelsrelaterad forskning av hög kvalitet samt ta fram förslag till hur finansierarna kan samarbeta kring utlysningar samt vilken typ av utlysningar och finansieringsinstrument som bör användas.

Inom ramen för den nationella livsmedelsstrategin fick Formas i juni 2017 i uppdrag att inrätta och leda ett tioårigt nationellt forskningsprogram för livsmedel. Den nationella kommittén för livsmedelsforskning ska även fungera som programkommitté för det nationella forskningsprogrammet. Uppdraget kom inom ramen för det tredje åtgärds paketet för den nationella livsmedelsstrategins handlingsplan och det strategiska målet Kunskap och innovation, vars syfte är att varaktigt stärka den svenska livsmedelsbranschen. Programmet ska bidra till ökad behovsmotiverad forskning, innovation, spridning och kommersialisering av forskningsresultat samt till ökad kunskap för utbildning inom livsmedelskedjan. Programmet ska även på sikt knyta an till vad som framgår av den forskningspolitiska propositionen (*prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan — för samhällets utmaningar och ökad konkurrenskraft*), avsnitt 8, Klimatutmaningen och avsnitt 9.2.1 Strategiska innovationsområden inom cirkulär och biobaserad ekonomi.

Strategiska innovationsområden

Formas har sedan 2012 i uppdrag av regeringen att arbeta med strategiska innovationsområden och strategiska innovationsprogram. Utgångspunkten är att ledande aktörer från näringsliv, akademi och offentlig sektor själva definierar områden där de ser behov av, och möjlighet till, gemensamma insatser. Regeringen har gett Energimyndigheten, Formas och Vinnova ett gemensamt uppdrag att genomföra satsningen. Aktörerna inom de strategiska områdena ansvarar tillsammans för att formulera utmaningarna, sätta upp långsiktiga mål och prioritera investeringar i forskning, utveckling och innovation. Genom gränsöverskridande samverkan inom områden som är strategiskt viktiga för Sverige skapas förutsättningar för hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar och ökad internationell konkurrenskraft. Satsningen har ett övergripande krav på samfinansiering från behovsägare om minst 50 procent.

Totalt finns det 17 strategiska innovationsprogram. Programkontor driver programmen och ansvarar för deras genomförande. Varje program är knutet till en av de tre myndigheter som genomför satsningen. Det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment är knutet till Formas. Formas bidrar också med finansiering till ett strategiskt innovationsprogram om nya biobaserade material, produkter och tjänster BioInnovation och ett om resurs- och avfallshantering RE:Source. Totalt fördelar Formas 25 miljoner kronor under 2017 inom de strategiska innovationsprogrammen.

Arbetet med strategiska innovationsprogram är resurskrävande på grund av statsstöd och omfattande samordning med andra myndigheter. Dessutom kräver programmen betydande kommunikation mellan myndigheterna och de aktörer som ingår i programmen, bland annat gällande budgetfrågor. Som en konsekvens av detta har vissa program inte kunnat genomföras helt i enlighet med planerad budget vilket i sin tur betyder att hela den för Formas avsatta summan på 25 miljoner kronor inte har kunnat betalas ut.

SmartBuilt Environment

Det strategiska innovationsprogrammet Smart Built Environment verkar för att bidra till samhällsbyggnadssektorns gemensamma digitaliseringsarbete i syfte att uppnå ett byggande som är billigare, snabbare och mer hållbart. Programmet har under 2017 mer än 50 parter som representerar företag, offentlig sektor, branschorganisationer och lärosäten. Genom att bli part i programmet åtar sig en organisation att genom programmets bidra till områdets utveckling.

Styrelsen har tre nya ledamöter från Boverket, Skanska och NCC och flera nya parter har anslutit sig till programmet. Under året har även ett partsnätverk etablerats och flera nätverksträffar har hållits under året på olika platser i landet. Två öppna utlysningar har genomförts och flera projekt som är strategiskt viktiga för digitaliseringen inom samhällsbyggnadsområdet har initierats.

RE:Source

Det strategiska innovationsprogrammet RE:Source är Sveriges största forsknings- och innovationssatsning inom resurs- och avfallshanteringsområdet, och har blivit ett väl etablerat program med stark förankring hos innovationsområdets aktörer. RE:Source leds av RISE i samarbete med Chalmers Industriteknik, IVL Svenska Miljöinstitutet och Swerea. Cirka 100 medlemsorganisationer har anslutit sig och söktrycket i programmets utlysningar har varit högt.

BioInnovation

Det övergripande målet för BioInnovation är att Sverige ska ha tagit steget till en biobaserad ekonomi senast 2050. Programmet har fått en ny programchef, ny ordförande och några nya ledamöter och haft flera utlysningar under 2017. Programmet har också fått bidrag från Vinnova (utanför BioInnovations budget) till att driva en EU Horisont 2020-påverkansplattform, BioImpact. Ett enskilt aktivitetsprojekt om hållbarhetskriterier och livscykelanalys för skogsbruk som drivs av Swedish Standards Institute, SIS, har precis blivit beviljat. De sex strategiska innovationsprogram som startade under 2014, Innovair, Bio-Innovation, IoT Sverige, Smartare Elektroniksystem, SIO Grafen och Swelife, har under 2017 genomgått

en treårsutvärdering. Huvudsyftet var att utvärdera etableringsfasen och undersöka programmets styrkor och vad som har förbättringspotential. Resultatet har presenterats i rapporten Utvärdering strategiska innovationsprogram Vinnovareport 2017:05. Programmen ska på sikt utvecklas mot en starkare internationell position och konkurrenskraft för att stärka svenska styrkeområden.

Strategiska samverkansprogram

Regeringen har identifierat fem svenska styrkeområden och skapat strategiska samverkansprogram för dessa. Samverkansprogrammen är:

- Nästa generations resor och transporter
- Smarta städer
- Cirkulär och biobaserad ekonomi
- Life Science
- Uppkopplad industri och nya material.

Formas har främst deltagit i arbetet med samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi. Det finns starka kopplingar mellan de strategiska innovationsprogrammen och de strategiska samverkansprogrammen, bland annat har Vinnova möjliggjort särskild finansiering till de strategiska innovationsprogrammen så att de genom olika typer av projekt kan möta samverkansprogrammets prioriteringar.

Övriga program

Hållbart samhällsbyggande

I den forskningspolitiska propositionen från 2012 angav regeringen att anslaget till Formas för forskning om hållbart samhällsbyggande med samfinansiering av och i nära samarbete med bygg- och bostadssektorn bör öka med 100 miljoner kronor. Arbetet skulle göras i samverkan mellan olika forskningsdiscipliner och andra nationella och internationella aktörer. Den skulle vara tydligt åtgärdsinriktad för att bland annat bidra till teknikutveckling, innovation och miljöteknikexport.

Forskningspropositionen föreslog att ökningen av anslaget till Formas skulle ske stegvis under perioden fördelat enligt följande; år 2013 med 25 miljoner

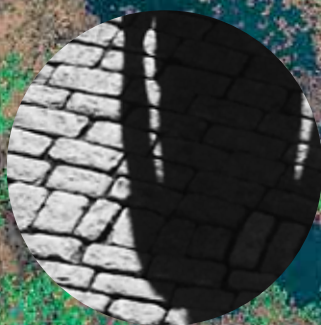
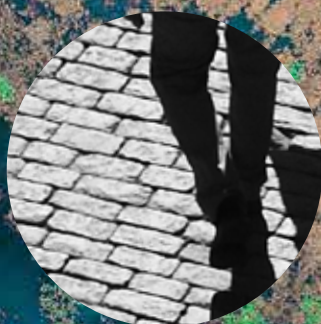
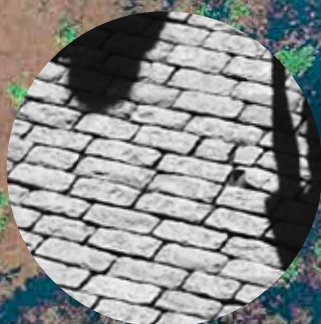
kronor, 2014 med ytterligare 5 miljoner kronor, 2015 med ytterligare 20 miljoner kronor samt 2016 med resterande 50 miljoner kronor för att från 2016 vara 100 miljoner kronor. Inom programmet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en serie av totalt fem riktade satsningar, den senaste 2016.

Skogsråvara och biomassa

Formas har sedan den forskningspolitiska propositionen 2012 (prop 2012/13:30) även haft ett särskilt uppdrag att finansiera forskning om skogsråvara och biomassa. Uppdraget baseras till stor del på den forsknings- och innovationsstrategi för en biobaserad samhällsekonomi som Formas, Vinnova och Energimyndigheten tog fram samma år. Även skogsindustriernas forskningsagenda för skogsnäringen har beaktats, och särskilt intentionen från sektorn att matcha ökade statliga investeringar inom området.

Anslaget till Formas för området föreslogs i propositionen öka stegvis upp till en nivå på 100 miljoner kronor 2016. Upptäckningen skulle ske med 40 miljoner kronor 2014, ytterligare 10 miljoner kronor 2015 och ytterligare 50 miljoner kronor 2016, och därmed nå en nivå på totalt 100 miljoner kronor. Formas har genomfört fem riktade satsningar inom skogsråvara och biomassa, den senaste under 2017, Hållbara förutsättningar för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi.

5. Nationellt och internationellt samarbete

Samarbete med andra aktörer är en viktig del av Formas verksamhet. Samarbeten handlar bland annat om att etablera nätverk, gemensamma utlysningar av forskningsmedel och bidra till forskningspolicy och kommunikationsinsatser. Samarbete är viktigt för såväl forskningens kvalitet som nyttiggörande av forskningsresultat. Samarbete bidrar till effektivisering av myndighetens verksamhet. Gemensam finansiering ger en hävstångseffekt och större total investering för forskning inom ett definierat område.

Nationellt samarbete

Formas ger stöd ekonomiskt samt är representerade i styrelser och arbetsgrupper för flera stiftelser, forskningsinstitut och andra organisationer. Dessa samarbeten beskrivs i kapitel 3, Forskningsfinansiering.

Strategiska samverkansprogram

Under 2017 har Formas medverkat i arbetet med regeringens strategiska samverkansprogram inom fem svenska styrkeområden: Nästa generations resor och transporter, Smarta städer, Cirkulär och biobaserad ekonomi, Life Science och Uppkopplad industri och nya material.

Varje samverkansprogram leds av en samverkansgrupp. Formas generaldirektör ingår i samverkansgruppen för Cirkulär och biobaserad ekonomi som under året har diskuterat prioriteringar inom området. Formas, tillsammans med framförallt Vinnova, har även bidragit med expertkompetens i regeringskansliets löpande arbete med samverkansprogrammet.

Formas konkreta bidrag till området Cirkulär och biobaserad ekonomi har omfattat:

- projektfinansiering i Formas årliga öppna utlysning,
- den riktade satsningen Hållbara förutsättningar för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi,
- finansiering av de strategiska innovationsprogrammen BioInnovation och RE:Source,
- projektfinansiering i internationella utlysningar inom bland annat Water JPI,
- ekonomiskt stöd och engagemang i det svenska skogsbrukets forskningsinstitut Skogforsk.

Formas har också varit representerat i myndighetsgruppen för samverkansprogrammet Smarta städer som har diskuterat området tillsammans med projektledningen på regeringskansliet.

Samordningsgrupp för myndighetschefer

Generaldirektörerna för Energimyndigheten, Formas, Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova ingår i en samordningsgrupp för att utbyta erfarenheter, identifiera gemensamma satsningar och säkerställa effektiva samarbetsmetoder. Under 2017 har samordningsgruppen bland annat diskuterat driftsfinansiering av forskningsanläggningen MAX IV, inriktning och former för en aviserad internationell samordningsfunktion samt samverkan i implementeringen av de nationella forskningsprogrammen. Vid ett av mötena deltog styrelseordförandena för respektive myndighet.

Direkt samarbete har ägt rum i samband med gemensamma regeringsuppdrag, exempelvis stöd för ökad användning av forskningsanläggningar, den gemensamma EU-samordningsfunktionen och styrningen av de strategiska innovationsprogrammen. Formas, Forte och Vetenskapsrådet har samarbetat vad avser uppbyggnaden av de nationella forskningsprogrammen.

Också i det dagliga arbetet pågår många samarbetsprojekt mellan myndigheterna. Målet är att utifrån tydliga roller och ansvar komplettera varandra och effektivt bidra till ett svenskt forsknings- och innovationssystem i världsklass.

GD-Forum för Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling är ett förhållningssätt och en styrningsfråga som ska genomsyra all verksamhet och politik, varför svenska myndigheter behöver öka sin samverkan om hållbarhetsmålen. Sida tog hösten 2016 initiativet till ett antal aktörsplattformar varav GD-Forum är en. Där har svenska myndigheter möjlighet att föra en kontinuerlig strategisk dialog på ledningsnivå och på längre sikt även bereda vägen för samverkan på operativ nivå. Formas har tillsammans med flera andra myndigheter undertecknat en avsiktsförklaring om ökad samverkan i genomförandet av Agenda 2030.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, med sina drygt 1 000 svenska ledamöter, ska främja teknisk och ekonomisk vetenskap och näringslivets utveckling till nytta för samhället. Där ingår att driva tidsbegränsade projekt med vetenskapligt synsätt. Formas har deltagit i och stött projektet Framtidens goda stad, vilket verkar för att ge en ökande befolkning förutsättningar att bo och arbeta i attraktiva livsmiljöer i växande såväl som krympande regioner. Arbetet förväntas resultera i gemensamma metoder och processer för samhällsplanering, ökad kunskap samt spridning av denna nya kunskap till dem som ansvarar för samhällsplaneringen i städer och regioner.

Rådet för hållbara städer

Regeringen vill stärka kommunernas förutsättningar att utveckla gröna, hälsosamma och trygga städer. Den fysiska miljöns utformning kan bidra till att minska segregation, öka den sociala sammanhållningen och ge förutsättningar för att nå nationella klimat- och miljömål. I det arbetet har de statliga myndigheterna en viktig roll. Regeringen inrättade därför Rådet för hållbara städer i december. Arbetet påbörjas 2018. Rådet ska fungera som ett nationellt forum för att stärka och genomföra regeringens politik för hållbara städer och består av representanter från Boverket, Formas, Länsstyrelserna, Myndigheten för delaktighet, Naturvårdsverket, Statens centrum för arkitektur och design, ArkDes, Energimyndigheten, Tillväxtverket, Trafikverket och Vinnova.

Internationellt samarbete

I detta avsnitt presenteras Formas internationella verksamhet på global, europeisk och nordisk nivå. För mer information om internationella utlysningar där medel har beviljats och betalats ut från Formas under 2017, se kapitel 3 Forskningsfinansiering. Inriktning för Formas internationella verksamhet bygger på myndighetens internationella strategi som fastställdes 2016.

Global samverkan

Internationell Samordningsfunktion

Den internationella samordningsfunktionen (IntSam) initierades av regeringen i forskningsproposition 2016. IntSam samlar Vinnova, Energimyndigheten, Formas, Forte, Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, STINT. Syftet med funktionen är att effektivisera, stärka och samla finansiärernas insatser och bidra till att stärka Sverige och svensk forskning och innovation i ett internationellt perspektiv. Under 2017 har funktionen inrättats och några arbetsgrupper har bildats. Under 2018 kommer IntSam kunna förstärka finansiärernas internationella insatser med totalt 15 miljoner kronor.

Global Research Council

Global Research Council, GRC, är en virtuell organisation består av forskningsfinansiärer i hela världen. Dess syfte är att förenkla och förbättra samarbete mellan finansiärer i olika delar av världen, och stärka forskningens roll i samhället. Från Sverige medverkar Formas och Vetenskapsrådet som tillsammans i november 2017 stod som värdar för GRC:s europeiska möte i Stockholm. Mötet var en förberedelse för det globala mötet i Moskva i maj 2018. I Stockholm samlades ett 70-tal deltagare från 26 länder, vilka under två dagar diskuterade ämnena vetenskapsdiplomati och kollegial bedömning av forskningsansökningar. Diskussionerna ska utmynna i rekommendationer som de europeiska deltagarna i GRC tar med sig till det globala mötet.

Belmont Forum

Belmont Forum är ett globalt samarbete mellan forskningsfinansiärer med syfte att möta de globala miljö- och klimatutmaningarna. Avsikten är att samordna strategier, lära av varandras erfarenheter och att samordna och samfinansiera gemensamma forskningsprogram.

Medlemmar är forskningsfinansiärer från Australien, Japan, Kina, Mexiko, Sydafrika, USA, Qatar, ett antal EU-länder samt EU-kommissionen tillsammans med organisationer som ISSC/ICSU, International Social Science Council/International Council for Science och Future Earth. Under året har Formas tillsammans med EU-kommissionen lett arbetet med att utveckla en gemensam utlysning om hållbara hav, bland annat genom en workshop i Bryssel i slutet av maj för forskare, användare och finansiärer från hela världen. Vidare har Formas deltagit i utvecklingen av gemensamma utlysningar inom områdena Arktis och Agenda 2030. Vid Belmont Forums årliga möte i São Paulo i november 2017 fattades beslut om att öppna fem nya gemensamma utlysningar. Formas kommer att bidra med finansiering i tre av dessa: hållbara hav, Arktis och forskning för Agenda 2030-målen. Formas kommer att leda arbetet med utlysningen om hållbara hav. Vid mötet valdes Formas internationella koordinator in som medlem av Belmont Forums styrgrupp, vilket förstärker Formas möjligheter i samarbetet.

Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases

Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases, GRA, är ett globalt samarbete med övergripande syfte att genom kunskapsuppbyggnad skapa bättre förutsättningar för produktion av mer livsmedel utan ökade utsläpp av växthusgaser. Sverige är representerade på både departements- och forskningsfinansiärnivå. Inom GRA finns nätverk för forskare inom växtproduktion, djurhållning och risodling samt ett nätverk för integration mellan de olika områdena. Aktiviteterna inom GRA:s nätverk har varit svåra att prioritera för både representanterna ifrån Formas, Näringsdepartementet och svenska forskare eftersom de varit lokaliserade i länder långt ifrån Sverige. Sedan 2016 har Formas och SLU en tvåårig överenskommelse om att SLU ansvarar för

samordningen av forskarmedverkan i GRA:s aktiviteter. Under början av 2018 ska överenskommelsen utvärderas och aktiviteterna följas upp.

International Energy Agency

International Energy Agency, IEA, är ett fristående organ inom OECD med 29 medlemsstater. Dess verksamhet är inriktad mot energipolitiska frågor som energi-säkerhet, miljöskydd och ekonomisk utveckling. Ett tydligt fokus ligger även på att begränsa klimatförändringarna.

Ett viktigt verktyg för IEA:s verksamhet är det 40-tal samarbetsprogram, Technology Collaboration Programmes, som drivs. Formas deltar i forskningsprogrammet Energy in Buildings and Communities, EBC, tillsammans med flera europeiska länder, USA, Kanada, Japan, Kina, Sydkorea, Australien och Nya Zeeland. Programmets syfte är såväl ökad energi-effektivitet som ökad användning av förnybar energi i byggnader och bebyggelse.

Formas representerar Sverige i programmets styrelse och samverkar nationellt med Energimyndigheten. Svenska forskare deltar i flera pågående forsknings- och utvecklingsprojekt med finansiering från bland annat Formas. Under året har ett antal nya samarbetsprojekt startats. Arbetet med en ny forskningsstrategi för programmet för 2019–2024 har också påbörjats.

International Institute for Applied Systems Analysis

International Institute for Applied Systems Analysis, IIASA, är ett internationellt forskningsinstitut beläget i Österrike. IIASA arbetar med forskning och med att utveckla verktyg framför allt för studier av globala miljöfrågor. Formas är svensk medlem i IIASA, där 24 länder ingår. Utöver den svenska medlemsavgiften för 2017 har forskningsbidrag betalats ut till fyra forskarstuderandes deltagande i IIASA:s sommarskola.

Svenska IIASA-kommittén, som har haft två möten under 2017, arbetar för att stimulera kopplingar mellan forskningsaktiviteter vid IIASA och svenska lärosäten, institut och myndigheter. Kommittén arbetar även med att stärka den systemvetenskapliga forskningen i Sverige. Formas generaldirektör är

ordförande i kommittén som består av ledamöter från svenska universitet, myndigheter och privata företag.

Samarbete med ASEAN-länder

Med start hösten 2016 har Formas, tillsammans med Vetenskapsrådet, deltagit i ett samarbete mellan flera europeiska länder och länder i ASEAN-regionen i avsikt att initiera samarbeten mellan forskare i de två regionerna. Under våren 2017 utlystes medel för forskningssamarbeten inom två breda områden: Hälsa, med fokus på antibiotikaresistens och infektionssjukdomar och klimat/miljö, med fokus på biodiversitet och livsmedelsproduktion, båda kopplade till klimatförändringar. Samarbetet har koordinerats från DLR, ett tyskt center för luft- och rymdfart, som även agerat sekretariat för den gemensamma utlysningen. Finansiärer från de båda regionerna möttes i Bangkok i oktober 2017 för att besluta om finansiering av projekt och för att diskutera former och områden för fortsatt samarbete.

Klimat- och miljöförändringar i låginkomstländer

Klimat- och miljöförändringar drabbar befolkningar i låginkomstländer hårt. Konsekvenserna är särskilt allvarliga när extrema väderförhållanden blir vanliga och resulterar i förlust av biologisk mångfald och andra hot mot samhällen, människor och ekosystem. Forskning om hållbarhet och resiliens mot dessa risker och effekter är därför av största vikt, liksom att forskning på området genomförs i låg- och lägre medelinkomstländer. Denna forskning bör ske av eller i samarbete med forskare i låg- och lägre medelinkomstländer för att bättre identifiera relevanta problemområden och för att stärka ländernas kapacitet att med kunskap hantera utmaningarna.

En första gemensam utlysning mellan Vetenskapsrådet, Formas och Sida inom temat klimatförändringar, hållbarhet och resiliens i låg- och lägre medelinkomstländer ägde rum 2016, inspirerad av de då nyligen antagna globala utvecklingsmålen. I samklang med regeringens politik för global utveckling, PGU, uttrycker dessa en allt starkare syn på att utmaningarna, inte minst inom klimat- och miljöområdet, är globala och kräver gemensamma ansträngningar. Veten-

skapsrådet, Formas och Sida såg 2017 ett gemensamt behov av att uppmuntra och stärka forskning inom området ytterligare och påbörjade planeringen av en andra utlysning till våren 2018. Under året gick även Forte med i samarbetet. Liksom i 2016 års utlysning måste forskningsprojekten innehålla samarbeten mellan svenska forskare och forskare från låg- eller lägre medelinkomstländer. Medverkan av forskare tidigt i karriären är också ett krav.

Europeisk samverkan

Den största delen av Formas internationella arbete sker på europainivå. Under 2017 slutfördes en interimsvärdering av EU:s nuvarande gemensamma forskningsprogram, ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont 2020. Formas har lämnat skriftliga synpunkter till EU-kommissionens konsultationer, samt arbetat med att utveckla ståndpunkter inför den konsultation om det kommande ramprogrammet, FP9, som kommer att genomföras under början av 2018. Även inom de forskningspolitiska och tematiska nätverk där Formas ingår, har interimsvärderingen av Horisont 2020 och förberedelser inför det kommande ramprogrammet stått högt på agendan.

EU-Samordningsfunktionen

EU-Samordningsfunktionen, EU-Sam, samlar Energimyndigheten, Formas, Forte, Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova för samordning av svenskt deltagande i europeiska partnerskapsprogram och koordinering av myndigheternas arbete med policyfrågor rörande forskning och EU-samarbeten. Under 2017 har EU-Sam tagit fram en gemensam position för kommande ramprogram, FP9, som skickats till regeringskansliet som underlag för Sveriges position. EU-Sam har under året arrangerat fyra partnerskapsforum där medarbetare hos alla finansörer haft möjlighet att träffas och diskutera aktuella frågor.

Programkommittéer inom Horisont 2020

EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, H2020, har tre huvudpelare: excellens, industriellt ledarskap och samhällsutmaningar. För varje samhällsutmaning finns en programkommitté

med representanter från medlemsländerna. Kommittén har till uppgift att följa programmet och utforma framtida utlysningar. Formas är sedan 2013 regeringens expertmyndighet för två av de sju samhällsutmaningar som ingår i H2020:

- Samhällsutmaning 2: livsmedelstrygghet; hållbart jord- och skogsbruk; marin, maritim, samt insjöforskning och bioekonomi
- Samhällsutmaning 5: klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råvaror

Arbetet sker både på nationell nivå och tillsammans med EU-kommissionen och EU:s övriga medlemsländer samt associerade länder. Formas uppdrag är att bistå det svenska regeringskansliets representant i programkommittén med en samlad bild av Sveriges ståndpunkter. För att kunna göra detta ansvarar Formas för en nationell referensgrupp för respektive utmaning. De nationella referensgrupperna består av representanter från forskarsamhället, näringslivet, den offentliga sektorn och andra relevanta aktörer. Under 2017 har arbetet i programkommittéerna fokuserat på att ge inspel till de nya arbetsprogrammen för 2018–2020 vilka lanserades av EU-kommissionen i november 2017.

Livsmedelstrygghet, hållbart jord- och skogsbruk, marin-, maritim- samt insjöforskning och bioekonomi

Under 2017 diskuterades och beslutades arbetsprogrammet för 2018 – 2020 vilket innehåller utlysningar inom tre stora områden med en total budget på nästan 1,4 miljarder euro för de kommande tre åren:

- **Sustainable Food Security**, är H2020s huvudsatsning på forskning och innovation inom livsmedelstrygghet och nutrition. Ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter av livsmedelskedjan inklusive konsumenthälsa och välmående är viktiga.
- **Blue Growth**. Hälsosamma hav är nödvändiga för balanserade ekosystem, klimatreglering, global livsmedelstrygghet, människors hälsa, sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Utlysningarna syftar till att på ett hållbart sätt skörda resurserna i hav och sötvatten samtidigt som biodiversitet och klimatesiliens bevaras.

- **Rural Renaissance-området** syftar till att öka den naturbaserade, sociala, kulturella och ekonomiska potentialen i landsbygdsområden och att främja samordning av policys, ekonomisk utveckling, ekosystemtjänster och entreprenör-sinnovationer.

Under året har Sverige bidragit med kommentarer på arbetsprogrammets utformning, i avsikt att i större utsträckning koppla arbetsprogrammet till globala överenskommelser, samt att generellt göra utlysningarna bredare och mer inkluderande. Sverige har lyckats inkludera skog i flera utlysningar där till exempel fokus ligger på biomassa eller bioekonomi. De flesta utlysningarna ligger i linje med Sveriges prioriteringar. Formas bedömer att svenska aktörer har goda möjligheter att delta i dessa utlysningar.

Klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råvaror

Under 2017 avslutades förhandlingar om arbetsprogrammet för 2018–2020 omfattande drygt 1 miljard euro över de kommande tre åren. Det nya arbetsprogrammet är indelat i två huvudområden som i sin tur är uppdelade i olika delområden.

- **Building a low-carbon, climate resilient future:** climate action in support of the Paris Agreement, med satsningar på ett fossilfritt samhälle; klimatanpassning, klimatpåverkan och klimattjänster; klimatförändringar, biodiversitet och ekosystemtjänster, kryosfären samt kunskapsluckor inom klimatarbetet
- **Greening the economy in line with the Sustainable Development Goals, SDGs,** med satsningar på cirkulär ekonomi, råmaterial, vatten för miljön, ekonomi och samhälle, innovativa och hållbara samhällen, samt natur- och kulturarv.

De planerade utlysningarna ligger väl i linje med svenska intressen. Formas bedömer att svenska aktörer har goda möjligheter att delta i dessa utlysningar.

Science Europe

Science Europe är en organisation med ett fyrtiotal medlemmar från 27 länder, både forskningsfinansierare och forskningsutförare. Svenska medlemmar är Formas, Forte och Vetenskapsrådet. Science Europes främsta syfte är att stärka forskningen i Europa och

bidra till det europeiska forskningsområdet, ERA, genom omfattande samarbete med andra aktörer. Dels utvecklas egna policys och ståndpunkter baserade på medlemmarnas behov och önskemål, dels lämnar organisationen synpunkter på förslag från EU:s institutioner. Formas deltar i arbetsgruppen om öppen tillgänglighet till forskningsdata, som under 2017 bland annat har tagit fram rekommendationer kring öppna data. Arbetet med att påverka det kommande EU-ramprogrammet, FP9, har under året tagit ordentlig fart. Formas deltar i arbetsgruppen om det kommande EU-ramprogrammet, FP9, vilken bland annat har organiserat ett seminarium kring Lamy-rapporten från EU-kommissionens expertgrupp för EU:s ramprogram. Arbetsgruppen har också arbetat för att formulera Science Europes vision inför kommande ramprogram. Formas generaldirektör är sedan 2015 vice ordförande i Science Europes styrelse och fick två års förlängt förtroende vid Science Europes General Assembly-möte i november 2017.

SCAR – Standing Committee on Agricultural Research

SCAR inkluderar 37 medlemsstater från EU och associerade länder. Från att enbart hantera jordbruksforskning omfattar SCAR sedan 2005 även skogsbruk och havs- och vattenbruk inklusive den biobaserade ekonomin. Sverige representeras i SCAR:s högsta beslutande organ av en representant från Näringsdepartementet samt en från Formas ledning. På nivån därunder arbetar den verkställande styrgruppen, SCAR-SG, och även där har Formas en representant. Förutom SCAR-SG finns det flera strategiska arbets- och samarbetsgrupper, SWG, CWG, för olika områden inom de areella näringarna och bioekonomin. Formas var under året representerat i fyra av dessa: SWG-Forest, SWG-BioEconomy, SWG-Food Systems samt CWG-Sustainable Animal Production.

Under 2017 har arbetet med SCAR:s implementering samt utveckling av arbetsplaner fortsatt med hjälp av en stödgrupp, CASA. SCAR har också bidragit till översynen av EU:s bioekonomistrategi från 2012 samt haft gemensamma workshops med programkommittén för samhällsutmaning 2.

Joint Programming

Joint Programming, Gemensam programplanering, initierades av EU-kommissionen och EU:s medlemsstater 2009 för att samordna forskningsfinansiering och andra aktiviteter. Målet är att tillsammans adressera de gemensamma samhällsutmaningar som enskilda länder inte kan lösa på egen hand. Idag finns tio Joint Programming-initiativ, JPI. Formas deltar i sju av dessa, ofta tillsammans med andra svenska myndigheter eller med representanter från regeringskansliet. JPI:erna arbetar med att ta fram strategier och utforska nya former för samverkan mellan olika länder och aktörer. Man genomför gemensamma utlysningar av forskningsmedel, antingen som en samverkan enbart mellan medlemsstater, eller även med finansiering från EU-kommissionen, ERA-Net Cofund. Under 2017 har samtliga JPI:er arbetat med att ta fram strategier för ett stärkt, långsiktigt engagemang och för stabil finansiering från ingående länder. Gemensamma diskussioner rör även ett breddat deltagande av länder i sydöstra Europa, samt ett ökat samarbete med länder utanför Europa.

JPI AMR – Antimicrobial resistance

JPI AMR, där 26 länder är medlemmar, arbetar med antibiotikaresistens. Vetenskapsrådet leder denna JPI från svensk sida. Formas deltar i JPI AMR för att bevaka frågor kopplade till veterinärmedicin och miljö.

JPI Climate – Connecting Climate Knowledge for Europe

JPI Climate, med 17 medverkande länder, strävar efter att integrera klimatforskningens olika delar och tillgängliggöra resulterande kunskap i samhället. Formas och Vetenskapsrådet representerar Sverige i styrgruppen.

JPI FACCE – Agriculture, Food Security and Climate Change

JPI FACCE, som nu utökats till 23 medverkande länder, fokuserar på hur framtidens jordbruk och livsmedelsförsörjning ska kunna säkras i ljuset av pågående klimatförändringar. Näringsdepartementet och Formas representerar Sverige i styrgruppen. Denna JPI sammanför länder för att bygga ett integrerat europeiskt forskningsområde som bland annat adresserar utmaningarna för utveckling av hållbar produktion och ekonomisk tillväxt för en europeisk bioekonomi, samt för bevarande och återställande av ekosystemtjänster för framtiden.

JPI HDHL – Healthy Diet for a Healthy Life

Formas sitter sedan 2016 i styrelsen för HDHL och har sedan 2017 även en plats i styrgruppen. En svensk forskare har invalts i den vetenskapliga rådgivande nämnden. JPI HDHL engagerar 26 länder som tillsammans arbetar efter en gemensam strategisk agenda för forskning inom livsmedel, kost, hälsa och fysisk aktivitet, med gemensamma forskningsinsatningar och kommunikationsinsatser för kunskapsutbyte. Aktiviteterna struktureras i tre pelare: Determinanter av kost och fysisk aktivitet, Nutrition och livsmedelsproduktion samt Kostrelaterade sjukdomar. Initiativet arbetar även strategiskt för forskning inom området och för att harmonisera ländernas forskningsagendor och hitta synergier med andra europeiska initiativ och aktiviteter.

JPI Oceans – Healthy and Productive Seas and Oceans

JPI Oceans, som har 22 medverkande länder, handlar om hur våra hav ska kunna användas hållbart och hur nya produkter och tjänster med god miljöstatus ska kunna utvecklas. Formas och Havs- och vattenmyndigheten representerar Sverige i styrgruppen. Den strategiska forskningsagendan utgår från tio olika områden. Under 2017 har JPI Oceans genomfört sin andra konferens med nära 300 deltagare från forskarsamhället, myndigheter, finansörer och företag.

JPI Urban Europe

JPI Urban Europe har idag 13 medlemsländer och därtill ytterligare ett antal länder som observatörer. Förutom Formas deltar från Sverige även Energimyndigheten, Vinnova och IQ Samhällsbyggnad. Syftet är att skapa europeiska lösningar för hållbar stadsutveckling. Målet är att bidra till attraktiva stadsområden som klarar omställning till att bli resurseffektiva, ekonomiskt livskraftiga och hållbara. Fokus ligger på att omvandla urbana områden till innovations- och teknikcentra, att säkerställa social sammanhållning och integration, att minska det ekologiska fotavtrycket och förstärka klimatneutralitet samt att utnyttja tekniska lösningar och realisera effektiva och hållbara urbana system och nätverk.

Under året har samarbete mellan JPI Urban Europe och Belmont Forum bedrivits genom utlysningen Sustainable Urbanisation Global Initiative, SUGI, vars syfte är att bidra till hållbar utveckling genom forskning om samspel, synergier och konflikter mellan energi-, mat och vattensystemen i olika delar av världen. Beslut om Formas finansiering i denna utlysning togs i februari 2018. Utöver Formas har Energimyndigheten varit involverad från svenskt håll.

Water JPI – Water Challenges for a Changing world

Water JPI strävar efter att bidra till hållbara vattensystem för en hållbar ekonomi i Europa och globalt. Vatten är en förutsättning för smart och hållbar tillväxt och har stor betydelse för en mängd andra områden exempelvis jordbruk, skogsbruk, livsmedelsproduktion, industri och för biologisk mångfald. Formas är sedan 2015 medlem i Water JPI och representerar Sverige i styrgruppen tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten. Formas deltar också i de tre ERA-NET Cofund program som Water JPI har erhållit, varav det senaste började i januari 2018.

Under året har även projektet IC4Water startats, en Coordination and Support Action, CSA, som pågår till och med 2021. Den syftar till att öka internationaliseringen genom samverkan med länder utanför Europa samt att inkludera de globala hållbarhetsmålen i gemensamma aktiviteter och utlysningar.

ERA-NET

BiodivERsA

BiodivERsA, Biodiversity Research, fokuserar på forskning kring biodiversitet och ekosystemtjänster och hur dessa ska bevaras och förvaltas. För närvarande ingår 32 organisationer från 21 länder. Den sjunde gemensamma utlysningen öppnade 2017. Utlysningen 2017 är ett samarbete mellan Belmont Forum och BiodivERsA, med stöd även från EU-kommissionen, och har en total budget på 25 miljoner euro, varav Formas bidrar med 1,8 miljoner euro. Syftet med utlysningen är att främja innovativ forskning för mer effektivt beslutsfattande genom att utveckla scenarier för förändringar av biodiversitet och ekosystemtjänster. Dessa förändringar kopplas till den komplexa interaktionen mellan socioekonomiska och globala miljötrender. Utlysningen fokuserar på att förutse åtgärder och förvaltning av biodiversitet och ekosystemtjänster och deras bidrag till mänskligt välmående. Beslut om finansiering förväntas under 2018.

CORE Organic Cofund

CORE Organic står för Coordination of European Transnational Research in Organic Food and Farming Systems. Syftet med nätverket är att öka samarbetet mellan nationella forskningsaktiviteter inom området ekologisk produktion och konsumtion samt att stödja en hållbar utveckling av den ekologiska sektorn, både i och utanför Europa. I december 2016 öppnade CORE Organic Cofund, en transnationell utlysning, den fjärde gemensamma satsningen under paraplyet, i samarbete mellan 25 parter från 19 länder. Beslut om medel togs under 2017.

SUSFOOD

Det europeiska nätverket SUSFOOD, Sustainable Food Production and Consumption, syftar till att stärka samarbetet mellan EU:s medlemsländer och associerade länder inom forskning, utveckling och innovation för hållbar produktion och konsumtion av livsmedel. År 2016 inleddes SUSFOOD2, ett ERA-Net Cofund, bestående av 26 partner från 15 europeiska länder, som i januari 2017 öppnade en transnationell utlysning. Beslut om utlysningen togs i februari 2018.

Sumforest

ERA-Net Sumforest (Sustainable Forest Management and Multifunctional Forestry) är ett ERA-Net inom EU:s förra ramprogram FP7. I samarbetet har 26 organisationer från 18 länder deltagit. 2017 var det sista året. Syftet med ERA-Net Sumforest var att bygga upp kunskap och landsöverskridande samarbeten som kan stödja ett hållbart och mångfunktionellt skogsbruk och bidra till en samsyn kring skogens långsiktiga användning och roll i samhället. Formas har haft ansvaret att ta fram riktlinjer för den gemensamma uppföljningen av de finansierade projekten.

Sustainable Animal Production

ERA-Net SUSAN, Sustainable Animal Production, fokuserar på hållbar animalieproduktion med ett tvärvetenskapligt angreppssätt. Nätverket består av 37 partner från 23 länder. Den första utlysningen inom området öppnades i januari 2016 och beslut om finansiering togs i februari 2017.

ERA-GAS, Monitoring & Mitigation of Greenhouse Gases from Agri- and Silvi-culture

Den övergripande avsikten med detta ERA-Net är att stärka transnationell koordinering av forskningsprogram och skapa mervärde inom forskning och innovation för att motverka växthusgasutsläpp i jord- och skogsbruk. Nätverket består av 21 partners från 15 länder. En utlysning öppnades 2016 och beslut om finansiering togs 2017.

ERA4CS, ERA-Net Climate Services

ERA4CS rör forskning för utveckling av klimattjänster och sammanför 45 forskningsfinansiärer och forskningsinstitut i 18 länder. Klimattjänster syftar till att göra klimatinformation tillgänglig och relevant för olika användningsområden och användare. Under 2016 genomfördes den första utlysningen. Beslut om projektfinansiering fattades i början av 2017.

C-IPM, Coordinated Integrated Pest Management in Europe

C-IPM är ett ERA-Net inom EU:s förra ramprogram FP7. Utifrån EU:s Direktiv 2009/128/EC måste medlemsländerna implementera principerna för IPM (integrerat växtskydd) för en minskad och hållbar användning av pesticider. För att möta detta direktiv och minska beroendet av kemiska pesticider samt riskerna med deras användning bildades C-IPM ERA-Net 2014 och avslutades 2016. Samarbetet bestod av 32 forskningsfinansiärer, ansvariga myndigheter och institut från 21 länder. Formas deltog i den sista utlysningen och finansiärerna beslutade om finansiering under början av 2017.

RESISTERA

RESISTERA:s främsta syfte är att stimulera tvärvetenskaplig forskning inom transmission av antibiotikaresistens i ett one health-perspektiv. Med one health avses att människo- och djurhälsa samt tillståndet i ekosystemen är sammanlänkade och att risker och problem i kontaktytorna däremellan bland annat kräver tvärsektorieella och tvärvetenskapliga angreppssätt. Nätverket består av 20 partners från 17 länder. Detta ERA-Net är kopplat till JPI AMR.

Artikel 185-program och BONUS

Artikel 185-program är en av de starkaste samarbetsformerna mellan EU-kommissionen och medlemsländerna, eftersom de löper under många år och finansieras med 50 procent av EU-kommissionen och 50 procent av medlemsländerna. Flera utlysningar äger rum under programmets löptid tillsammans med en mängd andra aktiviteter med syfte att främja forskningens spridning och nyttiggörande och dialog med det omgivande samhället. Formas deltar i ett Artikel 185-program, BONUS, BONUS for Baltic Sea Science, som löper mellan 2013–2018 och behandlar Östersjöns ekosystem och dess kopplingar till aktiviteter på land och till havs. Samtliga länder runt Östersjön medverkar och hittills har fem gemensamma utlysningar genomförts. Förutom Formas har även Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Vinnova, Mistra, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, och Vetenskapsrådet deltagit i finansiering av projekt. BONUS-programmets sista utlysning genomfördes under 2017 med fokus på

synteser och sammanfattningar av tidigare forskning inom programmet. Beslut om finansiering av projekt kommer att fattas under våren 2018.

Under 2017 har arbetet med att förbereda ett nytt havsmiljöprogram i BONUS anda intensifierats. Formas deltar i detta arbete tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten. Målet är att få till stånd ett program som vidgar Östersjöprogrammet till att även inkludera Nordsjön.

Nordisk samverkan

NordForsk

NordForsk sorterar under Nordiska ministerrådet och verkar för nordiskt samarbete inom forskning och forskningsinfrastruktur. NordForsk administrerar ett bioekonomiprogram över åren 2017–2021 tillsammans med Sverige (Formas), Norge (Norges Forskningsråd), Finland (Finlands Akademi) och Island (The Icelandic Centre for Research Rannís).

NKJ– Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning

NKJ är ett kontakt- och samarbetsorgan mellan de nordiska ländernas forskningsråd och ministerier inom jordbruksområdet inklusive råvaru- och livsmedelsproduktion. Formas deltar i styrelsens arbete som stöd för den ordinarie svenska ledamoten från regeringskansliet. Under perioden 2014–2017 innefattar detta även rollen som styrelsens ordförande.

Under 2017 anordnade NKJ en utlysning för nordiska nätverksaktiviteter, konferenser och seminarium. Sex ansökningar beviljades, på totalt drygt 1,1 miljon kronor. Under 2017 bidrog NKJ även med drygt en halv miljon till projekt i en gemensam utlysning med Samnordisk skogsforskning, SNS.

SNS – Samnordisk skogsforskning

SNS är ett samarbetsorgan som finansieras med nordiska bidrag via Nordiska ministerrådet. Den överordnade målsättningen är att främja forskning om skogens olika funktioner i ett hållbart skogsbruk och ge råd till Nordiska ministerrådet i frågor om skog och skogsforskning. Formas är representerat i styrelsen genom en av två ordinarie ledamöter från Sverige och innehade ordförandeskapet under perioden 2014–2017. SNS har under 2017 tagit fram

en ny strategi för perioden 2018–2021. En utlysning av nätverksstöd genomfördes 2017 tillsammans med NKJ, där organisationerna bidrog med drygt en halv miljon vardera. Under 2017 anordnade SNS även en utlysning för nordiska nätverk tillsammans med norra regionkontoret av European Forest Institutes (EFINORD). Totalt beviljades drygt 1,1 miljoner kronor fördelade på sju ansökningar samt 0,8 miljoner fördelade på fyra projekt i en delutlysning för forskning om vedegenskaper och träteknik.

Bilaterala samarbeten

Sverige och Sydafrika

Sverige och Sydafrika har ett avtal om forsknings-samarbete, bland annat ett mobilitetsprogram för forskarutbyte mellan de båda länderna som initierades av The National Research Foundation (NRF) i Sydafrika och Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning, STINT, i Sverige. Formas, Vetenskapsrådet samt Forte är deltagande finansierare på den svenska sidan. Forskare verksamma i Sverige och i Sydafrika har i tre år (2015, 2016 och 2017) kunnat söka finansiering för omkostnader vid samarbete i upp till tre år.

Sverige och Frankrike

Sveriges och Frankrikes regeringar ingick 2011 ett bilateralt avtal om forskningssamarbete inom områdena klimat och miljö. Avtalet innefattar bland annat finansiering av samarbetsprojekt mellan svenska och franska forskare.

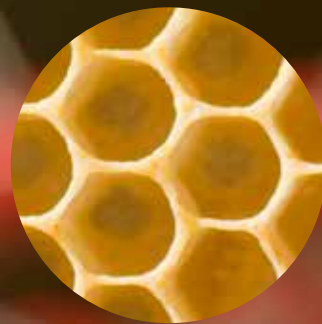
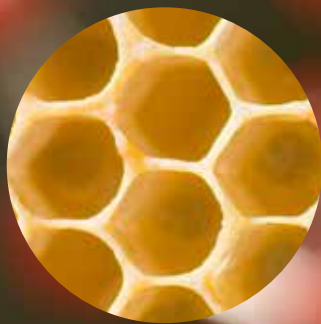
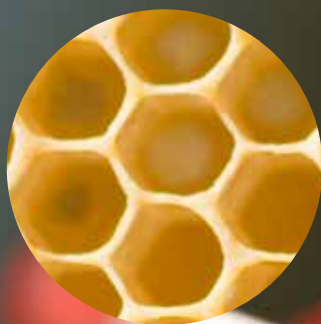
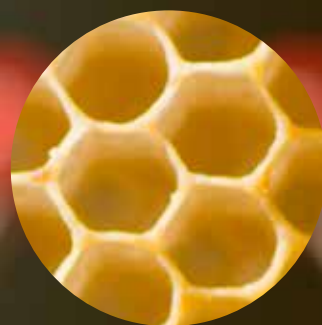
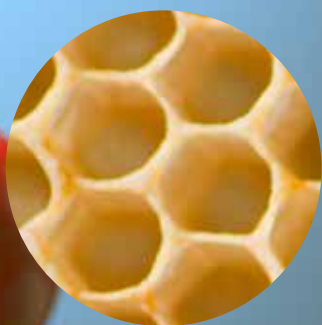
Sverige och Indien

Formas, Vetenskapsrådet och Vinnova genomförde år 2016 tillsammans med Department of Science and Technology, DST, i Indien en gemensam utlysning som stöttade svensk-indiska nätverksprojekt inom områdena e-vetenskap inom Life Science och antibiotikaresistens. Syftet med utlysningen var att skapa förutsättningar för bilaterala forskningsprojekt. Totalt beviljades 12 stycken nätverksprojekt medel. Ett av dessa kunde finansieras av Formas eftersom det låg inom Formas ansvarsområden.

Sverige och Kina

2010 fick Energimyndigheten, Formas, Forte, Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova i uppdrag av regeringen att gemensamt stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationssamarbetet. Formas genomförde tillsammans med Vetenskapsrådet och Forte två utlysningar under 2014, varav ett i samarbete med den kinesiska forskningsfinansiären National Natural Research Foundation of China, NFC, inom problemområdet antibiotikaresistens.

6. Utvärdering och analys

Formas arbetar kontinuerligt med att följa upp, utvärdera och analysera verksamheten samt ta fram utredningar och strategiska beslutsunderlag såväl för Formas egna ställningstaganden som för regeringen. Formas samarbetar även med andra myndigheter och forskningsfinansierare samt beställer vid behov studier från andra organisationer. Formas analytiker deltar i olika nationella och internationella nätverk och bidrar där till framtagandet av gemensamma policyer och analyser.

Formas analysresurser har under året främst använts för att förbereda och färdigställa underlag för de olika uppdrag som Formas fått genom forskningspropositionen och andra regeringsinitiativ. Det handlar om strategiarbete med agendorna för de nationella forskningsprogrammen, planering av åiterrapportering, uppföljning och utvärdering av myndighetens utlysningar och insatser. Resurserna har även använts för förberedelser för Klimatpolitiska rådet och arbetet med evidensbaserade miljöanalyser.

Utvärderingar

Utvärdering Stiftelsen Hästforskning

Under senare delen av hösten 2017 påbörjades en utvärdering av SHF som fokuserar på kunskapsspridande och nyttiggörande av SHF-finansierad forskning år 2012–2016. En panel av externa experter har genomfört utvärderingen som planeras vara färdig under våren 2018.

Slututvärdering av Linnéstöd

Syftet med Linnéstöden var att höja Sveriges konkurrenskraft genom att hjälpa enskilda eller samverkande högskolor, att skapa särskilt starka miljöer för grundläggande forskning inom alla vetenskapsområden. Den riktade utlysningen var ett samarbete mellan Formas och Vetenskapsrådet. Fyrtio forskningsmiljöer har fått och får Linnéstöd, tjugo med start 2006 och tjugo med start 2008. Sammanlagt får miljöerna cirka 280 miljoner kronor under en tioårsperiod. Under 2019 kommer Vetenskapsrådet och Formas, i enlighet med bidragsvillkoren och 2004 års forskningsproposition, genomföra en slututvärdering av Linnéstöden. Vetenskapsrådet och Formas har beslutat att genomföra slututvärderingen av både 2006 års och 2008 års satsning samlad, när båda satsningarna

kan anses avslutade, det vill säga tidigast 2019. Berörda lärosäten informerades om detta våren 2016.

För att säkerställa att underlag finns tillgängliga när utvärderingen genomförs, har myndigheterna informerat lärosätena om slututvärderingens inriktning samt att uppgifter om personal, vetenskaplig publicering, forskarutbildning och ekonomisk rapportering kommer att efterfrågas för slututvärderingen.

Slututvärderingen kommer att fokusera på övergripande förändringar av forskningsfinansieringssystemet och lärosätets kapacitet att utveckla och upprätthålla starka forskningsmiljöer, samt hur detta kopplar till strategier och prioriteringar av resurser. Utvärderingen kommer också fokusera på inomvetenskapliga resultat, förnyad forskningsdynamik och annat som gett mervärde. Den omfattar hur lärosätet byggt upp sin kapacitet att leda starka forskningsmiljöer, därmed sammanhängande aspekter på jämställdhet, samt hur dessa starka forskningsmiljöer kan fortleva och utvecklas efter att Linnéstödet upphört.

Utvärdering av de strategiska innovationsprogrammen

Under 2017 har Vinnova, Formas och Energimyndigheten tillsammans genomfört en treårsutvärdering av sex strategiska innovationsprogram som blev beviljade medel 2014. De utvärderade programmen är Innovair, BioInnovation, IoT Sverige, Internet of Things, Smartare Elektroniksystem, SIO Grafen samt Swelife.

Treårsutvärderingen fokuserade på ledarskap och på etablering av aktiviteter, i syfte att kartlägga styrkor och svagheter och identifiera förbättringspotential. Resultatet av utvärderingen presenterades i rapporten Utvärdering strategiska innovationsprogram, Vinnova Rapport 2017:05.

Överlag har de strategiska innovationsprogrammen fullföljt syftet att skapa en nationell kraftsamling med de mest relevanta aktörerna. Utvärderingen visar också att programmen har kvalificerade programledningar med god kunskap om sina respektive områdens utmaningar. Programmens internationella strategier bör dock stärkas, för att skapa nya samarbeten och lyfta fram svenska aktörer. Programmens möjligheter att tackla samhällsutmaningar genom verksamheten ser olika ut beroende på programmets karaktär. Utvärderingen rekommenderar även program som huvudsakligen fokuserar på teknisk utveckling att beakta ett bredare perspektiv för att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft och tillväxt.

Inför 2018 kommer Formas tillsammans med Vinnova och Energimyndigheten att arbeta vidare med treårsutvärdering av fem andra strategiska innovationsprogram: MedTech4Health, InfraSweden 2030, DriveSweden, Smart Built Environment och RE:Source.

Studier initierade av Formas men genomförda av andra organisationer

Nationella forskningsprogram

Tillväxtanalys har i nära samarbete med Formas genomfört en omvärldsanalys av internationella erfarenheter av forskningsprogram inom liknande samhällsutmaningar som de svenska. Syftet var att beskriva och analysera processer och erfarenheter rörande arbetet med nationella forskningsprogram i ett urval av länder, kartlägga best practice och dra tydliga slutsatser om viktiga faktorer att beakta vid utformning av nationella forskningsprogram.

Den resulterande rapporten *International scanning of research programmes that focus on societal challenges* som publicerades i december 2017. Omvärldsanalysen utgår från fem olika forskningsprogram i Kanada, Storbritannien, Finland och Danmark samt ett som genomförts på europeisk nivå.

Agenda 2030

Formas har i tidigare utredningar konstaterat att forskning, utbildning och innovation kommer spela en avgörande roll i arbetet för att nå hållbarhetsmå-

len. Agenda 2030, samt den relaterade Addis Ababa Action Agenda innebär ett åtagande att eftersträva en ökad samsyn mellan såväl internationella som nationella forskningsstrategier och målen i Agenda 2030. Därför ser Formas ett behov av att initiera en studie som syftar till en systematisk inventering av kunskaps- och forskningsbehoven för Agenda 2030 i det svenska sammanhanget, till stöd för forskningsfinansierande myndigheters arbete med att genomföra Agenda 2030 samt som underlag för regeringen och myndigheter. Det är viktigt att en sådan studie är vetenskapligt förankrad och Formas har därför uppmanat forskare vid Stockholm Environment Institute, SEI, att inkomma med ett förslag till en studie och beviljat medel för detta ändamål. Studien ska avrapporteras till Formas under 2018.

Uppföljningar och analyser

Klimatrelaterad forskning

I Formas regleringsbrev anges att inriktningen av den klimatrelaterade forskningen ska redovisas i enlighet med rapporten Hur bidrar klimatforskningen till att nå klimatmålen? som Energimyndigheten och Formas överlämnat till regeringen enligt uppdrag 2013.

Formas redovisar den klimatrelaterade forskningen i femårsintervall. Från 2013 till och med 2017 har Formas beviljat 691 miljoner kronor till klimatrelaterad forskning. Drygt hälften av dessa medel, 53 procent (51 procent 2016) har gått till forskning för att utveckla verktyg och strategier för att minska, hantera och anpassa samhället till effekterna av klimatförändringar. 27 procent (28 procent 2016) finansierar forskning som fokuserar på att öka kunskapen om klimatsystemet och klimatförändringar med 20 procent (21 procent 2016) finansierar forskning inriktad på ökad kunskap för att minska utsläppen av växthusgaser, **Diagram 7**.

Under 2017 beviljades knappt 272 miljoner kronor, **Diagram 8**, vilket är mer än en fördubbling i förhållande till tidigare år. Medlen har beviljats dels inom Formas årliga öppna utlysning (43 procent av totalen) dels i riktade utlysningar inom EU såväl som den första utlysningen inom det nationella forskningsprogrammet om klimat. Alla tre områden har förstärkts. Medel

till forskning för ökad förståelse för climateffekter, anpassning och sårbarhet dominerar alltjämt, samtidigt som de två andra områden också förstärktes märkbart.

Diagram 9 visar att en majoritet av medel till klimatrelaterad forskning går till universiteten och att man i de flesta fall har beviljats medel inom samtliga inriktningar av klimatforskningen. En mindre andel har beviljats till institut och högskolor.

Större delen av den klimatrelaterade forskningen som Formas stödjer beviljas medel inom den årliga öppna utlysningen. Totalt har 463 miljoner kronor beviljats till klimatforskning inom dessa utlysningar under perioden 2013–2017. 228 miljoner kronor har beviljats inom ramen för de riktade utlysningarna under 2013–2017.

Diagram 7. Beviljade medel till klimatrelaterad forskning i Formas årliga öppna och riktade utlysningar 2013–2017 fördelade enligt forskningens inriktning.

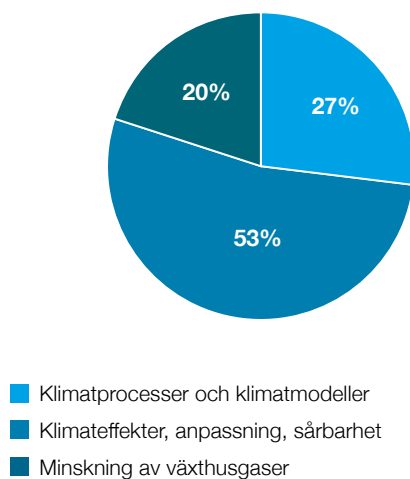

Diagram 9. Beviljade medel till klimatrelaterad forskning i Formas årliga öppna och riktade utlysningar 2013–2017 fördelade på mottagande organisation och enligt forskningens inriktning.

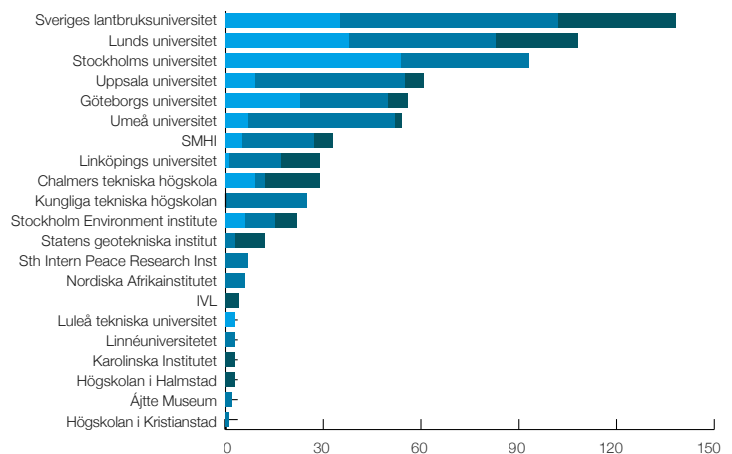

Diagram 8. Beviljade medel till klimatrelaterad forskning inom Formas årliga öppna utlysningar och riktade utlysningar 2013–2017 fördelade på år för beslut och enligt forskningens inriktning.

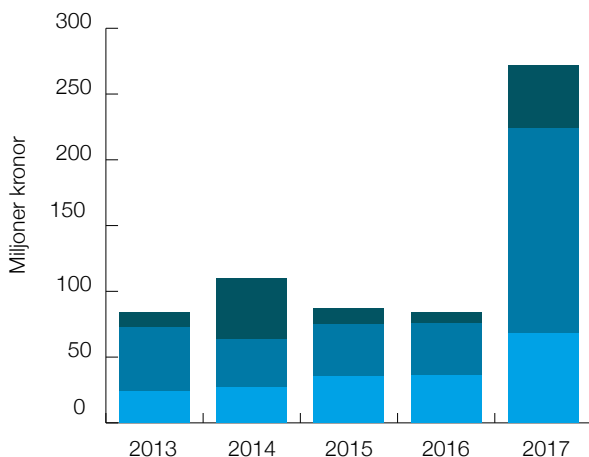
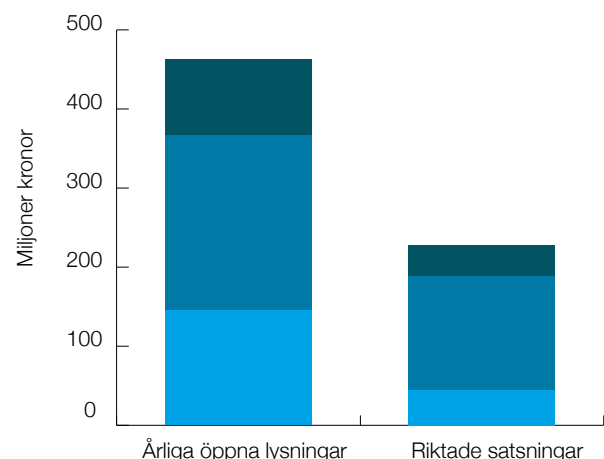

Diagram 10. Beviljade medel till klimatrelaterad forskning i Formas årliga öppna respektive riktade utlysningar 2013–2017 fördelade enligt forskningens inriktning.

7. Kommunikation

Formas kommunikationsverksamhet syftar till att väcka intresse för, och skapa dialog kring, den forskning som Formas finansierar. Kommunikation är därför ett stöd i arbetet för att finansiera den bästa forskningen inom våra områden så att resultaten kan komma till nytta.

Prioriterade områden

Under 2017 har arbetet med att utveckla webbtidningen Extrakt varit ett av Formas prioriterade områden, tillsammans med våra digitala kanaler, främst webbplatsen formas.se. Vidare har Formas arbetat med att kommunicera de nya uppdrag som Formas fått under året, i första hand de nationella forskningsprogrammen kring klimat, hållbart samhällsbyggande och livsmedel. Under året har Formas prövat nya former för dialogmöten och förstärkt myndighetens visuella uttryck.

Formas har under året tagit beslut om en kommunikationsplattform för den externa kommunikationen. Huvudbudskapet i plattformen är att kommunikation har betydelse för alla steg i forskningsfinansieringsprocessen, från insamlande av kunskap och analys över dialog med forskarsamhälle och omvärld till olika former av kommunikation av forskningens resultat. Ett viktigt ledord i plattformen är digitalt först.

Dialogtillfällen och möten

Formas genomför en rad egna kommunikationsaktiviteter, främst i form av frukostmöten, dialogmöten i anslutning till utlysningar och olika mötestillfällen som under politikerveckan i Visby, Almedalen. Syftet är att synliggöra hur forskning kan bidra till att möta samhällsutmaningar samt att möjliggöra samtal som tar sin utgångspunkt i forskningsresultat.

Frukostmöten

För tredje året i rad genomförde Formas frukostmöten på Nobelmuseet i Stockholm. Formas frukost är en återkommande aktivitet för att samla relevanta aktörer som kan bidra till diskussioner och samtal kring aktuella samhällsfrågor inom Formas verksamhetsområden. Samtliga frukostar var välbesökta, med mellan 60 och 90 deltagare. Samtliga frukostar sändes också direkt och finns att se i efterhand i YouTube-kanalen Formasfilmer och via formas.se. De fick god

uppmärksamhet i sociala medier, både i Formas egna kanaler och i andras.

Temat för frukosten i januari var Klimatsmart konsumtion. Frukosten samlade en panel med bland andra finansmarknads- och konsumentminister Per Bolund; Louise König, hållbarhetschef på Coop, och Fredrik Lange, ekonomie doktor och lektor vid Handelshögskolan i Stockholm. Samtalet belyste frågor kring cirkulär ekonomi och hur olika aktörer kan arbeta för att underlätta för konsumenter att göra klimatsmarta val.

I april handlade frukosten om USA:s president Donald Trump och klimatet. Panelen bestod av Frida Stranne, som forskar om amerikansk utrikes- och inrikespolitik vid högskolan i Halmstad; Markku Rummukainen, klimatforskare och huvudsekreterare på Formas; Maria Sunér Flemming, enhetschef för energi, infrastruktur och miljö vid Svenskt Näringsliv; och Lars Ronnås, Sveriges ambassadör för klimatfrågor. Farhågor men också nya möjligheter belystes i en diskussion om forskningens, politikens och näringslivets bidrag till de förändrade förutsättningar som, den då nya, presidentadministrationen innebar.

Höstens frukostmöten inleddes i september med temat Blå hållbar tillväxt – hur navigerar vi dit. En panel med miljöminister Karolina Skog; Henrik Österblom, docent vid Stockholm Resilience Centre; Fredrik Norén, ansvarig för forskning och utveckling vid Marin Biogas och Marin Feed; samt Kristina Sundell, professor vid Göteborgs universitet. Diskussionen handlade om hur politik, näringsliv och forskning kan bidra till ett hållbart vattenbruk med marina ekosystem i balans.

Årets avslutande frukost hade temat Medborgarnas Europa – vad betyder det för forskningen? Dick Kasperowski, universitetslektor i vetenskapsteori vid Göteborgs universitet, samtalade med statssekreterare Karin Röding från utbildningsdepartementet, generalsekreterare för Unga forskare, Anna Hedlund och Dan Larhammar, professor i molekylär cellbiologi

och ledamot av Vetenskapsakademien. Diskussionen tog sin utgångspunkt i EU-kommissionens förberedelser inför det nionde ramprogrammet och uppmärksammade vikten av att involvera medborgare och intressenter i arbetet med att maximera nytta och genomslag för forsknings- och innovationsarbete.

Almedalen

Formas deltog i politikerveckan i Visby 2017 med det övergripande syftet att väcka uppmärksamhet kring klimatfrågan och det nystartade nationella forskningsprogrammet för klimat. Formas bjöd in en rad aktörer från politik, forskning, konst, näringsliv och civilsamhälle till Mötesplats Klimatprat, där varje deltagande organisation själv fick arrangera sitt bidrag.

Formas höll i två samtal: Klimatforskningen från Arktis till Almedalen respektive Klimatarbetet från Arktis till Almedalen. I dessa bidrog forskare och representanter för civilsamhälle och näringsliv till bra diskussioner om vad som är det viktigaste klimatarbetet nu och framåt. En fotoutställning om klimatförändringarna fanns också i tältet och lockade besökare, liksom ett smältande isblock. Drygt 20 organisationer deltog i programverksamheten i Formas tält, som besöktes av cirka 1 000 personer under de tre dagar det stod på plats.

Formas ordnade även ett välbesökt kvällsseminarium, Från Arktis till Almedalen - är klimatarbetet globalt eller lokalt? Där diskuterade representanter från akademi, politik, civilsamhälle och näringsliv prioriteringar i klimatarbetet. Bland talarna fanns Anders Wijkman, före detta ordförande för miljömålsberedningen, Björn Fondén från FN:s högnivåforum för hållbar utveckling, Nina Ekelund från Hagainitiativet, landshövding Cecilia Schelin Seidegård samt huvudsekreterare Markku Rummukainen och generaldirektör Ingrid Petersson från Formas. Artisten Maxida Märak uppträdde och bidrog med personliga erfarenheter av klimatfrågan från både Sapmi och Grönland.

Formas engagerade därutöver drygt tio medverkande från lärosäten, politik, civilsamhälle och näringsliv i sina samtal och seminarier. De medarbetare från Formas som var på plats bevakade och kommunicerade från ett stort antal seminarier inom Formas området. Delar av ledningen och en forskningssekreterare medverkade aktivt i ett antal programpunkter som arrangerades av andra aktörer. Flera Formasfinansierade projekt, liksom flera av de strategiska innovationsprogrammen, arrangerade också egna programpunkter i Almedalen.

Nationella forskningsprogrammen

Formas har varit en drivande aktör i arbetet med att kommunicera de nationella forskningsprogram som startade under 2017. Syftet med kommunikationen har varit att hjälpa programmen att uppnå sina mål genom att stärka samverkan och göra programmen synliga för målgrupper som delvis är nya för Formas.

Utlysningarna har eftersträvat tvärvetenskap och nya samarbeten mellan samhällsaktörer, varför en del nya kommunikationsgrepp prövats. Till exempel har dialogmöten om utlysningar hållits på andra ställen än de förväntade, såsom Historiska museet och Orienteatern, och haft inslag som till exempel guidade visningar, improvisation och match-making för att uppmuntra till nya perspektiv och arbetssätt. Alla dialogmöten har också filmats, så att även de som inte kan eller vill resa kan ta del av informationen, även i efterhand.

I de arbetsgrupper som bildats inom programmen har deltagande myndigheter och branschorganisationer samtyckt till att sprida information om de utlysningar som gjorts, och förmedlat nyheter på sina webbplatser och i sociala medier, vilket har lett till bättre spridning, delvis genom nya kanaler. Under 2018 kommer utlysningar från Forte och Vetenskapsrådet att på motsvarande sätt synas på formas.se.

Grafisk profil

Under året har Formas etablerat en ny grafisk profil med ny logotyp. Syftet har varit att öka Formas synlighet och skapa ett modernt formspråk som svarar mot de behov som skapas av uppdraget att vara ett forskningsråd för hållbar utveckling. Den nya grafiska profilen knyter an till FN:s hållbarhetsmål, vilket bland annat inneburit att Formas nya lokaler försetts med skyltprogram som anknyter till målen såväl form- som innehållsmässigt. Webbplatsen formas.se och Formas olika sociala kanaler har också anpassats till den nya profilen.

Digitala kanaler

Formas.se

Formas webbplats finns på domänen formas.se. Webbplatsen finns i två speglade versioner, en på svenska och en på engelska. Den vänder sig i första hand till forskarsamhället med information om utlysningar och om forskningsfinansiering. Under året har formas.se omarbetats för att även lyfta fram nyheter kring Formas verksamhet och för att bli enklare att använda via mobil.

Under året förändrades webbplatsens design, gränssnitt och startside. Utlysningssinformation lyftes till toppen av startsidan eftersom vår webbstatistik visar att denna information är mest efterfrågad. Samtidigt kopplades Formas olika digitala kanaler samman och Formas webbtidning Extrakt, generaldirektörens blogg och Formas YouTube-kanal fick fasta utrymmen på startsidan. En del i denna förändring var även att bredda alla sidor för att vara bättre anpassade för dagens skärmbredd.

Formas.se är alltså i stort behov av grundläggande utveckling och förändring. För att fortsätta utvecklingsarbetet har därför en förstudie upphandlats. Syftet är att göra en grundlig målgruppsanalys inför ett kommande större omtag av Formas digitala kanaler. Förstudien kommer att inledas under 2018.

Webbstatistik och sociala kanaler

Majoriteten av besökarna på formas.se har svenska IP-adresser, 60 procent är återkommande besökare, med en uppgång i antalet besökare i april och november, vilket matchar tiden för årliga öppna utlysningens sista ansökningsdag och beslutet om medelstilleddning som publiceras efter forskarrådsmötet i november. Högsta antalet besök hade formas.se samma dag som beslutet togs den 9 november 2017 då 3 200 (2016: 2 900) användare var aktiva på formas.se. Formas kommunicerar i flera sociala kanaler, främst Twitter, Facebook, YouTube och LinkedIn. De olika kanalerna används för att omvärldsbevaka och för att förstärka det som kommuniceras på formas.se.

Webbtidningen Extrakt

Uppdrag

Extrakt är Formas webbtidning. Under året tog myndigheten fram en redaktionell policy som beskriver tidningens uppdrag, att tidningen ska bevaka hela Formas forskningsfält och utformas på ett sätt som gör den tillgänglig för alla som arbetar eller är ideellt verksamma inom Formas verksamhetsområden. Målet för tidningen är att öka läsarnas förståelse för den forskning som Formas finansierar, genom populärvetenskaplig journalistik som synliggör hur forskning kan bidra till att lösa samhällsutmaningar.

Extrakt ska vara aktuell, saklig och opartisk, jämställdhetsintegrerad, fri från annonser, samt oberoende och självständig i sin bevakning.

Publicering

Varje vecka publicerar Extrakt två längre artiklar samt fyra notiser. En gång i månaden skickas ett nyhetsbrev ut till tidningens prenumeranter där de flesta av periodens artiklar samlas upp. Extrakts redaktion är även aktiv på sociala medier som Facebook och Twitter.

Målgruppsanalys

Under hösten 2017 har redaktionen arbetat med en utvecklingsplan för tidningen. Grunden i årets utvecklingsarbete är en målgruppsanalys av tidning-

ens läsare. Analysen omfattar en kvantitativ del, där redaktionen analyserat tidningens prenumerationslistor, men också en kvalitativ del där tidningens läsare har intervjuats.

Syftet med målgruppsanalysen är främst att få bättre vetskap om vilka det är som läser tidningen, vad de arbetar med och vilka utmaningar de ser i sina branscher. Denna kunskap är viktig för att Extrakt ska fortsätta skapa ett relevant innehåll för sina läsare.

Enligt den redaktionella policyn görs Extrakt för sina läsare och vänder sig till alla som i sitt arbete eller i civilsamhället är engagerade i frågor som rör ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Av målgruppsanalysen framgick att de som främst prenumererar på Extrakts nyhetsbrev är personer som är yrkesverksamma inom områden där forskningen finansieras av Formas.

Bland de som prenumererar på Extrakts nyhetsbrev arbetar ungefär hälften inom offentlig sektor, till exempel inom kommuner och länsstyrelser, på myndigheter och universitet. Andra hälften av Extrakts prenumeranter finns inom den privata sektorn, till exempel på olika byggbolag, konsultbolag och energibolag samt inom industrin.

Prenumerationsregister

Redaktionen har även sett över hanteringen av tidningens prenumerationsregister. Vid årets början hade Extrakt cirka 10 000 registrerade adresser, men på grund av den striktare lagstiftning för personuppgifter som börjar gälla i maj 2018 har Formas under året beslutat att byta rutiner för utskick av nyhetsbrev. Som en konsekvens av detta har antalet personer som nås av Extrakts nyhetsbrev kraftigt minskat. Det ungefärliga antalet personer som själva gjort en aktiv prenumeration visade sig vara cirka 2 300, varför Extrakt har genomfört en kampanj, genom tre utskick till personer som tidigare fått nyhetsbrevet, för att få fler att aktivt förnya sin prenumeration.

Kampanjen har varit framgångsrik, antalet prenumeranter har ökat med 72 procent. Idag har Extrakt cirka 3 200 prenumeranter.

Innehåll

Extrakt ska bevaka hela Formas forskningsfält och samtidigt göra en tidning för läsarna. En stor del av utvecklingsarbetet har därför handlat om hur redaktionen kan förena dessa två uppdrag. Redaktionen har beslutat att arbeta efter en långsiktig planering som utgår från teman och kalenderhändelser. Fördelarna med att arbeta med teman är att redaktionen får ett mer långsiktigt och strukturerat arbetssätt, en tydligare överblick av ämnen och ett sätt att hålla produktionsstakten uppe.

Varje artikelidé bedöms utifrån hur väl den stämmer överens med Extrakts läsares önskemål om innehåll. Artikelidéerna kommer från kontinuerlig omvärldsbevakning, tips från frilansare, Formas medarbetare samt Formas projektdatabas.

Extrakt utgår främst från den forskning som finansieras av Formas eller något av de andra svenska forskningsråden samt relevanta stiftelser i Sverige. Publicerad forskning ska ha publicerats i vetenskaplig publikation. Notiser kan i vissa fall hämtas från rapporter, information från berörda myndigheter eller från regeringen.

Press och mediebevakning

Sedan 2013 låter Formas göra kvalitativa analyser av vår mediebild. Analysen, som görs av Kantar Sifo, visar att synligheten har fortsatt att öka, både vad gäller kvalitet och kvantitet. Anledningen är att Formas nämnts i kvällspress och etermedia vid flera tillfällen under året, både när myndigheten fått nya uppdrag och när Formas haft egna nyheter, exempelvis under Almedalsveckan eller vid tillfällen som rört så kallade akutbidrag för forskningsfinansiering. Formas har också haft en mer aktiv roll i mediebildens genom att fler personer från Formas på olika sätt har kommit till tals.

Antalet införanden har sedan 2014 ökat från 121 till 417. Räckvidden, det vill säga antal personer som tagit del av den källa där publiceringen förekommer, har under samma tid ökat från 7,8 miljoner till 21,4 miljoner. Årets publiceringar har fördelat sig mer jämnt över året än vad de gjort tidigare år.

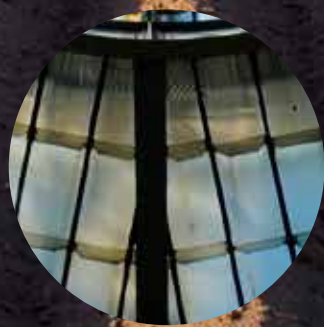
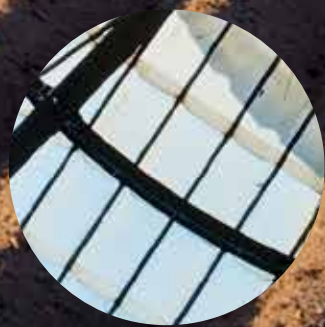
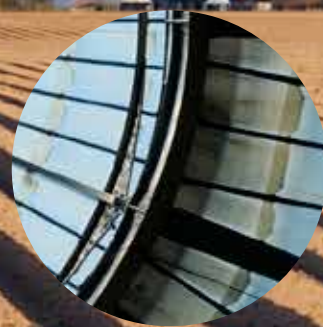
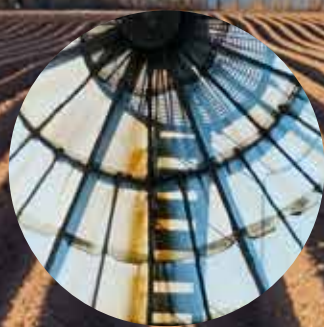
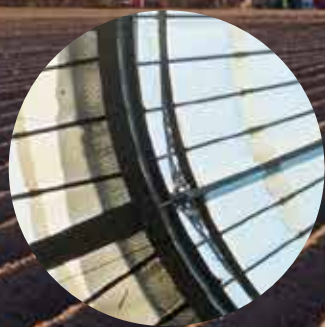
Samarbeten

Formas samverkar med andra forskningsfinansiärer i gemensamma projekt och aktiviteter för att förstärka arbetet kring vår forskningskommunikation. Till det gemensamma arbetet hör ägaransvar för webbplatsen Forskning.se samt tjänsten Expertsvar som drivs av Vetenskapsrådet. I Expertsvar ger bland andra Formas medarbetare svar på forskningsrelaterade frågor från journalister i olika typer av media.

Formas ger bidrag till, och deltar i, redaktionsrådet för den populärvetenskapliga tidskriften Forskning och framsteg. Under 2017 bidrog Formas även med en särskild insats motsvarande en halv årsarbetskraft för att utreda tidningens möjligheter att utvecklas digitalt.

Formas ger också bidrag till den ideella organisationen Vetenskap och allmänhet, vars syfte är att främja öppenhet och dialog mellan forskare och det omgivande samhället. Vetenskap och allmänhet var tillsammans med bland andra Formas och övriga vetenskapsråd arrangör av tävlingen Forskar Grand Prix 2017, vars final hölls på Nalen i Stockholm i slutet av november. Bidrag har också utgått till den årligen återkommande Vetenskapsfestivalen i Göteborg.

8. Organisation, kompetensförsörjning och prestationer

Formas verksamhet är i dag bredare och mer komplex än tidigare, med flera olika typer av forskningsprogram, både nationella och internationella. Finansiering sker av projekt hos traditionella forskningsutövare men i mindre omfattning även hos privata företag. Myndigheten har en omfattande samverkan med andra parter. Den bredare verksamheten i kombination med myndighetens nya uppdrag och kommande medelsförstärkning, har påverkat Formas organisation, kompetensförsörjning och väsentliga prestationer.

Ny organisation

Den senaste forskningspropositionen, *Kunskap i samverkan (2016/17:50)*, betonar samverkan för att möta samhällsutmaningar. Formas har fått en central roll i genomförandet. av de nya nationella forskningsprogrammen vilket väl speglar Formas uppdrag att stödja utmaningsdriven forskning och främja nyttiggörande. Formas har en bred verksamhet med ansvar för såväl nationella forskningsprogram som strategiska innovationsprogram. Formas forskningsanslag har successivt ökat men myndighetens förvaltningsanslag har hittills varit oförändrat sedan starten år 2001.

För att Formas ska ha förutsättningar att möta de ökade krav som följer av den växande och allt mer komplexa forskningsfinansieringen, samt av de ökade administrativa uppgifterna, beslutade riksdagen enligt regeringens förslag i budgetpropositionen att Formas förvaltningsanslag ökas med 12 miljoner kronor från och med 2018.

De nya uppdragen att bland annat arbeta med evidensbaserade miljöanalyser, vara värmyndighet åt Klimatpolitiska rådet och driva tre nationella forskningsprogram tillsammans med utökade förvaltningsanslag 2018, innebär att myndigheten behöver anpassa organisationen. Formas gav därför under hösten konsultföretaget Karlöf Consulting (nytt namn Sonder från december 2017) i uppgift att utreda myndighetens organisation och föreslå förändringar, vilka sedan vidareutvecklades av Formas internt. I slutet av året beslutade Formas om en ny organisation att gälla från den 1 januari 2018.

Beslutet innebär att Formas kommer att delas in i sex avdelningar istället för fyra enheter, med separata avdelningar för Areella näringar, Samhällsbyggande samt Miljö. En ny avdelning för Analys och Policy inrättas medan Förvaltning och Kommunikation blir

avdelningar istället för enheter. Därutöver är Staben kvar oförändrad.

Under 2017 har Formas även genomfört en separat organisationsöversyn av kommunikationsenheten, för att bättre kunna tillfredsställa kraven på myndighetens förmåga till strategisk kommunikation. I november fattades beslut om att fyra tjänster skulle avvecklas och fyra nya tjänster inrättas inom kommunikationsenheten (nuvarande kommunikationsavdelningen). Förändringen ska ge Formas bättre förutsättningar att inom befintlig kostnadsram motsvara de förväntningar och krav som ställs på effektiv kommunikation mellan uppdragsgivare, intressenter och samarbetspartners. Verksamhetsförändringen trädde i kraft den 1 januari 2018.

Digitalisering

Formas ska enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2017, redovisa hur myndigheten arbetar med digitalisering. Digitaliseringsfrågorna rör dels Formas eget interna arbete och utveckling av verksamheten, dels den forskning som finansieras och den analysverksamhet som genomförs. Nedan redovisas digitaliseringsfrågorna utifrån Formas interna arbete.

Formas interna verksamhet är till stora delar digitaliserad. Myndighetens kärnsystem är ärende- och diariehanteringssystemet Prisma som ägs och drivs gemensamt av Vetenskapsrådet, Forte och Formas. Systemet togs i drift under 2016 men ett betydande utvecklingsarbete har fortsatt sedan dess. Under 2017 har utveckling skett av bland annat förutsättningar för ekonomisk återrapportering och mer ändamålsenliga ekonomiska rapporter, samtidigt som en uppgradering av en ny version grundsystemet tagit mycket tid i anspråk. Arbete med att konvertera data från Formas tidigare ärendehanteringssystem Fraps, till Prisma har

också påbörjats under 2017. Den slutgiltiga konverteringen mellan systemen kommer att ske under 2018. För att uppnå ökad intern effektivitet i handläggningen finns behov av att fortsätta utvecklingsarbetet under kommande år eftersom flera centrala funktioner fortfarande saknas.

I samband med Formas flytt till nya lokaler med aktivitetsbaserad utformning har fokus lagts på att interna arbetssätt i stort ska vara digitala. Ny modell för lagring av interna dokument i Sharepoint är under utveckling för att underlätta för medarbetarna då möjligheter till lagring i pappersform numera är begränsade. För att öka effektiviteten, höja kvaliteten och minska pappershantering har även ett digitalt system för rekrytering, ReachMee, och en styrelseportal, Admin Control, implementerats under året. De nya verktygen underlättar både internt, för arbetssökande, för Formas forskarråd och framöver även för de två nya råd som följer av de nya uppdragen.

Under året har Formas arbetat för att öka andelen elektroniska fakturor. Myndigheten har också konstaterat att myndigheter med fler än 50 medarbetare enligt Förordning (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte, ska hantera sina utgående beställningar av varor och tjänster elektroniskt. Då Formas fått nya uppdrag och utökade resurser för kommande år har antalet anställda på Formas under 2017 passerat 50. Myndighetens administrativa arbetsbörda har dock varit hårt ansträngd och fokus har legat på att förbereda de nya funktionerna. Formas skickade i december 2017 en dispensansökan till Ekonomistyrningsverket, ESV, där Formas ansökte om att få avvakta med införandet av att hantera utgående beställningar av varor och tjänster elektroniskt till slutet av 2019. ESV har därefter beviljat dispens till och med 31 december 2018. Analys av vilka konsekvenser det får pågår.

Resfria möten

I Formas regleringsbrev för 2016 fick myndigheten i uppdrag att använda den metodik som tagits fram inom projektet Resfria möten i myndigheter, REMM, för att minska utsläpp av koldioxid genom de resor och transporter som myndigheten ger upphov till. Projektet drivs sedan 2011 av Trafikverket och ska samordna arbetet inom ett 60-tal myndigheter som regeringen valt. Målet är att öka och utveckla resfria

möten inom och mellan myndigheterna. Med resfria eller virtuella möten menas möten på distans i realtid med teknikens hjälp, såsom telefon- och videokonferenser samt webbkonferenser.

Under 2017 har Formas fortsatt arbetet med att öka andelen resfria möten på myndigheten. Bland annat har medarbetarna fått utbildning i att kommunicera via Skype. Till detta kommer även att Formas har livesänt informationsmöten för utlysningar och även myndighetens populära event Formasfrukost, via webben. I Formas nya lokaler finns också bättre utrustning för videokonferenser än vad myndigheten hade tillgång till tidigare. Interna uppföljningar 2016 och 2017 visar att en inte obetydlig del av medarbetarnas möten, som annars skulle ha medfört resande, har blivit genomförda resfritt med teknikens hjälp. Uppföljningen av 2017 visar att 41 procent av medarbetarnas möten utanför Stockholm men inom Sverige var resfria möten (2016 – 37 procent). Vidare att 42 procent av medarbetarnas möten utomlands genomfördes resfritt (2016 – 26 procent). Andelen resfria möten har således ökat. Till skillnad från föregående år använder Formas medarbetare den resfria mötesformen i lika stor utsträckning för möten inom Sverige som för möten utomlands.

Formas miljöarbete

Ett prioriterat mål för myndighetens interna miljöarbete är att öka andelen resfria möten och minimera utsläpp som sker genom medarbetarnas tjänsteresor och genom de resor som görs av externa personer på myndighetens uppdrag och bekostnad. Resultat från miljöuppföljningen 2017 visar att medarbetarnas tjänsteresor med flyg minskat med 10 procent jämfört med föregående år. Samtidigt har antalet årsarbetskrafter på myndigheten ökat med 9 procent. Nivån på myndighetens internationella engagemang har motsvarat tidigare års nivå.

Av årets miljöuppföljning framgår också att analys av myndighetens pappersförbrukningar visade att antalet utskrifter minskat med 19 procent jämfört med föregående år och att förbrukningen av verksamhetsel minskat med 30 procent som ett resultat av en medveten satsning i samband med myndighetens flytt till nya lokaler.

Kompetensförsörjning

En god kompetensförsörjning är nödvändig för att Formas ska kunna utföra existerande och nya uppgifter och nå uppställda mål.

Attrahera och rekrytera

Formas har höga ambitioner, är en effektiv myndighet och har levererat i enlighet med myndighetens uppdrag, men har med begränsade resurser haft vissa problem med såväl regelefterlevnad som intern styrning och kontroll. Ett utvecklingsarbete behövs i detta avseende samt även för att ta till vara digitaliseringsens möjligheter. Tidigare genomförda medarbetarundersökningar visar på hög arbetsbelastning och behov av vidareutveckling av verksamhetsplanering och Formas ledarskap. Den medarbetarundersökning som planerats för senhösten 2017 senarelades på grund av omorganisationen, medan planer från tidigare undersökningar alltjämt håller på att genomföras.

Under hösten 2017 påbörjades ett omfattande, rekryteringsarbete vilket möjliggjorts av det ökade förvaltningsanslaget för 2018. Formas genomför en stor del av rekryteringarna i egen regi, men anlitar konsulter för rekrytering av vissa mer specialiserade tjänster. Antalet medarbetare med specialistkompetens har ökat under året och förväntas öka även under 2018.

I november beslutade regeringen att förordna Ola Alterå till kanslichef för nämndmyndigheten Klimatpolitiska rådet, vars personal är anställda på Formas. Ett första steg av rekryteringen till kansliet, vilken sker med hjälp av rekryteringskonsulter, förväntas vara klar i början av 2018.

Formas nya uppdrag att bedriva evidensbaserad miljöanalys ska enligt regeringens uppdrag bygga på den verksamhet som till och med december 2017 bedrevs i projektet EviEM hos Stockholm Environment Institute, SEI. Två av totalt fem SEI-medarbetare har valt att acceptera verksamhetsövergång och är anställda på Formas från och med 1 januari 2018. Ytterligare fyra medarbetare har rekryterats och börjar sina anställningar i början av 2018.

I februari 2016 fick Formas tillsammans med ett flertal andra myndigheter i uppdrag av regeringen att under tiden 2016–2018 ställa praktikplatser till förfogande

åt Arbetsförmedlingen och ta emot nyanlända arbetssökande för praktik. Formas har under 2017 anställt två medarbetare som inledningsvis praktiserat på Formas genom detta regeringsuppdrag.

I maj 2016 presenterade regeringen en reform för att utveckla moderna beredskapsjobb i statlig regi för att ytterligare möta utmaningarna på arbetsmarknaden där många står utanför och har svårt att få jobb. Enkla jobb med goda arbetsvillkor ska skapas på statliga myndigheter. Formas fick därför tillsammans med andra statliga myndigheter i uppdrag att anställa inom ramen för denna satsning. Reformen har införts successivt från 2017 och ska sysselsätta minst 5 000 personer fram till år 2020. Arbetsförmedlingen har i uppdrag att matcha de sökande till de beredskapsjobb som myndigheterna utannonserar. Formas har sedan i juni en medarbetare som är anställd inom ramen för moderna beredskapsjobb.

Vid rekrytering har Formas haft flera kvalificerade sökande till varje utannonserad tjänst. För att fortsätta attrahera och rekrytera medarbetare arbetar myndigheten ständigt med att utveckla rekryteringsprocessen och säkerställa rätt kompetens vid varje anställning.

Under hösten 2017 har myndigheten implementerat rekryteringsverktyget ReachMee för att effektivisera och digitalisera rekryteringsprocessen. Platsannonser på Formas webb har gjorts mer tillgängliga och myndigheten finns på LinkedIn med en företags sida där alla lediga tjänster publiceras.

Formas har en uppskattad introduktionsprocess för nyanställda, som bidrar till att de känner sig välkomna och får goda förutsättningar att snabbt sätta sig in i arbetet.

Utveckla och behålla

Formas har satt som mål att vara en attraktiv arbetsgivare, men har svårigheter att genomföra planerade trivsel- och delaktighetsaktiviteter på grund av den höga arbetsbelastning som förelegat på myndigheten.

Som en del i myndighetens kompetensförsörjning deltar Formas sedan 2016 i programmet Rörlighet i staten, RIS, för att tillsammans med femton andra myndigheter systematiskt samverka kring olika former av utvecklingsinsatser. Programmet drivs i syfte

att dela kunskap över myndighetsgränserna och uppmuntrar till kompetensutbyte myndigheterna emellan. Antalet redovisas i **tabell 21**. Formas har under 2017 lånat in två medarbetare från andra myndigheter och lånat ut en medarbetare. På så sätt tillvaratas kompetens inom myndigheterna, ökar nätverkandet och stärks statens varumärke som en attraktiv arbetsgivare. Flera medarbetare på Formas har genomfört utbildningen Leda utan att vara chef, medverkat i nätverksgrupper samt arrangerat och deltagit på seminarier inom ramen för Rörlighet i staten.

TABELL 21 | Rörlighet i staten, antal deltagare

Rörlighet i staten (RIS)	2017	2017	2016	2016
	FORMAS	TOTALT	FORMAS	TOTALT
Antal deltagande myndigheter		16	-	14
In- och utlån av medarbetare	3	25	1	18
Praktik	1	2	-	-
Anställningar till och från RIS	1	22	-	18

Formas medarbetare har i större omfattning än tidigare år deltagit i kompetensutvecklingsinsatser såsom utbildning inom specifika områden såsom dataskyddsområdet, arbetsmiljö, facilitering och samverkan men även chefs-, mentor- och ledarskapsutbildningar på olika nivåer.

Formas flyttade i maj 2017 till mer ändamålsenliga lokaler för att skapa en modern, resurseffektiv och attraktiv arbetsplats. För att anpassa arbetssättet till de aktivitetsbaserade lokalerna och för att öka kunskapen om distans- och digitalt arbete har även interna utbildningar i Skype, OneNote samt Sharepoint erbjudits.

Formas har under 2017 haft i medel 52 anställda. Antalet nyrekryterade medarbetare är 18 (15 kvinnor och 3 män) medan 4 medarbetare (3 kvinnor och 1 man) lämnade sina anställningar under året. Av dessa är det en person som gått i pension. En medarbetare har omplacerats till en av de nya tjänsterna som inrättats på kommunikationsavdelningen efter genomförd organisationsförändring och tre medarbetare är uppsag-

da på grund av arbetsbrist. Då deras uppsägningstid är 12 månader kommer de att kvarstå som anställda under hela 2018.

Arbetsmiljöfrågor

Formas arbetar för att skapa en attraktiv, hälsofrämjande arbetsplats och därmed också säkra en långsiktig effektiv och hållbar verksamhet. Under året implementerades en ny arbetsmiljöpolicy samt rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet. En policy och rutin för kränkande särbehandling har beslutats och chefer samt skyddskommittén har deltagit i en arbetsmiljöutbildning för att öka kunskapen inom arbetsmiljöfrågor. Implementering av dessa policies och rutiner i verksamheten har påbörjats men behöver fortsätta framöver. I och med MeToo-kampanjen har diskussioner kring kränkande särbehandling varit i fokus under slutet av 2017.

Formas arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor i verksamheten på alla nivåer. Arbetet sker utifrån fastställd jämställdhetspolicy och handlingsplan. Under 2017 har fokus legat på att integrera jämställdhetsaspekter i kärnverksamheten.

Friskvård är en viktig del av arbetsmiljöarbetet som omfattar alla medarbetare, och avser att uppmuntra medarbetarna till att själva ta ansvar för sin hälsa. Till stöd för detta erbjuder Formas företagshälsövård, friskvårdspeng, massage, regelbundna hälsoundersökningar samt möjlighet att bedriva friskvårdsaktiviteter på arbetstid.

TABELL 22 | Anställdas sjukfrånvaro

SJUKFRÅNVARO, PROCENT	2017	2016	2015
Totalt	2,3	2,9	5,9
Kvinnor	2,7	1,8	6,1
Män	1,3	5,4	5,4
Anställda –29 år*	x	x	x
Anställda 30 år–49 år	2,0	3,6	5,5
Anställda 50 år–	2,8	2,1	6,7
Andel långtidssjukskrivna av total sjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	30,8	60,0	72,5

* Sjukfrånvaron särredovisas inte för denna grupp då uppgifterna kan härledas till enskilda individer.

Tabell 22 visar en fortsatt nedåtgående trend för sjukskrivningstalen vilket är glädjande. Även om myndighetens storlek gör att ett fåtal individer kan få stort genomslag i statistiken, är Formas sjukfrånvaro lägre än motsvarande siffror för staten som helhet där trenden är att sjukfrånvaron ökar.

Prestationer

Formas uppdrag enligt instruktion och regleringsbrev är att fördela bidrag till forskning, utvärdera den forskning som stöds samt informera om vunna forskningsresultat. Utifrån detta uppdrag redovisar myndigheten en väsentlig prestation, ansökningsbehandling. Fördelning av medel till forskning, forskningsstöd, är det som tar mest resurser i anspråk för Formas. Forskningsmedlen fördelas i konkurrens, varför alla inkomna ansökningar bedöms av experter och rankas mot varandra i en detaljerad process som upprättats av Formas. Forskningsfinansieringsprocessen är digitaliserad och sker i Formas ärende- och diarierhanteringssystem Prisma.

Redovisad kostnad för prestationen baseras på redovisad tid och direkta kostnader med tillägg för overheadkostnader.

TABELL 23 | **Formas väsentliga prestation ansökningsbehandling**

Prestation	2017	2016	2015
Ansökningsbehandling (antal)	1 817	1 888	1 692
Total kostnad (tkr)	55 969	43 868	34 935
Kostnad per styck (tkr)	31	23	21

Den totala kostnaden för prestationen ansökningsbehandling har ökat under året beroende på omfattande arbete med de 10-åriga nationella forskningsprogrammen som under 2017 endast haft ett fåtal utlysningar men tagit mycket tid i anspråk. Den nedlagda tiden ingår i prestationen ansökningsbehandling och har omfattat till exempel struktur för hur programmen ska styras och ledas, framtagande av strategiska forskningsagendor inför kommande års utlysningar och omfattande extern samverkan. Även Formas kommunikationsresurser har i betydande omfattning ingått i arbetet med de nationella forskningsprogrammen.

Likasa arbete med strategiska innovationsprogram och internationella utlysningar kräver mycket tid av myndighetens medarbetare men genererar relativt få ansökningar. I de internationella utlysningarna har Formas inte kännedom om det totala antalet ansökningar som behandlas vilket därmed inte speglar Formas arbetsinsats fullt ut.

Internationell samverkan, globalt, inom EU och på nordisk nivå, är en viktig och ökande del av Formas verksamhet som ingår i redovisad kostnad för myndighetens väsentliga prestation.

Antalet ansökningsbehandlingar har minskat något under 2017 vilket beror på att färre riktade utlysningar än tidigare har genomförts 2017. Även detta är till stor del beroende på uppstarten av de nationella forskningsprogrammen. Samtidigt har myndighetens overheadkostnader ökat till följd av att verksamheten har fått en annan karaktär än tidigare vilket kräver mer specialiserade kompetenser inom bland annat juridik, statsstödsregler, upphandling, verksamhetsstyrning och uppföljning mm. Formas har under 2017, liksom föregående år haft två ärende- och diarierhanteringssystem. Konverteringen av uppgifter i det tidigare systemet till Prisma, som togs i bruk 2016, kommer att ske först under våren 2018. De två systemen har medfört betydande dubbelarbete både 2016 och 2017.

För närvarande rapporteras endast prestationen ansökningsbehandling men myndigheten planerar att utveckla denna del av redovisningen under 2018. Formas prestationer behöver anpassas utifrån dagens verksamhet och till myndighetens nya instruktion som beslutades av regeringen i december 2017. Förändringarna i instruktionen innefattar bland annat myndighetens nya uppdrag och tydliggör Formas arbete med innovation.

DETALJERAD STATISTIK ÖVER UTBETALDA MEDEL

TABELL 24 | **Utbetalade medel (tkr)** 2017 till projekt beviljade i Formas årliga öppna och riktade utlysningar inklusive överföringar av medel till andra finansierares utlysningar

	Utbetalade medel 2017	Varav medel från annan finansier	Varav EU-sam och Cofund
TIDIGARE BEVILJADE PROJEKT I DE ÅRLIGA ÖPPNA UTLYSNINGARNA	583 534	0	0
Forsknings- och utvecklingsprojekt beviljade 2012, 2014-2016	363 490 942	-	-
Forsknings- och utvecklingsprojekt för unga forskare beviljade 2014-2016	153 880 161	-	-
Mobilitetsstöd för unga forskare beviljade 2013-2016	66 163 248	-	-
TIDIGARE BEVILJADE PROJEKT I RIKTADE UTLYSNINGAR	583 618	64 367	49 035
Utlisningar initierade av regeringen	354 186	34 352	0
Bilateralt avtal mellan Sverige och Frankrike angående klimat- och miljöforskning 2013*	3 000	0	0
Biobaserad samhällsekonomi 2012	29 957	0	0
Djurskydd och djurskyddsbefrämjande åtgärder 2016	17 779	0	0
Ekologisk produktion och konsumtion 2013	7 924	0	0
Hållbara förutsättningar för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi	24 048	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2013	19 613	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2014	35 601	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2015 - Forskarskolor	1 018	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2015 - Forskningsprojekt	21 561	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2015 - Framtidens forskningsledare	3 554	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2015 - Internationell samverkan	3 581	0	0
Hållbart samhällsbyggande 2015 - Utvecklings- och demonstrationsprojekt	5 790	0	0
Linnéstöd 2007	16 878	6 352	0
Mobilitetsprogram mellan Sverige och Sydafrika 2015*	369	0	0
Nationellt forskningsprogram - Klimat. Kunskap om och för samhällets klimatarbete 2017	27 194	0	0
Nationellt forskningsprogram - Livsmedel. Synteser om livsmedelsforskning 2017	9 421	5 000	0
Sio. Bioinnovations 2014*	7 000	0	0
Sio. RE:Source	5 000	0	0
Sio. Smart Built Environment - Koordineringsmedel 2016	4 000	3 000	0
Sio. Smart Built Environment - Strategiska projekt 2016	8 300	6 000	0
Sio. Smart Built Environment - Testbäddar steg 2 - 2016	3 000	2 000	0
Sio. Smart Built Environment - Testbäddar/Verifieringsprojekt 2016	2 000	1 000	0
Sio. Smart Built Environment - Digitalt samhällsbyggande med innovationskraft 2017	4 602	3 000	0
Sio. Smart Built Environment - Livscykelperspektiv, organisation och juridik 2017	4 902	3 000	0
Sio. Smart Built Environment - Strategiska projekt 2017	7 332	5 000	0
Skogsråvaror och biomassa 2014 - Hållbar primärproduktion	25 670	0	0
Skogsråvara och biomassa 2015 - Forskarskolor för doktorander	1 002	0	0
Skogsråvara och biomassa 2015 - Forsknings- och utvecklingsprojekt	33 572	0	0
Skogsråvara och biomassa 2015 - Framtidens forskningsledare	4 296	0	0
Skogsråvara och biomassa 2015 - Internationell samverkan	6 222	0	0
Utlisningar för att stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovations-samarbetet 2012*	10 000	0	0

	Utbetalade medel 2017	Varav medel från annan finansier	Varav EU-sam och Cofund
Utlysningar initierade av Formas	137 999	28 272	0
Barns och ungdomars psykiska hälsa 2011	31 413	28 272	0
Barns och ungdomars psykiska hälsa 2015*	1 184	0	0
Bilateralt avtal med Indien - E-vetenskap inom Life Science och antibiotika-resistens 2015*	176	0	0
Effektiva och hållbara produktionssystem inom vattenbruk och jord-och trädgårdsbruk 2013	7 633	0	0
Humanistisk miljöforskning 2015*	5 000	0	0
Hållbar livsmedelsproduktion och -konsumtion 2016.	23 025	0	0
Miljötoxikologisk forskning i samverkan med SweTox 2013	9 990	0	0
Nationellt centrum för forskning och innovation för en kunskapsbaserad kollektivtrafik*	3 000	0	0
Nordiska bioekonomiprogrammet*	5 000	0	0
Programsatsning Trädgård och IPM 2017*	10 000	0	0
Samhällets långsiktiga kunskapsförsörjning 2015*	2 125	0	0
Skogsbranden i Västmanland 2014	2 947	0	0
Sustainability and resilience. Tackling climate and environmental changes 2016*	5 000	0	0
Synteser inom hållbar besöksnäring 2017	977	0	0
Urbaniseringens utmaningar och möjligheter 2016	30 529	0	0
Utlysningar som är del av europeiska partnerskapsprogram	91 433	1 743	49 035
Art 185 BONUS 2016	5 148	0	3 000
ERA4CSCofund 2017	5 000	0	3 000
Era-Net. Animal health and welfare 2015	4 272	0	3 000
Era-Net. Bonus. Sustainable Ecosystem Services 2014	4 685	0	0
Era-Net. C-IPM Coordinated Integrated Pest Management 2016	3 281	0	2 000
Era-Net. Cofund Waterworks 2015	7 389	0	6 032
Era-Net. Cofund Biodiversa 2016	15 824	1 743	9 081
Era-Net. Cofund ERA-GAS 2017	4 786	0	4 786
Era-Net. Cofund Smart Urban Futures 2016	1 672	0	1 000
Era-Net. Marine Biotechnology 2014	2 500	0	1 000
Era-Net. Marine Biotechnology 2016	3 000	0	1 000
Era-Net. Sumforest 2016	5 310	0	4 000
Era-Net. Sustainable Animal Production 2016	5 125	0	3 108
Era-net. Sustainable Food production and Consumption 2014	4 915	0	0
JPI. Climate. Societal Transformations 2014	959	0	0
JPI. EC-AMR Transmission dynamic	3 071	0	0
JPI. Oceans Microplastics 2015	3 130	0	0
JPI.Climate/Belmont Forum. Climate Predictability and Inter-Regional Linkages 2016	2 000	0	0
JPI. Water. Joint Call For Transnational Collaborative Research Projects 2016	9 366	0	8 028
TOTALT	1 167 152	64 367	49 035

*Utlysning administrerad av annan finansier. 2,7 miljoner kronor i oförbrukade projektmedel som återbetalats till Formas är utelämnade från tabellen.

TABELL 25 | **Utbetalade medel (tkr)** 2017 fördelade på bidragsmottagare

	UTBETALAT 2017	UTBETALAT 2016	UTBETALAT 2015
Universitet och högskolor	1 009 873	1 041 065	958 974
Chalmers tekniska högskola	93 794	99 783	98 381
Göteborgs universitet	75 348	92 625	84 411
Karolinska institutet	35 782	37 560	31 702
Kungl tekniska högskolan	78 350	87 624	71 881
Linköpings universitet	31 606	19 817	19 763
Luleå tekniska universitet	44 509	45 037	33 738
Lunds universitet	114 070	122 561	113 096
Stockholms universitet	64 135	71 214	64 036
Sveriges lantbruksuniversitet	305 407	294 774	276 607
Umeå universitet	39 630	59 852	60 629
Uppsala universitet	85 431	62 615	70 811
Örebro universitet	13 993	11 538	11 369
Övriga universitet och högskolor	27 816	36 065	22 550
Forskningsinstitut	212 282	176 625	163 307
Stockholm Environment Institute	47 325	45 661	39 455
Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut	45 163	39 608	39 994
Stiftelsen Institutet för vatten och luftvårdsforskning	30 000		
Stiftelsen Lantbruksforskning	30 000	20 000	21 500
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	21 477	18 197	13 449
Svenska Miljöinstitutet	11 018	29 247	27 936
Institutet för jordbruks och miljöteknik	9 685	9 685	9 685
Stiftelsen Hästforskning	5 000	5 000	3 000
SWEREA AB	2 367	7 672	7 469
Ratio	2 252		
RISE Research Institutes of Sweden AB	2 227		
Stiftelsen Stockholm School of Economics Institute for Research	1 916		
Stockholm International Peace Research Institute	1 501		
Institutet för näringslivsforskning	984		
Nordregio	734		
Institutet för Framtidsstudier	433		
Innventia AB	200	1 555	
Interactive Institute Swedish			742
Stiftelsen Arkus			77
Övriga statliga myndigheter	74 276	60 304	44 655
Vetenskapsrådet	19 360	19 630	14 388
Statens veterinärmedicinska anstalt	12 464	8 524	3 838
SMHI	11 601	7 163	4 483
Vinnova	10 000	10 000	13 317
Polarforskningssekreteriatet	7 000	7 000	7 000
Statens energimyndighet	5 000	5 000	
Statens geotekniska institut	4 275	1 279	879
Statens väg- och transportinstitut	2 400		
Nordiska Afrikainstitutet	1 210	30	
Naturhistoriska riksmuseet	966	1 428	
Sametinget		250	250
Statens Maritima museer			500

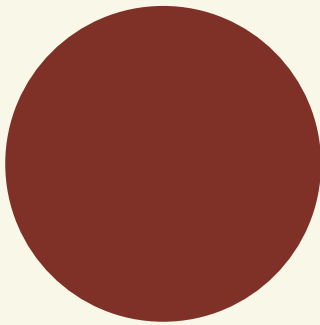
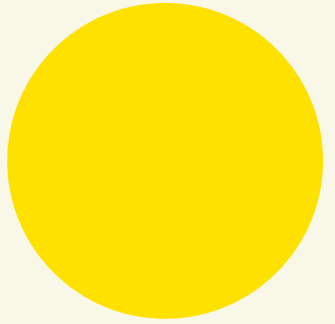
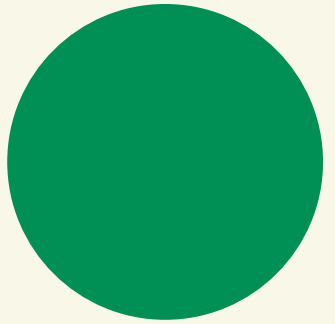
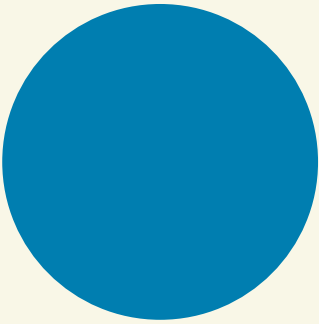
	UTBETALAT 2017	UTBETALAT 2016	UTBETALAT 2015
Internationella organisationer	20 372	10 042	10 285
Nordiskt Genresurscenter	7 700	2 000	2 000
International Institute for Applied Systems Analysis - medlemsavgift	6 672	6 542	6 673
Nordforsk	5 000		
Direktoratet for utviklingssamarbeid	1 000	1 500	1 500
European Science Foundation			112
Vetenskapsakademier	8 544	10 083	11 739
Kungl. Vetenskapsakademien	5 765	7 938	4 611
Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	2 757	1 757	1 739
Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	22	388	5 389
Övriga mottagare	26 620	20 055	11 110
Mistra	5 000	5 000	5 000
IQ Samhällsbyggnad AB	4 000	3 100	
Riksbankens jubileumsfond	2 125	2 000	2 000
AChoice AB	2 000		
Gabrielii Development AB	1 250		
Meta Fastighetsadministration AB	1 250		
Skanska Sverige AB	1 120	300	
Cobel Sweden AB	1 100		
Tyréns AB	1 052		
Decicure AB UÄT Build-r AB	1 050		
AB Svensk Byggtjänst	1 000	850	1 500
Eicorn AB	1 000		
House of Stratvise	1 000	2000	
Sustainable Innovation i Sverige AB	732	981	
Plan B Services AB	700	1700	
Åjtte, Svenskt Fjäll- och Samemuseum	601	586	609
Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag	500		
MigDig AB	471		
Stint	369		
Västra Götalandsregionen	134	625	
C.F. Möller	100		
Vetenskap och allmänhet	66		
Tidskriften Forskning & Framsteg		802	401
White Arkitekter		632	
WSP Sverige AB		519	
Falsterbo fågelstation		500	500
Logiq Sweden AB		150	
Rosendal Fastigheter i Uppsala AB		200	
Svens-franska forskningsföreningen		110	220
Stockholm Stad			700
Stipendiater- International Institute for Applied System Analysis			180
TOTALT	1 351 967	1 318 174	1 178 636

TABELL 26 | **Beviljade medel (tkr)** 2017 i Formas utlysningar fördelade på samtliga bidragsmottagare och typ av utlysning*

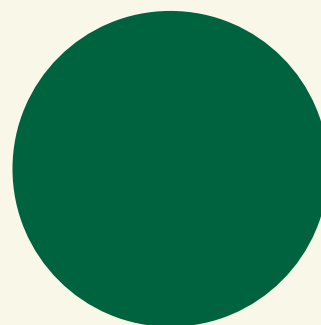
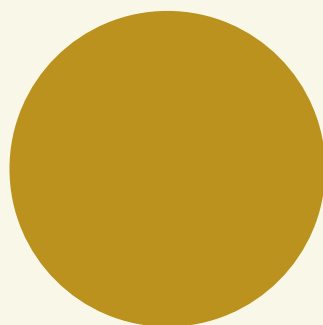
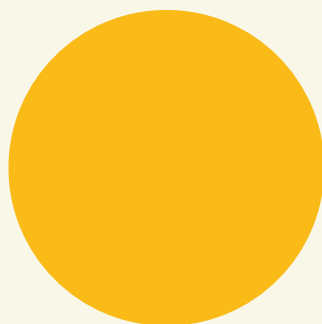
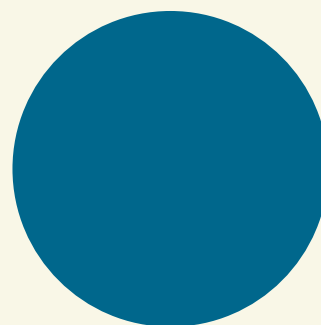
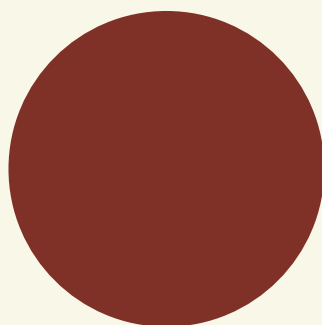
BIDRAGSMOTTAGARE - NAMN	BIDRAGSMOTTAGARE - KATEGORI	ÅRLIGA ÖPPNA UTLYSNINGEN
Sveriges lantbruksuniversitet	Universitet och högskolor	186 271
Lunds universitet	Universitet och högskolor	70 764
Stockholms universitet	Universitet och högskolor	59 506
Chalmers tekniska högskola	Universitet och högskolor	65 383
Göteborgs universitet	Universitet och högskolor	58 382
Kungl. Tekniska högskolan	Universitet och högskolor	44 716
Uppsala universitet	Universitet och högskolor	53 586
Umeå universitet	Universitet och högskolor	21 222
Stiftelsen The Stockholm Environment Institute	Forskningsinstitut	5 967
Linköpings universitet	Universitet och högskolor	5 645
SMHI	Övriga statliga myndigheter	0
RISE Research Institutes of Sweden AB	Forskningsinstitut	8 852
Linnéuniversitetet	Universitet och högskolor	14 417
Luleå Tekniska Universitet	Universitet och högskolor	8 984
Statens geotekniska institut	Övriga statliga myndigheter	0
Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA	Övriga statliga myndigheter	8 997
Malmö Högskola	Universitet och högskolor	2 826
Stockholm International Peace Research Institute	Forskningsinstitut	0
IVL Svenska Miljöinstitutet AB	Forskningsinstitut	3 000
Karolinska Institutet	Universitet och högskolor	5 777
Nordiska Afrikainstitutet	Forskningsinstitut	0
SIR, Stiftelsen Stockholm School of Economics Institute for Research	Forskningsinstitut	0
Örebro universitet	Universitet och högskolor	5 723
Högskolan Dalarna	Universitet och högskolor	2 999
Tyréns AB	Privata företag	0
Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)	Övriga statliga myndigheter	3 000
Swerea IVF	Forskningsinstitut	3 000
Kungl. Vetenskapsakademien	Vetenskapsakademier	2 970
Högskolan i Gävle	Universitet och högskolor	2 876
Södertörns högskola	Universitet och högskolor	2 859
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	Forskningsinstitut	0
Gabrielii Development AB	Privata företag	0
Meta Fastighetsadministration AB	Privata företag	0
Nordregio	Forskningsinstitut	0
AChoice AB	Privata företag	0
Decicure AB UÄT Build-r AB	Privata företag	0
Högskolan i Kristianstad	Universitet och högskolor	0
Sustainable Innovation i Sverige AB	Privata företag	0
Cobel Sweden AB	Privata företag	0
Eicorn AB	Privata företag	0
Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag	Intresseorganisationer	0
Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut	Forskningsinstitut	0
Högskolan i Jönköping	Universitet och högskolor	0
Elecosoft Consultec AB	Privata företag	0
Högskolan Väst	Universitet och högskolor	0
MigDig AB	Privata företag	0
Institutet för Framtidsstudier (IF)	Forskningsinstitut	0
C.F. Møller	Privata företag	0
	Totalt	647 722

*1 redovisningen inkluderas tre ansökningar till den årliga öppna utlysningen 2016 som togs upp till omprövning av Formas under 2017 och beviljades medel.

	RIKTADE UTLYSNINGAR	RIKTADE UTLYSNINGAR – EUROPEISKA PARTNER-SKAPSPROGRAM	KOMMUNIKATIONS-PROJEKT	ANORDNANDE AV KONFERENSER	AKUTPROJEKT	TOTALT
	12 852	87 540	1 361	29	330	288 383
	14 990	16 761	376	565	0	103 456
	15 042	10 136	437	200	0	85 321
	12 941	3 634	0	330	0	82 288
	11 152	10 242	304	100	340	80 520
	31 992	2 007	499	60	0	79 274
	8 993	6 440	0	0	0	69 019
	11 865	4 290	500	47	0	37 924
	5 999	16 713	685	0	0	29 364
	14 976	4 745	0	0	0	25 366
	11 803	9 390	0	0	0	21 193
	2 580	3 212	0	0	0	14 644
	0	0	0	0	0	14 417
	250	2 900	0	0	0	12 134
	8 803	2 850	0	0	0	11 653
	0	0	0	0	1 063	10 060
	0	5 017	0	0	0	7 843
	7 358	0	0	0	0	7 358
	1 000	2 942	0	0	0	6 942
	0	0	497	0	0	6 274
	5 932	0	0	0	0	5 932
	5 824	0	0	0	0	5 824
	0	0	0	0	0	5 723
	977	0	0	0	0	3 976
	3 104	0	0	0	0	3 104
	0	0	0	0	0	3 000
	0	0	0	0	0	3 000
	0	0	0	0	0	2 970
	0	0	0	0	0	2 876
	0	0	0	0	0	2 859
	0	2 616	0	0	0	2 616
	2 500	0	0	0	0	2 500
	2 500	0	0	0	0	2 500
	0	2 202	0	0	0	2 202
	2 000	0	0	0	0	2 000
	1 500	0	0	0	0	1 500
	0	1 464	0	0	0	1 464
	1 386	0	0	0	0	1 386
	1 100	0	0	0	0	1 100
	1 000	0	0	0	0	1 000
	1 000	0	0	0	0	1 000
	0	0	998	0	0	998
	751	0	0	0	0	751
	750	0	0	0	0	750
	0	0	499	0	0	499
	0	0	471	0	0	471
	0	0	433	0	0	433
	100	0	0	0	0	100
	203 020	195 100	7 060	1 331	1 733	1 055 966

Finansiell redovisning

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER (tkr)

	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	6 000	3 000	3 000	3 000	4 000
Utnyttjad	4606	472	826	619	734
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad*	5 100	1 800	1 800	1 800	1 800
Maximalt utnyttjad	0	2 403	697	212	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	25	27
Räntekostnader	42	21	10	7	9
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	945	664	505	648	1 352
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Anslagskredit					
Totalt beviljade anslagskrediter	40 091	39 265	36 122	34 742	32 605
Anslag 20 2:1 ap.1 Förvaltning	1 728	1 686	1 665	1 567	1 535
Anslag 20 2:2 ap.1 Forskning	21 390	20 648	18 986	18 305	17 778
Anslag 23 1:25 ap.1 Forskning och samfinansierad forskning	16 973	16 931	15 471	14 870	13 292
Utnyttjade krediter	0	3 072	1 538	212	1 273
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	18 666	16	38 335	18 364	5 008
Bemyndiganden					
Tilldelade	3 300 000	3 000 000	3 000 000	3 150 000	2 550 000
Summa gjorda åtaganden	2 185 290	2 314 522	1 803 884	1 854 291	1 948 047
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	48	44	40	42	50
Medelantalet anställda (st) **	52	49	48	45	47
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 792	1 796	1 917	1 672	1 315
Kapitalförändring ***					
Årets	1877	-699	699	0	0
Balanserad	0	699	0	0	0

* Räntekontokrediterna utökades under 2017 från 1 800 tkr till 5 100 tkr.

** Jämförelsesiffran för 2015 har justerats i 2016 års årsredovisning

*** Kapitalförändringen avser bidrag som blivit dubbelt utbetalt i december 2017. Återbetalningen gjordes i januari 2018.

RESULTATRÄKNING (tkr)	NOT	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	84 039	77 828
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	945	664
Intäkter av bidrag	3	2 030	908
Finansiella intäkter	4	11	4
Summa		87 025	79 404
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-52 158	-47 546
Kostnader för lokaler		-6 727	-5 302
Övriga driftkostnader	6	-27 118	-26 174
Finansiella kostnader	7	-75	-28
Avskrivningar och nedskrivningar		-946	-354
Summa		-87 025	-79 404
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		1 234 742	1 223 660
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		107 067	94 414
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	12 035	1 440
Lämnade bidrag	9	-1 351 967	-1 320 213
Saldo		1 877	-699
Årets kapitalförändring	10	1 877	-699

BALANSRÄKNING (tkr)	NOT	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	0	0
Summa		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	803	106
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	3 987	456
Summa		4 790	562
Varulager m.m.			
Varulager	15	0	9
Summa		0	9
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	16	1 306	1 158
Övriga kortfristiga fordringar	17	1 901	0
Summa		3 207	1 158
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	1 716	1 390
Upplupna bidragsintäkter	19	6 171	2 052
Summa		7 887	3 442
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	20	1 788	-683
Summa		1 788	-683
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		10 642	6 694
Kassa och bank		14	23
Summa		10 656	6 717
SUMMA TILLGÅNGAR		28 328	11 205

BALANSRÄKNING (tkr)	NOT	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	21		
Statskapital	22	184	35
Donationskapital	23	0	55
Balanserad kapitalförändring		0	699
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	1 877	-699
Summa		2 061	90
Avsättningar			
Övriga avsättningar	24	913	638
Summa		913	638
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	4 606	472
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	4 534	1 432
Leverantörsskulder		3 450	1 498
Övriga kortfristiga skulder	27	927	715
Summa		13 517	4 117
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	6 203	5 796
Oförbrukade bidrag	29	5 634	563
Summa		11 837	6 359
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		28 328	11 205
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

ANSLAGSREDOVISNING REDOVISNING MOT ANSLAG

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 20 02:1 Ramanslag Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande							
ap.1 Förvaltningskostnader	30	16	60 599	0	60 615	-60 550	65
Uo 20 02:2 Ramanslag Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande							
ap.1 Forskning		-686	713 003	0	712 317	-702 459	9 858
Uo 23 01:24 Ramanslag Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning							
ap.1 Forskningsstöd		-2 386	565 776	0	563 390	-554 647	8 743
Uo 23 01:25 Ramanslag							
ap.1 Bidrag till skogs- och lantbruksakademien		0	1 177	0	1 177	-1 177	0
Summa		-3 056	1 340 555	0	1 337 499	-1 318 833	18 666

Finansiella villkor:

Anslag 20 02 001 ap 1 förvaltningskostnader, ramanslag med anslagskredit 1 728 tkr och anslagsbehållning som disponeras på 3 procent. Anslaget är räntebärande.

Anslag 20 02 002 ap 1 forskning, ramanslag med anslagskredit 21 390 tkr. Anslaget är icke räntebärande.

Anslag 23 01 025 ap 1 forskning och samfinansierad forskning, ramanslag med anslagskredit 16 973 tkr. Anslaget är icke räntebärande.

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Tilldelat bemyndi- gande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2018	2019	2020	slutår 2023
Uo 20 02:2 Ramanslag							
Formas							
ap.1 Forskning	1 900 000	1 275 780	1 236 769				
Tilldelad bemyndiganderam per år				700 000	700 000	500 000	
Utestående åtagandenas fördelning per år				627 847	417 389	191 533	
Uo 23 01:24 Ramanslag							
Formas: Forskning och samfinansierad forskning							
ap.1 Forskningsstöd	1 400 000	1 038 742	948 521				
Tilldelad bemyndiganderam per år				525 000	525 000	350 000	
Utestående åtagandenas fördelning per år				428 376	334 153	185 993	

Utestående åtaganden har justerats med medel som tillförs myndigheten från andra forskningsfinansiärer som samfinansierar vissa forskningsprojekt.

De utestående åtagandena är lägre än tilldelade ramar vilket kan förklaras av att Formas under 2017 haft betydligt fler ettåriga utlysningar och färre fleråriga utlysningar som bundit medel än tidigare. Orsaken till

de kortare projekttiderna är i första hand en avvaktan på att agendor för de nationella forskningsprogrammen ska bli färdigställda vilka ska peka ut riktningen för kommande års forskning. Kortare projekttider och därmed mindre uppbundna medel, är också en följd av en otydlighet i vilka bindningar av medel som vissa skrivningar i regleringsbrev medfört.

MILJÖ- OCH ENERGIDEPARTEMENTET Villkor för anslag 2:2

1. Anslagsposten ska finansiera satsningar på 25 mnkr i enlighet med vad som föreslogs i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1) Dessa medel får användas först efter särskild beslut av regeringen.

Utfall: Formas har utbetalat 27,194 tkr inom Nationella forskningsprogrammet om klimat.

2. Från anslaget ska finansieras forskningsbidrag och anställningar samt projektrelaterade kostnader såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Högst 18 000 000 kr får utnyttjas för projektrelaterade kostnader och informationsinsatser.

Utfall:

Projektrelaterade kostnader 12 770 kr

Informationsaktiviteter 1 793 tkr

Summa utnyttjad ram 14 563 tkr

3. Stipendier som är avsedda att vara ett alternativ till lön eller annan form av studiefinansiering för doktorander får inte finansieras via anslaget.

Utfall: Formas finansierar inte stipendier eller annan form av studiefinansiering för doktorander.

4. Formas ska betala ut 30 miljoner kronor till Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning för basfinansiering och samfinansierad miljöteknikforskning vid IVL Svenska miljöinstitutet AB. Minst 20 miljoner kronor ska användas för samfinansierad forskning med näringslivet eller för nationell finansiering av EU-projekt.

Utfall: Bidrag om 30 miljoner kronor har utbetalats med en fjärdedel per kvartal till IVL Svenska miljöinstitutet. IVL har använt 20 miljoner kronor för samfinansierad forskning med näringslivet eller för nationell finansiering av EU-projekt.

5. Formas ska betala ut 32 miljoner kronor till Stockholm Environment Institute; SEI, för institutets basfinansiering och samfinansierad forskning. Minst 9 miljoner kronor ska användas för samfinansierad forskning eller för nationell finansiering av EU-projekt. Institutet ska inom denna ram bl.a. finansiera aktuella projektarbeten.

Utfall: Bidrag om 32 miljoner kronor har utbetalats till SEI. SEI har använt 9 miljoner kronor för samfinansierad forskning eller nationell finansiering av EU-projekt.

6. Formas ska anvisa 1 miljoner kronor till SEI för att delfinansiera Co-lead av det globala programmet för hållbara livsstilar och utbildning inom FN:s 10-åriga ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion.

Utfall: Bidrag om 1 miljon kronor har utbetalats med en fjärdedel per kvartal till Stockholm Environment Institute (SEI).

7. Formas får bidra med högst 1 miljon kronor till projektet New Climate Economy.

Utfall: Bidrag om 1 miljon kronor har utbetalats till projektet New Climate Economy (NORAD).

8. Formas ska bidra med 7 miljoner kronor till Polarforskningssekreteriatet för drift och hyra av isbrytaren Oden i samband med arktisk forskningsverksamhet.

Utfall: Bidrag om 7 miljoner kronor har utbetalats med en fjärdedel per kvartal till Polarforskningssekreteriatet.

9. Formas ska bidra med högst 3 000 000 kronor under 2017 till uppbyggnaden av ett svenskt sekretariat för projektet Future Earth vid Kungl. Vetenskapsakademien.

Utfall: Bidrag om 3 miljoner kronor har utbetalats till Kungl. Vetenskapsakademien.

10. Av anslaget ska 12,5 miljoner kronor avsättas för strategiska innovationsområden i enlighet med vad som anges i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30).

Utfall: Formas har utbetalat 11,568 miljoner kronor för strategiska innovationsområden.

NÄRINGSDEPARTEMENTET Villkor för anslag 1:24

1. Stipendier som är avsedda att vara ett alternativ till lön eller annan form av studiefinansiering för doktorander får inte finansieras via anslaget.

Utfall: Formas finansierar inte stipendier eller annan form av studiefinansiering för doktorander.

2. Anslaget ska finansiera forskningsbidrag samt projektrelaterade kostnader såsom utvärdering, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier, samt informationsinsatser. Högst 12 miljoner kronor får utnyttjas för projektrelaterade kostnader och informationsinsatser, varav 250 tkr ska överföras till SLU för stöd till utgivningen av den vetenskapliga tidskriften Rangifer. SLU ska redovisa till Formas hur medlen använts. Redovisningen ska bifogas årsredovisningen som en separat skrivelse.

Utfall:

Projektrelaterade kostnader 7 804 tkr

Informationsaktiviteter 1 173 tkr

Summa utnyttjad ram 8 977 tkr

Utfall: Formas har utbetalat 250 tkr till Sveriges lantbruksuniversitetet (SLU). Redovisningen från SLU bifogas årsredovisningen.

Vidare ska 580 tkr utbetalas till Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, KSLA, för verksamhet som utvecklar forskningsbiblioteket vid akademien i syfte att främja forskning för en hållbar utveckling inom de areella näringarna. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien ska redovisa till forskningsrådet hur medlen använts. Redovisningen ska bifogas årsredovisningen som en separat skrivelse.

Utfall: Formas har utbetalat 580 tkr till, KSLA. Redovisningen från KSLA bifogas årsredovisningen.

3. Anslaget ska finansiera stöd till forskning rörande ekologisk produktion med minst 12 miljoner kronor.

Utfall: Formas har utbetalat 13,499 miljoner kronor för forskning rörande ekologisk produktion.

4. Anslaget ska finansiera stöd till samfinansierad forskning med minst 41,5 miljoner kronor inom jordbruks- och miljöteknik, skogsforskning, trädgårdsforskning samt forskning inom växtförädlingsområdet m.m. Medel utbetalas med högst en fjärdedel av beloppet per kvartal.

Stöd till samfinansierad jordbruks- och miljöteknisk forskning och samfinansierad skogsforskning ska efter rekvisition utbetalas till Stiftelsen Institutet för jordbruks- och miljöteknik respektive Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut i enlighet med avtal mellan forskningsrådet och respektive stiftelse.

Utfall: Formas har utbetalat 8,5 miljoner kronor med en fjärdedel per kvartal till Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk forskning.

Utfall: Formas har utbetalat 43 miljoner kronor med en tolfedel per månad till Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut.

Verksamhet inom växtförädlingsområdet vid Sveriges lantbruksuniversitetet (SLU) ska finansieras med 4 miljoner kronor under förutsättning att universitetet medfinansierar verksamheten.

Stöd till samfinansierad forskning inom växtförädlingsområdet får utbetalas för forskning i enlighet med avtal mellan forskningsrådet och Stiftelsen Lantbruksforskning.

Utfall: Formas har utbetalat 4 miljoner kronor inom växtförädlingsområdet till SLU.

Stöd om 2 miljoner kronor ska efter rekvisition utbetalas till offentligt privat partnerskap för växtförädling som bedrivs inom ramen för Nordiska Ministerrådet.

Utfall: Meningen ska lyda: Formas har utbetalat 2 miljoner kronor inom växtförädlingsområdet inom ramen för Nordiska Ministerrådet till NORDGEN.

Stöd till samfinansierad forskning inom trädgårdsområdet får betalas ut till forskningsorgan i enlighet med avtal mellan forskningsrådet och företrädare för näringen.

5. Anslaget ska finansiera stöd till samfinansierad forskning och utveckling med minst 23 miljoner kronor för ett produktionsinriktat forskningsprogram för jordbrukets hållbarhet och konkurrenskraft, samt hästforskning.

Stöd till hästforskning ska omfatta minst 3 miljoner kronor.

Stöd till programmet ska utbetalas enligt avtal mellan forskningsrådet och Stiftelsen Lantbruksforskning respektive Stiftelsen Hästforskning.

Utfall: Formas har utbetalat 20 miljoner kronor till Stiftelsen Lantbruksforskning.

Formas har utbetalat 5 miljoner kronor till Stiftelsen Hästforskning.

6. Av anslaget ska minst 12 miljoner kronor användas för forskning om djurskydd. Utlysning och utvärdering ska ske efter samråd med Statens Jordbruksverk.

Utfall: Formas har utbetalat 19,8 miljoner kronor inom ramen för djurskydd och djurskyddsbefrämjande åtgärder.

7. Av anslaget ska minst 6 miljoner kronor användas för utveckling av djurskyddsbefrämjande åtgärder. Beviljande av medel ska ske i samråd med Statens Jordbruksverk.

Utfall: se pkt 6.

8. Av anslaget ska högst 2 miljoner kronor användas för att bidra till svenska laboratoriers deltagande i projekt på EU-nivå om validering av alternativa metoder för djurförsök. Beviljande av medel ska ske efter samråd med Vetenskapsrådet.

Utfall: Inga bidrag har utbetalats för detta ändamål.

9. Bidrag till forskningsprojekt vid univ och högskolor ska omfatta medel för de direkta och de indirekta kostnaderna i samma proportioner som beräknas för projektet i sin helhet.

Utfall: De projektbidrag som Formas beviljar har samma fördelning mellan direkta och indirekta kostnader som anges i projektansökan.

10. Av anslaget ska minst 100 miljoner kronor användas för satsningar kring skogsråvaror och biomassa i enlighet med intentionerna i Forskning och Innovation (prop. 2012/13:30).

Utfall: Formas har utbetalat 100,6 miljoner kronor inom området skogsråvaror och biomassa.

11. Av anslaget ska 12,5 miljoner kronor avsättas för strategiska innovationsområden i enlighet med vad som anges i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30).

Utfall: Formas har utbetalat 11,568 miljoner kronor för strategiska innovationsområden.

12. Av anslaget ska högst 1 miljon kronor utbetalas till Kungl. Skogs och Lantbruksakademien (KSLA) för administrativa kostnader i samband med ett utökat samarbete med Finland. Forskningsrådet ska verka för att säkerställa den vetenskapliga kvaliteten inom samarbetet.

Utfall: Formas har utbetalat 1 miljon kronor till KSLA.

Villkor för anslag 1:25 Näringsdepartementet

1. Av anslaget ska 1.177.000 kr utbetalas med högst en fjärdedel per kvartal till Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, KSLA. Redovisning av verksamheten ska göras till forskningsrådet.

Utfall: Formas har utbetalat 1,177 miljon kronor till KSLA.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Formas brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 40 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmissig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas från och med år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2016, 110 tkr, har år 2017 minskat med 51 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt förbättringsutgifter på annans fastighet, maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en anläggningstillgång ändå om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk. Bärbara datorer, mobiltelefoner och läsplattor tas inte upp som anläggningstillgång då livslängden beräknas understiga 3 år.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Immateriella anläggningar
3 år	Datorer och kringutrustning
3 år	Kontorsmaskiner
5 år	Inredning
-	Konst avskrivs ej

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Varulager

Formas har ett boklager där Förlagssystem AB anlitas som kommissionär. Boklagret värderas enligt lägsta värdets princip. Skrifter publicerade före 2014 har åsatts värdet 0 kronor. Beräkningen av boklagrets värde görs per sista december varje år på grundval av kommissionärens inventering.

Mellan åren 2014–2017 har ingen bokutgivning skett.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Noter till RESULTATRÄKNING (tkr)		2017	2016
Not 1	Intäkter av anslag		
	Förvaltningsanslag	60 499	54 616
	Forskningsstöd från Näringsdepartementet	8 977	9 371
	Forskningsstöd från Miljö- och Energidepartementet	14 563	13 841
	Summa	84 039	77 828
<p>Summa "Intäkter av anslag på förvaltningsanslaget" Uo 20 02 1 ap.1 (60 499 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (60 550 tkr). Skillnaden (51 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</p>			
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	790	664
	Övriga intäkter	155	0
	Summa	945	664
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från statliga myndigheter	358	0
	Bidrag från EU och övriga länder	1 672	908
	Summa	2 030	908
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränta på lån Riksgälden (negativ ränta)	11	4
	Summa	11	4
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	33 552	30 747
	Varav lönekostnader ej anställd personal	4 388	5 129
	Sociala avgifter	16 993	15 150
	Övriga kostnader för personal	1 613	1 649
	Summa	52 158	47 546
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Köp av tjänster	24 811	24 028
	Resor	905	856
	Reparationer och underhåll	354	344
	Övrigt	1 048	945
	Summa	27 118	26 174
Not 7	Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto Riksgälden (negativ ränta)	42	21
	Övriga finansiella kostnader	33	7
	Summa	75	28
Not 8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Medel från EU institutioner för finansiering av forskningsbidrag	11 396	0
	Periodisering medel från EU institutioner	639	1 440
	Summa	12 035	1 440

Noter till RESULTATRÄKNING (tkr)		2017	2016
Not 9	Lämnade bidrag		
	Statliga myndigheter	1 127 732	1 103 388
	Kommunala myndigheter	134	625
	Andra EU-länder	6 672	6 542
	Övriga länder och internationella organisationer	1 000	1 500
	Övriga organisationer och ideella föreningar	10 486	0
	Privata företag och privatägda ekonomiska föreningar	205 943	208 158
	Summa	1 351 967	1 320 213
Not 10	Årets kapitalförändring		
	Periodiseringsdifferenser uppbörds-/ transfereringsverksamhet	1 877	-699
	Summa	1 877	-699

Kapitalförändringen avser bidrag som blivit dubbelt utbetalt 2017. Se även not 17 Övriga kortfristiga fordringar.

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not 11	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	4 363	4 363
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	0
	Summa anskaffningsvärde	4 363	4 363
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 363	-4 363
	Årets avskrivningar	0	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-4 363	-4 363
	Utgående bokfört värde	0	0
Not 12	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	500	667
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-167
	Summa anskaffningsvärde	500	500
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-500	-667
	Årets avskrivningar	0	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	167
	Summa ackumulerade avskrivningar	-500	-500
	Utgående bokfört värde	0	0
Not 13	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 049	2 049
	Årets anskaffningar	925	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-2 049	
	Summa anskaffningsvärde	925	2 049
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 943	-1 863
	Årets avskrivningar	-149	-80
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 970	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-122	-1 943
	Utgående bokfört värde	803	106

Utrangeringar 2017 har skett i samband med Formas flytt till nya lokaler.

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)	2017-12-31	2016-12-31
Not 14 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	4 088	4 206
Årets anskaffningar	4 432	0
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-3 299	-118
Summa anskaffningsvärde	5 221	4 088
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 632	-3 476
Årets avskrivningar	-797	-274
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	3 195	118
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 234	-3 632
Utgående bokfört värde	3 987	456
Utrangeringar 2017 har skett i samband med Formas flytt till nya lokaler.		
Not 15 Varulager		
Ingående balans	9	165
Årets förändring	-9	-156
Summa	0	9
Varulagret avser böcker		
Not 16 Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	1 223	902
Kundfordringar hos andra myndigheter	83	256
Summa	1 306	1 158
Not 17 Övriga kortfristiga fordringar		
Dubbelt betalda bidrag i transfereringsavsnittet	1 877	0
Övriga fordringar	24	0
Summa	1 901	0
Not 18 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	1 576	1 106
Övriga förutbetalda kostnader	140	284
Summa	1 716	1 390
Not 19 Upplupna bidragsintäkter		
Utomstatliga räntebelagt flöde	705	612
Utomstatliga icke räntebelagt flöde	5 466	1 440
Summa	6 171	2 052

Upplupna bidrag i räntebelagt flöde avser bidrag för kostnader för Formas arbete med utlysningar inom europeiska partnerskapsprogram. Upplupna bidragsintäkter i icke räntebelagt flöde 2017 avser forskningsbidrag för Water JPI 2016 (4 027 tkr) och ERA-GAS 2016 (1 439 tkr).

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)	2017-12-31	2016-12-31			
Not 20 Avräkning med statsverket					
Anslag i icke räntebärande flöde					
Ingående balans	-777	4 489			
Redovisat mot anslag	1 258 283	1 246 872			
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 255 712	-1 252 137			
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	1 794	-777			
Anslag i räntebärande flöde					
Ingående balans	-16	1 538			
Redovisat mot anslag	60 550	54 634			
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-60 599	-56 189			
Återbetalning av anslagsmedel	0	0			
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	-65	-16			
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag					
Ingående balans	110	128			
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-51	-17			
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	59	110			
Summa Avräkning med statsverket	1 788	-683			
Not 21 Myndighetskapital					
	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring	Kapitalförändring enl resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	35	55	699	0	789
Ingående balans 2017	35	55	699	0	789
Föregående års kapitalförändring			-699		-699
Årets kapitalförändring	149	-55	0	1 877	1 971
Summa årets förändring	149	-55	0	1 877	1 971
Utgående balans 2017	184	0	0	1 877	2 061
Not 22 Statskapital					
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst				184	35
Utgående balans				184	35
Not 23 Donationskapital					
Konst, Statens konstråd				-55	55
Utgående balans				0	55
Not 24 Övriga avsättningar					
Ingående balans avsättning kompetensåtgärder				638	561
Avsättning särskild pensionsersättning				192	0
Avsättning kompetensåtgärder				83	77
Summa				913	638

Avsättning särskild pensionsersättning regleras 2019.

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)	2017-12-31	2016-12-31
Not 25 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	472	826
Under året nyupptagna lån	5 263	0
Årets amorteringar	-1 129	-354
Utgående balans	4 606	472
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	6 000	3 000
Not 26 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
Utgående mervärdesskatt	29	54
Arbetsgivaravgifter och premier	1 035	-929
Leverantörsskulder andra myndigheter	3 470	2 307
Summa	4 534	1 432
Not 27 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	910	711
Övriga kortfristiga skulder till personalen	2	0
Övrigt	15	4
Summa	927	715
Not 28 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	3 362	2 764
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 862	519
Upplupna konsultkostnader	471	344
Övriga upplupna kostnader *	508	2 169
Summa	6 203	5 796
Övriga upplupna löner har ökat pga omställningskostnader 2017.		
Not 29 Oförbrukade bidrag		
Bidrag som erhållits från EU för finansiering av forskningsbidrag	3 388	0
Bidrag för kostnader för Formas arbete med utlysningar inom europeiska partnerskapsprogram	2 246	563
Summa	5 634	563

Not till ANSLAGSREDOVISNING (tkr)

Not 30 Årets tilldelning av anslag

Det tilldelade anslaget för FORMAS förvaltningskostnader har ökat under 2017 med 3 000 tkr bl.a. för att täcka kostnader för att förbereda arbetet med evidensbaserade miljöanalyser, inrättandet av det Klimatpolitiska rådet och för att inrätta det nationella forskningsprogrammet för livsmedel.

LEDAMÖTER I FORMAS FORSKARRÅD

Ersättning 2017

Lena Gustafsson, ordförande, professor emerita, Umeå universitet	66 tkr
Styrelseledamot, Handelshögskolan i Stockholm	
Ledamot i Insynsrådet, Polarforskningssekretariatet	
Styrelseordförande Östersjöcentrum, Stockholms Universitet	
Vice styrelseordförande, Stiftelsen Forska!Sverige	
Styrelseordförande, Agenda för Hälsa och Välstånd	
Rådsledamot, Regeringens Expertråd för Life Science	
Styrelseledamot, Volvo Research and Educational Foundations (VREF)	
Ledamot, vice ordförande i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)	
Uno Wennergren, vice ordförande, professor, Linköpings universitet	33 tkr
Ingrid Petersson, generaldirektör, Formas	1 393 tkr
Styrelseordförande, Ipcon Consulting AB	
Vice styrelseordförande, Svenska Turistföreningen AB	
Vice styrelseordförande, Arbetsförmedlingen	
Styrelseledamot, Socialstyrelsen	
Styrelseledamot, Stockholm Environment Institute	
Lovisa Hagberg, miljöpolicyansvarig, WWF	33 tkr
Carl-Erik Hagentoft, professor, Chalmers tekniska högskola	33 tkr
Styrelseordförande, Hagentoft Hus AB	
Verkställande ledamot Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur (Stenastiftelsen)	
Ordförande i vetenskapliga rådet, Volvo Research and Educational Foundations (VREF)	
Minna Hakkarainen, professor, Kungl. Tekniska högskolan	33 tkr
Carl-Anders Helander, ledamot Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA)	33 tkr
VD för Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien till och med juni 2017	
Styrelseordförande AB Enaforsholm	
Anna Jöborn, avdelningschef, Havs- och vattenmyndigheten	33 tkr
Ledamot, SMHIs insynsråd	
Ledamot, Polarforskningssekretariatets insynsråd	
Karin Ljung, professor, Sveriges lantbruksuniversitet	33 tkr
Karin Rengefors, professor, Lunds universitet	33 tkr
Marie Stenseke, professor, Göteborgs universitet	33 tkr
Patrik Söderholm, professor, Luleå tekniska universitet	33 tkr
Ledamot i vetenskapligt råd, Konjunkturinstitutet	
Monica von Schmalensee, verkställande direktör, White Arkitekter AB	33 tkr
Styrelseledamot White arkitekter AB	
Styrelseledamot AMF	

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2018

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ingrid Petersson', written in a cursive style.

Ingrid Petersson, Generaldirektör

Forskningsrådet Formas har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsmotiverad forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Den forskning som stöds ska vara av högsta vetenskapliga kvalitet och av relevans för rådets ansvarsområden.